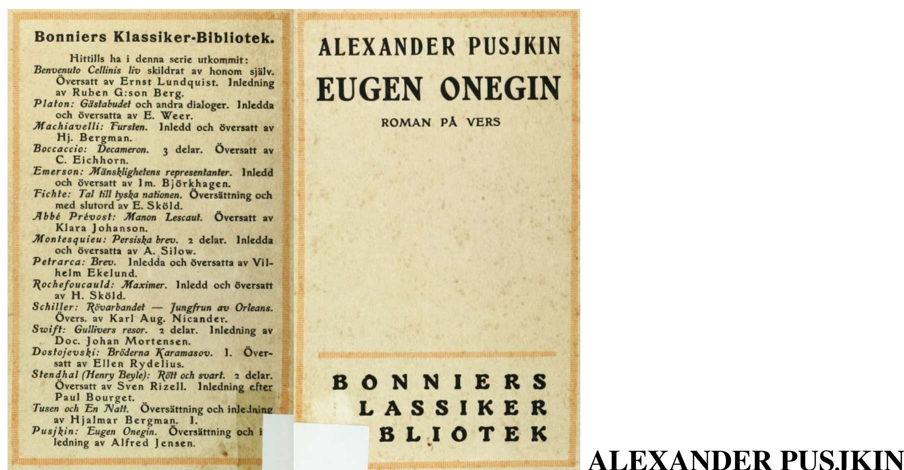

ALEXANDER PUSJKIN

EUGEN ONEGIN

ROMAN PÅ VERS

Ny, omarbetad och tillökt upplaga Övers. av Alfred Jensen

Stockholm. Albert Bonniers förlag

Stockholm. Alb. Bonniers boktryckeri 1918.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken digitaliserades i november 2014.

FÖRORD.

För snart trettio år sedan utkom den ryske skalden Alexander Pusjkins mästerverk "Eugen Onegin" i svensk översättning. Denna upplaga är nu utgången ur bokhandeln — en för versifierade tolkningar mindre vanlig framgång — och då förläggaren har ansett lämpligt att utgiva en ny upplaga, begagnar översättaren det kärkomna tillfället att underkasta den ursprungliga översättningen en grundlig revision, som säkerligen innebär en förbättring.

På poetiska tolkningar kan för visso satsen tillämpas: "Bokstaven dödar, men anden gör levande," och om somliga översättningar i bunden form gäller allt fortfarande den kvicka jämförelsen med vissa fruar, nämligen att de vackraste icke alltid äro de trognaste. En samvetsgrann tolkares förnämsta uppgift måste vara att så mycket som möjligt låta den poetiska troheten harmoniera med den språkliga. Skulle detta i många fall vara absolut omöjligt, är det väl intet tvivel om att den förra synpunkten bör segra.

När jag genomläst min gamla översättning av "Onegin", tillstår jag öppet, att den i det stora hela synes mig så flytande, ledig och poetiskt trogen, att den icke har förlorat mycket i friskhet under de tre årtiondena. Särskilt synes mig den lyriska stämningenväl återgiven, försåvitt jag får döma i eget mål, liksom ock den än sarkastiska, än personligt självsvåldiga tonen. I detta avseende har jag icke nänts göra några väsentliga ändringar, och många

av de rent lyriska stroferna hava återupptagits i oförändrat skick.

Men i många detaljer var jag kanske en smula för fri. De i själva verket obetydliga avvikelserna från originalet stredo visserligen icke mot Pusjkins skaldskap och diktverkets anda, men voro näppeligen nödvändiga. I detta avseende har jag sökt att bringa den nya upplagan i ännu närmare anslutning till originalet. På sina ställen vidlåda ock några sakliga felaktigheter och misstag den förra tolkningen, vilka här undanröjts. De äro visserligen icke många, och om jag härmed offentligt erkänner dem, torde denna ursäktande självanklagelse bevisa, att de många åren ha lärt mig en smula mer. Men framför allt har jag genom den nya omarbetningen velat kraftigare framhålla det ryska skaldeverkets *kultur- och litteraturhistoriska betydelse*. Härutinnan lämnade 1889 års översättning kanske mest övrigt att önska. Men även i detta avseende har jag sökt bättra mig med åren!

Om denna nya tolkning sålunda är en förbättrad upplaga, blir den på samma gång tillökt. Översättaren har nämligen följt den av Brockhaus-Jefron föranstaltade och av S. A. Vengerov redigerade Pusjkinupplagan (1909), som upptager många i de äldsta editionerna utelämnade strofer, efteråt funna bland skaldens koncept och efterlämnade papper. Dessa små luckor ha till allra största delen fyllts genom den nya översättningen, sålunda den fullständigaste av de ofantligt mångatolkningar av "Onegin", som redan finnas på europeiska och även icke-europeiska språk. Däremot har jag icke upptagit de lösa fragment ur Onegins resebok, varav skalden hade ärnat bilda en särskild sång, enär de föreligga i otillfredsställande skick och med avseende på innehållet näppeligen kunna ha större intresse för svenska läsare.

I samtliga ryska Pusjkinupplagor är "Onegin" försedd med noter, som härröra dels från författaren själv, dels från olika utgivare, och i min förra översättning blevo de flesta av dessa noter återgivna. Enär de dock numer till största delen ha förlorat sitt tidsvärde eller närmast äro avsedda för en rysk läsekrets, har jag ansett mig här kunna utesluta dem. De av översättaren självständigt gjorda anmärkningarna under strecket, beröra huvudsakligen litteraturhistoriska detaljer eller äro avsedda att förtydliga en sak i enlighet med originalet.

Korteligen: jag tror mig hava bevarat diktverkets ursprungliga friskhet och skönhet, men i de språkliga och litterära detaljerna lagt mig vinn om en formell trohet, som bör kunna tillfredsställa mycket höga krav även från den vetenskapliga kritikens sida. Och denna möda har varit mig kär och innebär sin egen lön, ty "Eugen Onegin" intager ett hedersrum i den europeiska vitterhetens historia. Har man svårt att tänka sig Pusjkin utan "Onegin", är det kanske ännu svårare att tänka sig den ryska skönlitteraturen utan detta mästerverk.

Stockholm jan. 1918.

Översättaren.

INLEDNING.

”Vi tillstå, att vi icke utan en viss bävan skrida till en kritisk granskning av en sådan dikt som ’Eugen Onegin’. Och denna bävan rättfärdigas av många orsaker. ’Onegin’ är Pusjkins intimaste alster, det mest älskade fostret av hans fantasi, och man kan knappt peka på några diktverk, där skaldens personlighet avspeglar sig med sådan fullhet, klarhet och tydlighet som Pusjkins i ’Onegin’. Här är hela hans liv, själ och kärlek; här äro hans känslor, begrepp och ideal koncentrerade. Att värdesätta ett sådant konstverk är liktydigt med att värdesätta skalden själv i hela omfånget av hans skapande verksamhet. Oavsett det estetiska värdet har ’Onegin’ för Ryssland en ofantlig historisk och social betydelse.”

Med dessa ord hälsade den på sin tid mycket märklige ryske litteraturkritikern Bjelinskij, Pusjkins något yngre samtida, ”Eugen Onegin”, och de lovord, som han redan på 1840-talet slösade på detta diktverk, hava i det stora hela sitt berättigande än i dag och ligga fortfarande till grund för den värdesättning, som litteraturhistorien har gjort av Pusjkin och hans mest betydande alster.

År 1825, då den första sången av ”Eugen Onegin”På ryska skrives namnet *Jevgenij Onjegin* (Anjä’gin). Även nu

har övers. bibehållit den enklare beteckningen ”Eugen Onegin”, redan populär genom Tjajkovskijs bekanta opera.kom ut i tryck, bildar i själva verket epok i den ryska vitterhetens historia. Här uppträdde för första gången i Ryssland en äkta poet, som icke blott idkade vitterlek som tidsfördriv på lediga stunder eller ställde sin versifikatoriska talang i tsarismens och hovets tjänst, såsom fallet hade varit med Pusjkins närmaste föregångare, en Lomonosov, Derzjavin, Karamzin eller Zjukovskij, utan som i sitt skaldskap såg ett heligt kall, en stor uppgift. I ett land, som ännu hade få anknytningar till den västerländska civilisationen och vars folk i det stora hela ännu knappt hunnit befria sig från ett halvasiatiskt barbari, framträdde med ens en 24-årig skald, den där i sin diktning upptog det bästa av de europeiska strömningarna i poesien (Rousseau, den tyskfranska nyromantiken, Byron, Shakespeare och Goethe samt folkvisan), men på samma gång förblev äkta ryss, nationellt självständig. Pusjkin vart för den ryska skönlitteraturen, vad Peter den store hade varit för den ryska historien: den store banbrytaren och föregångsmannen. Och här träder oss till mötes en rysk personlighet, en äkta skaldeindividualitet, vars diktning är en trogen avspegling av hans mångskiftande liv.

Alexander Pusjkin föddes vid tröskeln till det nittonde århundradet (år 1799) och var sålunda årsbarn med Adam Mickiewicz, den polska poesiens store pånyttfödare. Och vad den senare blev för sitt folk genom den klassiska hjältedikten ”Herr Tadeusz”, som påbörjades omedelbart efter fulländandet av ”Eugen Onegin” (1831), det var och är Pusjkin för Ryssland genom sin lyrisk-romantiska epopé, ”det ryska livetsencyklopedi”, såsom Bjelinskij betecknar ”Eugen Onegin”.Det mindre vanliga förnamnet Eugen (Jevgenij) har Pusjkin måhända lånat från en ganska frivol sederoman av Izmajlov: ”Jevgenij eller Följderna av dålig uppfostran och dåligt umgänge.” Det för övrigt okända släktnamnet ”Onegin” har Pusjkin förmodligen bildat av namnet på sjön Onega, liksom Lermontov efter denna förebild gav sin ”Hjälte från våra dagar” namnet Petjorin efter floden Petjora. Eller ligger månne däri en ordlek (*njega* = vällust, njutning)?

Man har kallat ”Eugen Onegin” för en rysk Don Juan, och detta är till en viss grad sant, men säger på långt när icke tillräckligt. Man skulle ock kunna i honom se en rysk Hamlet, ja, i viss mån även finna beröringspunkter med Faust-Mefisto. Att Byrons ”Don Juan” (kanske ännu mer ”Beppo”) har i yttre mening inspirerat Pusjkin till denna ”roman på vers”, lider väl intet tvivel, och särskilt i början av diktverket äro reminiscenser från den engelska donjuanismen påtagliga. Men med lika stort skäl kan litteraturforskaren anställa jämförelser med Chateaubriand eller Rousseau. Pusjkins ”Onegin” skulle helt visst ha blivit skriven även utan en Byron, om den också icke hade blivit just sådan som nu är fallet.

De likheter, som kunna spåras mellan Pusjkin och Byron, äro i själva verket tillfälliga, oväsentliga, och den ryske skalden framhåller flerstädes i sitt verk sin individuella självständighet gentemot Byron, liksom Onegins gentemot Don Juan. De faktiska likheterna beröra blott den yttre kompositionen och själva stilen med de sarkastisk-lvriska inläggen och avbrotten, den stundom raljerande tonen och de personliga invektiverna. Men härtill inskränker sig också likheten. Pusjkin var ingen Byron. Hos honom fanns ingen demonism ellertitanism, ingen ”världssmärta”, ingen disharmoni med världsordningen, om ock starkt missnöje med den närmaste omgivningen. Hans hjältar voro sannerligen inga viljestarka, frihets törstande rebeller som Byrons ”korsar”, utan fastmer ganska karaktärssvaga män som Onegin själv. Pusjkins ”fånge i Kaukasien” är ingen hjälte bland de tappre tjerkesserna (detta estetiska misstag gottgjorde Lermontov, Byrons äkta själsfrände, genom att välja sina hjältar ur det frihetsälskande bergsfolkets egna leder); hans ”Aleko” i den utmärkta dikten ”Tsigenarna” är ganska intresselös, och kanen i ”Springbrunnen i Bachtjisaraj” — Pusjkins av Byron mest påverkade berättelse — är totalt trängd i skuggan.

Att för övrigt tvista om ”Onegins” eller ”Don Juans” företräde är lönlöst. Båda mästerverken kunna tryggt jämnställas. Byron är kanske starkare i sin indignation och i sin bitande sarkasm, liksom han utan tvivel är mer sublim i vissa storslagna scener (t. ex. skeppsbrottet). Å andra sidan synes mig Pusjkin ha företrädet i den lyriska innerligheten, som värmer mer, samt i en mer helgjuten komposition. Vad det sakliga innehållet beträffar, ligger tyngdpunkten hos Byron i det historisk-politiska, hos Pusjkin i det rent kulturhistoriskt ryska.

”Eugen Onegins” värde ligger icke minst däri, att det på ett gripande sätt avspeglar skaldens egen utveckling, och

som sådant är det ett själsdokument av utomordentlig betydelse. I den första sången får man i beskrivningen på Onegins uppfostran och uppväxtår en levande kulturbild av den s. k. alexandrinska perioden med efterklangen från Katarina II:s glänsande dagar,då pseudoklassiciteten utkämpade sina sista duster med den anryckande romantiken och byronismen.

Denna sång skrevs 1823 i södra Ryssland, dit Pusjkin hade förvisats tre år förut. Det var här, som han gjorde sin litterära bekantskap med Byron och under utflykter till Kaukasien och Krim fick impulserna till sina första poetiska berättelser. I början av ”Onegin” finna vi ännu de sista efterdyningarna av den ryska byronismen.

År 1824 fick skalden nådigt tillstånd att slå sig ner på mödernegodset Michajlovskoje i det inre av landet, och i denna lantliga miljö skrevos andra och tredje sångerna. Här återger skalden delvis sitt eget bekymmerslösa liv i skildringen av Onegin som lantjunkare; den hederliga gumman Larina hette i verkligheten Osipovna, och Vladimir Lenskij är måhända till någon ringa del en idealiserad bild av den unge studenten Wulf på det närliggande godset Trigorskoje, med vilken Pusjkin då umgicks.

Så kom den politiska krisen vid tronskiftet 1825, dekabristernas revolt, dess psykiska verkningar på Pusjkin och hans slutliga ”försoning” med Nikolaj I (1826) i Moskva. Det blev för Pusjkin en svår prövotid, som kostade honom mycket — både den inre harmonien och eftervärldens rättvisa dom. Men konstnären Pusjkin gick segrande ur den förfärliga kampen. Hans inre liv fördjupades alltmer, tonen blev allt allvarligare och andan alltmer nationell. Allt detta framträder allt renare och klarare i diktverkets senare del, och så slutar det hela med vemodiga slutackord (1831). I åtta år hade Pusjkin arbetat på sin dikt, och dessa år hade ej gått spårlöst förbi. Kanske kände han redan då på sig atthan ej långt efteråt (1837) skulle ljuta samma våldsamma död som Vladimir Lenskij i dikten.

Onegin är, kan man säga, ett barn av Katarina II och Voltaire, och vid hans dop stod Byron fadder. Men pilten växte upp till man och blev en äkta ryss samt stamfar för en hel rad underliga ”hjältar” i den ryska kulturhistorien, sällsamma produkter av det ryska samhället. Det är de s. k. överflödiga människorna, som icke ha kommit på sin rätta plats i livet och som ej duga till något. Ursprungligen begåvade, ofta goda naturer, men svaga karaktärer, sakna de principer, energi, handlingskraft, hava lämnat den ena stranden utan att hinna den andra och existera ”utan fäste”, såsom Sienkiewicz’ utmärkta roman om den slaviska ”improduktiviteten” är betitlad. De ha tömt njutningens bägare till botten, men känna nu blott livsleda, och de lida, därför att deras goda anlag ej ha kommit till sin rätt. De ha plockat den europeiska civilisationens frukter, men dessa ha varit skämda och lämna en bitter eftersmak. Överallt i den nya ryska vitterheten träffa vi Onegins likar: hos Lermontov heter han Petjorin, hos Herzen Beltov (i romanen ”Vem är den skyldige?”); i Turgenevs romaner och berättelser figurerar han oupphörligt under många namn (Rudin, Bazarov m. fl.), och han får sin konstnärliga fulländning i Gontjarovs Oblomov. Men ännu i Dostojevskijs, Tolstojs och Tjechovs verk går Onegins ande igen.

Man har kanske icke rätt att kalla Onegin en rysk samhällstyp, utan snarare ett typiskt undantag. Han är för exklusiv och för intelligent för att kunna gälla som representant för en hel samhällsklass. Men å andra sidanförekommer denna karaktär för ofta för att kunna anses som ett enstaka undantag. Onegin är ett barn av den ryska brytningstid, som alstrade dekabristernas frihetssvärmerier, men som fick sin avslutning i Sibirien eller i andlig försoffning och vars ”hjältar” försvinna ur historien lika spårlöst som Onegin i dikten, såframt de icke som Vladimir Lenskij i dikten, som Pusjkin och Lermontov i verkligheten, dö en våldsam död i blomman av sin ålder.

Onegins motsats är den både känslo- och viljestarka Tatiana, ”den ryska litteraturens Eva”, en härlig skapelse av en stor skald och stammoder för de ståtliga kvinnor, som den ryska litteraturen, särskilt Turgenev, har skänkt oss, t. ex. Natalja i ”Rudin” eller Lisa i ”Adelsnästet”. Och det ryska livet har många levande motstycken till dessa kvinnoporträtt.

År 1823 skrev Pusjkin till furst Vjazemskij: ”Jag skriver nu — inte en roman, utan en roman på vers, och det är en satans skillnad.” Ja, ”Onegin” är icke en roman i vanlig modern mening, utan ett lyriskt epos, men det står i alla fall på realistisk grund och är det första försöket till en rysk samhällsskildring i modern anda, en förelöpare till Gogols realism, och häri ligger diktverkets eminenta betydelse i den ryska kulturhistorien. Här skisseras ryska

landskap i olika årstider, här målas det fadda salongslivet i huvudstäderna, och här tecknas för första gången det ryska livet på landet. Denna skildring omfattar naturligtvis icke det ryska folket i dess helhet, ty bönderna ha ännu icke uppträtt i litteraturen, och om ett samhälle i modern mening kunde man då icke tala. Här skildras en adelssocietet,alldeles som fallet är i Mickiewicz' "Herr Tadeusz". Men inom denna sfär har Pusjkin skapat verkliga figurer och typer, som sedan utvecklades på bredare social basis av Gogol och hans stora efterföljare.

Men "Onegins" största poetiska värde ligger dock i de rent lyriska utgjutelserna, som i förening med det ryska språkets smältande välljud skapat ett diktverk av oförgänglig skönhet. Och denna varma, från ett sjudande människohjärta strömmande känsla bottnar i en rik världserfarenhet, vemodig, men utan bitterhet, resignerad, men utan feghet. "Onegin" återspeglar ett helt människoliv med dess fröjder och sorger, dess förhoppningar och besvikelser, och när man läser "Onegin", känner man bäst, att det är

"en dikt, som sorglös yngling kvad, en frukt av långa nätters vaka och tidigt vissna ungdomsår, en bikt av en, som lärt försaka, ett ärr av bittra hjärtesår."

A—d J.

***

EUGEN ONEGIN.

"Pétri de vanité il avait encore plus de cette espèce d'orgueil qui fait avouer avec la même indifférence les bonnes comme les mauvaises actions, suite d'un sentiment de superiorité, peut-être imaginaire."

Tiré d'une lettre particulière.Till

*PETER ALEKSANDROVITJ PLETNEV.*Denna tillägnan skrevs 1828 i Petersburg, då den fjärde och femte sången publicerades. — *P. A. Pletnev* (d. 1862), poet, kritiker och professor i litteraturhistoria, tillhörde den pusjkinska kretsen.

Ej för att vänners öra fägna, ej för att roa lysten värld, åt dig jag härmed ville ägna en dig fullt värdig hyllningsgärd, värd dig, den ädelborne anden, som med din rena fantasi har mäktat lossa knutna banden och skapa äkta poesi i enkel dräkt. — Av varma handen dig sändas dessa lösa blad, halvt folkliga, halvt ideala, än glada, än sentimentala, en dikt, som sorglös yngling kvad, en frukt av långa nätters vaka och tidigt vissna ungdomsår, en dikt av en, som lärt försaka, ett ärr av bittra hjärtesår.

FÖRSTA SÅNGEN.

"Han lever fort, hans känslor rasa ut." *Furst P. A. Vjazemskij.*

1.

"Min farbror, en beskedlig herre och hedersman, har blivit krank — nu på fullt allvar — och dess värre han kräver vård för all skavank. Hans föredöme lätt kan smitta. Men ledsamt är gudnås att sitta vid sjukbädd både natt och dag och aldrig slippa lös som jag. Jag måste pigga upp filuren och göra gubbens lynne lätt, än lägga kudden riktigt rätt, än räcka medlidsamt mixturen, men under suckar tänka så: Om hin blott tog'en snart ändå?"

2.

Så en förlupen sälle tänkte, på resa stadd, av damm betäckt, fast Zevs av gunst åt honom skänkte förhoppning om att ärva släkt. Ruslans och min LjudmilasMed den på ryska sagomotiv byggda, men i romantisk-italiensk stil hållna hjältedikten "*Ruslan och Ljudmila*" (1817—20), omarbetad till opera av Glinka, gjorde Pusjkin sin glänsande debut i den ryska vitterheten. vänner!Oförbehållsamt jag bekänner, att denne fräcke grobian är hjälten uti min roman. Min gode vän Onegin föddes vid stranden utav Nevas flod, där kanske ock er vagga stod och där

er ungdomstid föröddes. Jag där ock trampat nöjets stig, men norden skadlig var för mig.När Pusjkin våren 1823 begynte ”Onegin”, som blev färdig först 1831, befann han sig i södra Ryssland (Kisjenev och Odessa), dit han förvisades för sin politiska frispråkighet och vissa smådikter, som voro misshagliga på allerhögsta ort.

3.

Hans far, som tjänat högvälboret och nitiskt, levde på kredit. Tre baler ställdes till om året, tills äntligen det blev fallit. Hans son dock ödet skona ville: Först tog *Madame* hand om den lille; så kom *Monsieur.Monsieur* och *Madame* voro vanliga benämningar på de informatorer och guvernanter, varmed de ryska adelsgårdarna på den tiden lyckliggjordes. Mestadels var det franska emigranter, stundom av ganska tvetydigt, obildat slag. — Den kulturbild, som hela denna sång framställer, återger troget skaldens egen uppfostran i ett förfranskat, vårdslösat adelshem och det mondäna huvudstadslivet. Ej lärdom tröt för gossen, som var vild, men söt. Monsieur l’Abbé, en rätt beskedlig fransos, var mild mot sin elev. Hans undervisning därför blev halvt skämtsam, framför allt ej sedlig, helst när från skolsaln båda två till Sommarträdgårn*Ljetnij sad*, en promenadplats i Petersburg vid Neva nära Vinterpalatset. täcktes gå.

4.

Onegin nu det skede nalkas, de livets ljuva ögonblick, då känslan gryr och hoppet skalkas. Sitt respass herr abbén då fick. Onegin slapp nu ut ur buren, var enligt modet klippt och skuren, som dandy à la London klädd och därför ock som världsman hädd. Han talade sin franska redigt, skrev också språket regelrätt; mazurka dansade han nätt och gjorde sina bockar ledigt. Vad höves mer? Härav man slöt, att han var kvick och mycket söt.

5.

Vi alla fått en smula lära på ett och annat sätt och vis, och därför — Gudi vare ära! — står bildning högt hos oss i pris. Onegin var — så mången tyckte, som stod för oväld högt i rykte — pedant, men ock en lärd av rang. Ej många hade hans talang att uti samtal lätt tangera båd’ ditt och datt med skärpa fin, men tiga still med viktig min, när andra häftigt disputera, och locka kvinnors löje fram med näpna, vassa epigram.6.

Då var latin ännu på modet, ty det är lärdoms kvintessens. Han tämmeligen bra förstod det: han kunde tyda en sentens, orerade *de Juvenale*, skrev under sina brev ett *vale* och hade lärt — ej utan pers — av Eneiden någon vers. Historiens hävdeböcker åter han aldrig tog från hyllan fram att skaka av dem glömskans damm. Men små pikanta anekdoter från Romulus till våra dar behöll han i sitt minne kvar.

7.

Att ock med vers harmoniskt göra sitt liv begrep ej Eugen, och ingen skillnad för hans öra fanns mellan jamben och chorén. Homer och Teokrit han snäste, men Adam Smith han gärna läste och kom i rop som ekonom. För honom var det axiom, att staten skördar bästa frukter av jordens odlingsbara mull och att den ej behöver gull, om den besitter råprodukter. Men fadern ej begrep sin son och tog på jorden nya lån.

8.

Onegins värde med min penna till fullo ej kan tecknat bli.Men vad han grundligast lärt känna, vari han glänste som geni, vad som från slyngelåren redan var största njutningen och svedan och lade allra mest beslag på lättjefull och trånsjuk dag — det var den konst att älska, njuta, som också NasoSkalden jämför sig här med Ovidius, vilken som bekant också ådrog sig kejserlig onåd och förvisades till trakten av Svarta havet. kände till och för vars skull han själv gick vill och tvangs att sitt martyrskap sluta i Moldaus land på steppens sand, långt fjärran från italisk strand.

9.Denna strof, som skalden själv uteslöt ur sin dikt, har först på senare tid återfunnits i hans efterlämnade papper och publiceras här för första gången i översättning.

Oss tidigt kärlekslågor bränna. Chateaubriand har sagt, att drift till kärlek mänskan först lär känna av någon slipprig, osund skrift. Att söka bot för älskogssjuka vi tidigt re’n romaner sluka. Så åren gå. Alls intet, värt att

älska, ha vi hållit kärt. Förklemade och tidigt mogna, fördärva vi vår fantasi med dumma griller blott och bli ej ungdomsidealen trogna. Onegin gjorde samma rön i fråga om det täcka kön.

10.

Förställning lärde han sig tidigt. Hans lynne var än mörkt, än ljust,i tro och misstro lika smidigt, än stolt, än ödmjukt, än förtjust. Än uppmärksam, än otillgänglig, än öppen, än ogenomtränglig han var. Än tyst han föreföll, än vackra tal han eldigt höll. Små älskogsbrev han vårdslöst sände, i vilka han sin kärlek göt och sina suckar inneslöt. En eld båd’ blygt och djärvt sig tände i blicken. Stundom syntes spår också av en förstulen tår.

11.

Beundransvärd var hans förmåga att tända eld i kvinnobröst, att än med låtsad vrede plåga, än med sitt smicker bringa tröst, och menlöshetens skygga duva han lyckades omsider kuva med både lidelse och vett. Han bad bevekande och hett, till dess den skönas kalla sköte blev vekt av ömkan med hans ve. Nu var det färdigt! Ett tu tre avtalades ett hemligt möte. På tu man hand i enslig vrå hon fick hans lärdom pröva på.

12.

Ja, icke ens de mest koketta av könet hade annat val, om han sig ville föresätta att slå ur brädet en rival. Förgiftade av söta piller, de fångades i fina giller.Men deras såta äkta män i honom sågo blott en vän, så menlöst kysk som ingen annan. Gemålen, vilken själv så bra studerat ”Chevalier Faublas”,Louvet de Couvrays beryktade ”Les amours du chevalier de Faublas” (1790). och gubben med små horn i pannan belåtna voro med sitt liv, sin middag och sitt trogna viv.

13.Denna strof har visserligen återfunnits bland skaldens utkast, men enär innehållet blott är en upprepning av den föregående strofen och formen icke fullt utarbetats av skalden, kan den saklöst utelämnas här.

— — — — — — — — —

14.

Knappt han ur sängen hunnit kliva, förrn han får kort av välkänt slag: Inviter! Tre familjer giva kalas på en och samma dag. Här bal, där namnsdagsfest det gäller. I detta svåra val — vart ställer han kosan? Åh, den saken lätt nog ordnar sig på något sätt. Nu först till morgontoaletten! Sen den har undanstökats, tar han slokhatt à la Bolivar och motionerar sig, den sprätten, på boulevard, tills timmen slårOriginalet har här *breget*, ett slags fickur, uppkallat efter den schweiziske instrumentmakaren Abraham Louis Bréguet (d. 1823). och ljuvlig måltid förespår.

15.

(Saknas totalt.)16.

Det mörknar. Han i släden sitter. ”Ur vägen!” skriks i fläng och hast. På bäverkragen silverglitter av snö och rimfrost smides fast. Vart? Till TalonTalon hette en dåtida restaurang. — När det i den följande versraden talas om att värden väntar honom, har det ursprungliga originalet i stället blott ett ***. Enligt senare anteckningar betecknar detta en viss *P. P. Kaverin*, en mycket omtyckt ung officer (d. 1855), som studerat i Göttingen jämte bröderna Sergjej och Nikolaj Ivanovitj Turgenev, och med vilken Pusjkin hade blivit bekant under studieåren i Tsarskoje Selo. Även Gribojedov omnämner honom som en angenäm sällskapsbroder. bär vilda färden. Där väntar honom redan värden. Han träder in. Hör korkens smäll! KometvinD. v. s. sådant vin, som skördats under ett kometår och därför ansågs vara av särskilt eldig kvalitet. skummar ock i kväll. På bordet ryker roastbeaf blodig och tryffel — för en läckergom det franska kökets skönsta blom — och strassburggåsens lever frodig samt limburgost av första klass bland lika guldgul ananas.

17.

Än vankas vin för torra munnar, än vinkar mången fet kotlett, men klockan uppbrottstid förkunnar, ty det skall ges en ny balett. Fast dramat icke var hans styrka, Onegin ej var sen att dyrka aktriser och höll troget vakt bakom

kuliss i mellanakt, likt andra, som teatern hedra med sitt besök och vanan haatt applådera entrechatEtt slags danssteg., att vissla ut en klassisk FedraRacines bekanta tragedi. I omedelbart sammanhang därmed nämnes ock *Kleopatra*, som övers. av metriska skäl nödgats utesluta. Med detta namn avses troligen Marmontels ”Cléopatre” (1750), som också införlivades med den ryska repertoaren på denna tid. — Vem som i den näst sista versraden åsyftas med ”Moina”, är övers. tyvärr icke bekant., men ropa in Moina brått, för att man själv skall höras blott.

18.

O, trolska värld med store männen! En mästare i ironin Fonvizin glänste, frihetsvännen, och den läraktige Knjazjnin. Där Ozerov till tårar rörde, och bifallsyttringar han hörde, dem med Semenova han delt. Där har man ock Katenin spelt, som stod Corneille i snille nära. Furst Sjachovskoj där möte stämt med sina komediers skämt, och krönt blev där Didelot med ära. I skuggan av kulisser där var denna ungdomstid mig kär.Denna strof är en vacker hyllning åt den ryska dramatiken och scenkonsten från 1700-talets slut och början av det nittonde århundradet. — *Denis Ivanovitj Fonvizin* (1744—1792) författade de kvicka komedierna ”Brigadiren” (1764) och ”Övermagen” (1782), vilkas satir närmast riktade sig mot dåtidens förvända uppfostran. *Knjazjnin* (d. 1791) och *Ozerov* (d. 1816) skrevo långrandiga tragedier i den pseudoklassiska stilen. — Furst *A. A. Sjachovskoj* (d. 1846), en tid chef för de kejserliga teatrarna och känd som författare av många lustspel. — *Nimfodora Semenova* (f. 1787, d. 1849) var en mycket firad skådespelerska, som lämnade scenen i slutet av 1820-talet och gifte sig med furst I. A. Gagarin. — *P. A. Katenin* (d. 1853) översatte dramer och var en framstående teoretiker. — Schweizaren *Charles Louis Didelot* (f. 1767 i Stockholm, d. 1838) var en tid balettmästare vid kejs. operan i Petersburg och mycket firad. Han uppförde bl. a. Pusjkins ”Ruslan och Ljudmila” som balett.19.

I, mina forna sånggudinnor! Förnimmen I min sorgsna ton? Måhända några andra kvinnor inkräktat eder höga tron. Får jag ej mer er körsång höra? Skall ryska Terpsichore föra ej mer sin fot till luftig flykt? Ack nej! På dessa tiljor skyggt och vemodsfullt nu blicken irrar. På denna främmande publik, som icke är den forna lik, jag med lornjetten liknöjt stirrar. Och gäspande jag tänker på, hur annorlunda det var då.

20.

Teatern fylls med stim och rassel. I loge och rad, från golv till topp av folk det vimlar, och med prassel — nu blir det tyst — ridån går opp. Förförisk, med eterisk hållning, som i en underbar förtrollning, omsluten av små nymfers krets, hon står, Istomina.*Evdokia Ilinitjna Istomina* (f. 1799, d. 1848), en för sin skönhet firad dansös. Flera dueller utkämpades för hennes skull, och författaren Gribojedov bar därav ett ärr på kinden. En spets av foten än vid golvet smyger; den andra foten snurrar kring, i början långsamt — så ett spring. Som fjun från Eols läppar, flyger hon upp, sig vrider av och an och slår med fötter mot varann.21.

Man applåderar. På parketten Onegin nu sitt intåg gör, och logerna han med lornjetten först överblickar, som sig bör. Till första raden han fortsätter, men anletsdrag och toaletter ej finna nåd för kritisk blick. Åt alla håll en flyktig nick han åt bekanta herrar skänker. Av gäspning munnen vrids på sned, och slutligen till scenen ned ett ögonkast han liknöjt sänker. Han längesedan sett sig mätt på denna tråkiga balett.

22.

Ännu på scenen troll och drakar och älvor väsnas och ha brått; ännu på trappor sömnen smakar lakejerna i päls så gott. Ännu publikens nit ej slappas, det stampas, hostas, visslas, klappas; ännu båd' in- och utomhus det glänser överallt av ljus; ännu i kölden hästar tugga på betslen — de måst länge stå — men kuskarna kring eldenBrasor plägade då nattetid tändas på Petersburgs gator som ersättning för värmestugor. gå och sina händer vresigt gnugga. Onegin dock har redan flytt hem för att kläda sig på nytt.23.

Hur kunna måla fullt tillbörligt vår hjältes ungkarlsbudoar, där modenarren oupphörligt lektioner framför spegeln tar? Av nipper hela långa raden, som London, den där krämarstaden, oss sänder över havets svalg för att av oss få trä och talg, och allt, vad en parisisk hjärna kan alstra av en flyktig nycks förvända påhitt och av lyx — blott tomma skal förutan kärna, allt detta smyckade så nätt en nittonårings kabinett.

24.

Porfyrkärl, vaser av metaller och bärnstenspipor från Bysans, konstnärligt slipade kristaller med oljor i för hudens ans. Ej kam och fil vi må förgäta, små knivar, krokiga och räta, och borstar sen, en riktig hord, för naglars och för tänders vård. Rousseau det lär ha djupt förtretat, att — enligt hans "Confessions" — den allvarsamme GrimmOm den på franska skrivande, tyskfödde frih. F. G. von Grimm (d. 1807) heter det i J. J. Rousseaus "Bekännelser" (9:e boken): "Jag fann honom en gång en morgon sysselsatt med att borsta sina naglar med en för detta ändamål enkom tillverkad borste — ett arbete, som han oförskräckt fortsatte inför mina ögon." en gång uti hans åsyn naglar petat. Han, som för rätt och frihet stred, ej visste härvidlag besked.25.

För naglar också skötsel kräves, som ej förnedrar människan. Mot strömmen simma är förgäves, ty vanan är en sträng tyrann. Onegin, rädd som alla andra för att ge världen sak att klandra, i klädsel var högst regelrätt, ja, vad man plägar kalla: sprätt.Även här nämnes i originalet såsom Onegins snobbiga förebild den förutnämnde Kaverin. Jfr första noten i strof 16. För spegeln minst i timmar trenne han vred och vände sin figur och gick ur denna procedur som Venus Anadyomene, ifall hon till en maskerad, förklädd i mansdräkt, far åstad.

26.

I nära sammanhang med detta mig plikten manar att också i valda ordalag berätta om hjältens dräkt från topp till tå. Men detta är dock föga rådligt, tv ämnet är en smula vådligt, och *pantalonger, frack, gilet* sig ej på ryska lämpligt te. Om jag min stil skall noga granska, jag tillstår, att i min roman gudnås jag blivit har för van vid lånord — icke minst de franska, fast jag studerat här och där Akademins *dictionnaire*.Ryska Akademiens ordbok, *Slovar Akademii Rossijskoj*, utgavs i 6 delar åren 1784—94 och 1806—22. Pusjkin ger själv i en not sin hyllning åt Katarina II för detta lärda verk, klagar över, att ryska skriftställare så sällan begagna sig av detta hjälpmedel, och citerar Karamzins välvilliga uttalande om Ryska akademiens upplysningssträvande.27.

Jag därför vill med tystnad hölja Onegins trolska budoar och hellre med i släden följa, då han till bal i natten far. Längs öde gator släden ilar, där allt i nattligt mörker vilar. Av vita flingor marken täcks; i dubbla lyktornas reflex snön skimrar klart som diamanter. Vi stanna vid ett präktigt hus, omstrålat av en massa ljus. Profilerna av gamla tanter och ungmör skymta skugglikt i de höga fönstren svagt förbi.

28.

Vår hjälte framme är. Det ringer. Förbi portiärn, som myndigt står, han uppför marmortrappan springer, med handen ordnande sitt hår, och gör sitt intåg. Full är salen. Musiken re'n har inlett balen med en mazurka. Av och an man trängs och knuffas om varann. Kavalleriets sporrar klinga, och lystna ögon se uppå, hur täcka könets fötter små sig uti dansens virvlar svinga. Men över stråkorkesterns gnäll hörs kvinnotungan flink och gäll.29.

Då jag i nöjets värld fick vara, jag ock i baler tokig blev. Hur lämplig plats att sig förklara och ge i smyg små kärleksbrev! Du, äkta man, så trygg och modig, ej alltför säker bör du tro dig. Ge på min varning noga akt och var mot hustrun på din vakt! Och varje öm och sedig mamma bör vaka över dottern sin, att ingen obedd slinker in, ty annars, annars — ja, anamma!... Jag skriver detta av det skäl, att själv jag känner saken väl.

30.

I allahanda nöjens flöde jag mycket av mitt liv förspillt, och om moralen ej förbjöde, jag än mig svängde lika vilt. Jag älskar ungdomsyran, dansen, de glada löjena och glansen av damer, smyckade till fest, men deras fötter kanske mest,Det har påpekats, att särskilt kvinnofoten spelar en viss roll i Pusjkins diktning, då han skildrar kvinnofägring. fast det i hela Ryssland finnes, jag fruktar, knappast trenne par så små som det, jag älskat har en gång... Förstämd och kall till sinnes, jag minns dem än. I mången natt jag drömt om denna svunna skatt.31.

O, dårskap! När och var i världen blir jag i stånd att glömma er? Kanhända styren I nu färden till lund, där vårens viva ler. Er orientens praktsal fredar, och nordens snöbetäckta hedar av er ej spår ha lämnat kvar. För er det största nöjet var att trampa lätt på mattor fina. Jag sökte glömma för er skull berömmelse, törst efter gull och denna biltoghetens pina. Ack, hastigt svann min lyckas vår, som ibland blomstren edra spår.

32.

Dianas barm och Floras löjen kan intet öga stå emot. Men blickar, hellre dock I dröjen vid Terpsichores späda fot. När ögat sig beger på spaning, den bär till oss en ljuvlig aning. Av önskningar en yster tropp den med sin fägring lockar opp. Den är mig mycket kär, Elvina,Dylika fingerade kvinnonamn, ofta klassiska, förekomma flerestädes i Pusjkins erotiska diktning från den första perioden. dold under bordets långa duk, om vårn på gräsets matta mjuk, vid vinterhärd, när stormar vina, på ett parkettgolvs hala bädd och på en sten vid havets brädd.33.

En stormig dag jag såg vid stranden med avundsjukans stumma knot, hur vågor, lossade ur banden, sig smögo ömt kring hennes fot.Här åsyftas någon episod vid Svarta havets kust. Föremålet för hans böjelse var då en dotter till general Rajevskij, med vilkens familj han fick göra de för hans diktning betydelsefulla utflykterna till Kaukasien och Krim. Hur lycklig är du, fria bölja, som den med smekningar får hölja! Nej, aldrig i min värsta glöd, då ungdomsblodet eldigt sjöd, jag plågats av så häftig trånad att kyssa små Armidors mund, att smeka barm, så yppigt rund, och kind, med färg av rosen lånad. Nej, aldrig lidelsen så hett har flammat och förbränt mitt vett!

34.

Ett fall jag icke nänns förtiga, vars hågkomst än mig lycklig gör: Hon ville upp i sadeln stiga, och — hennes fot jag lätt berör. Hur handen darrar, blicken frossar! Hur pulsen bränner, kinden blossar av en sekunds beröring blott! Hur lycklig är stigbygelns lott!... Dock nog om detta! Kvinnokönet min lyras klang är knappast värt, långt mindre då att hållas kärt, ty jag gudnås har gjort det rönet: falsk kvinnan är i blick och tal, som foten smidig är och hal.35.

Var är Onegin nu, den sällen? Han äntligt söker upp sin säng, då Petersburg med dova skrällen av trumslag väcks till spring och fläng. Brevbäraren är redan vaken; till Börsen åkarn kör med kraken, och mjölkmadammen med sitt krus på skaren gnor från hus till hus. I fönstren hökarns burkar blänka; från sotig skorsten över kök står pelarlikt en gråblå rök, och bagarn, punktlig tysk kantänka, med pappersmössa över lugg, re'n öppnat har butikens glugg.En på dörren till bageriet anbragt lucka, som hade den från — franskan lånade benämningen *vasisdas.*

36.

Sin vana trogen, dan till natten Onegin har förbytt, och trött av dansen, nöjena och skratten, i sömnens armar vilar sött. Först fram på dagen — enligt regeln — han morgnar sig, och framför spegeln begynner brokigt liv på nytt, på pricken likt den dag, som flytt. Men månne han sig lycklig kände i själ och hjärta? Var han fri och kunde han belåten bli med dessa nöjen utan ände? Var, trots sin ungdom, han i grund och botten ännu frisk och sund?
37.

Nej, känsloglöden tidigt släcktes, och led vid världens larm han blev. Ej ur sin slöhet mer han väcktes av sköna kvinnors kärleksbrev. Han tröttnade på vilda leken, på vänskap, vännerna och sveken och smorde knappast mer sitt krås med beaf-steaks eller Strassburgs gås. Champagnebuteljerna ej heller förmådde pigga hans humör. Han led av huvudvärk. Därför blev sinnet slöat. Ja, dueller till sist han började att sky såväl på sabel som med bly.

38.

Den fiende, som hotar sluka vår hjälte, var melankolin, hos oss en typisk lynnessjuka, som något liknar engelsk *spleen*. Visst var all lust från honom fjärran att skjuta sig (pris vare Herran!), men man kan dö på tusen sätt och bli ett levande skelett. Liksom Childe Harold, mörk och dyster han strök på värdshus kring i frack, men varken boston eller snack, ej suck så öm, ej blick så yster förmådde skingra hjältens kval i tråkighetens jämmerdal.

39—41.Dessa strofer saknas totalt.

— — — — — — — — —42.

På damerna av stadsnoblessen Onegin allra först blev trött, ty deras andliga intressen ej gjorde sinnet mindre slött, fast några läste skriverier om SaysBröderna Jean Baptiste (d. 1832) och Louis Auguste Say (d. 1840),

nationalekonomiska författare. och Benthams teorier. Men deras vetande var tunnt och, med förlov sagt, bara strunt. Dessutom voro alla mäkta otadliga. De skröto med sitt blåa blod, sin fina sed, så på sin kant och så korrekta, med otillgängligt tråkig min, att blotta åsyn föder spleen.

43.

Och hela den där långa raden av sköna mör, som varje natt på gatorna i huvudstaden i droska vräka sig så glatt — dem gav han också snart på båten. Vid nöjet led och mätt på ståten, han stängde in sig ett par dar och skrev — Gud vete, vad det var. Ty det för honom ej var möjligt att skriva om *en* sak i sträck, och ur hans penna kom blott — bläck. Men skriva vers — det fann han löjligt. Jag tyckte kanske så, jag med, om jag ej hade denna sed.44.

Att tiden angenämt fördriva, han greps av kunskapstörst på nytt och sökte att förtrogen bliva med bildning och kultur, som flytt. Han böcker massvis tog från hyllan och grävde i den lärda myllan, men fruktlöst! Han blev inte klok på innehållet i en bok. Ja, alltid något var att klandra: antiken fann han alltför grå och det moderna likaså. Han därför böckerna lät vandra tillbaks till skåp, där dammig skrift förvarad låg i glömskans grift.

45.

Som han av frihetslust betagen, med världen och dess flärd jag bröt. Jag kände mig till honom dragen och vänskapsband med honom knöt. Så fördes samman våra banor. Hans underliga sätt och vanor jag hos mig själv ock återfann. Jag var förbittrad, dyster han. Passionens spel vi båda prövat; oss båda livet kval blott bjöd, hos båda släcktes hjärtats glöd, och ödets nyck och mänskor rövat ifrån oss lycka, hopp och frid i livets bästa knoppningstid.

46.

Den, som har levt och grubblat, bringas alltmer till människoförakt,och den, som mycket känt, betvingas av dystra minnens hemska makt. Han levnadslust ej längre känner; hans själ en tår av ånger bränner, och minnets mask hans bröst förtär. Men samtalsvis kan allt det där ändå oss lätt i smaken falla. Jag av Onegins tvära sätt i början nästan led, men lätt jag vandes vid hans gift och galla, hans vassa ton och kvicka skämt, ironiskt och sarkastiskt jämt.

47.

Hur många ljusa sommarnätter, då allt i skymningsdvala låg och himlens vida stjärneslätter sig bredde över Nevas våg, ej återspeglande Diana,Pusjkin syftar här på en naturmålning av Petersburgs vita sommarnätter i idyllen "Fiskarena" av N. I. Gnjeditj, Iliadens ryske tolkare (d. 1833). vid minnet av vår levnadsbana vi talade om fröjd, som flytt, men nu stod upp för oss på nytt! Aromen av den sena kvällen med välbehag insöpo vi. Som fången plötsligt föres fri till skog och luft från trånga cellen, så ock vår fantasi oss bar tillbaks till sälla ungdomsdar.

48.

Förströdd och drömmande i hågen stod vid granitensHär åsyftas kanske den väldiga granitsockeln till Peter den stores staty, som sedan inspirerade skalden till den mäktiga dikten "Bronsryttaren". höga kantEugen och stirrade på vågen, som skalden målat har så sannt.Michail Nikititj Muravjev, en sentimental poet i Karamzins skola (d. 1807), skrev en hyllningsdikt till "Nevas gudinna". Allt är så tyst. Knappt lugnet störes av väktarns rop, som fjärran höres, och av en droska ljuder från MiljonnajaEn förnäm gata i Petersburg, löpande parallellt med Nevakajen från Vinterpalatset till Marsfältet. ett dämpat dån. På flod, som slumrar, några båtar med matta årslag makligt ro, och ekot söver oss till ro av sånger och av hornens låtar. Men ljuvast är i sådan natt dock Tassos underbara skatt.Stanserna.

49.

När får jag i din famn mig sluta, du, Adrias Brenta, stolt och fri? Skall aldrig, säg, mitt öra njuta av dina böljors melodi? Den helgas av Apollos söner, med ära Albion dig kröner, vars stolta lyra är mig kär, ty den med min

befryndad är. Mur skönt att i din våg få svalkas, att vaggas på italisk sjö och med Venedigs fagra mö, än stum, än meddelsam, få skalkas och lära sig i mörk gondol Petrarcas sköna modersmål!

50.

När skall hon slå, min frihetstimma? Välan! Hän över havets djup,när vinden rensat det från dimma, för fulla segel styrs min slup. I stormens mantel svept, jag strider med elementerna och rider på vågens rygg med nyfödd lust. Tid är att lämna tråkig kust och söka solbelysta länder inunder söderns himmel, där mitt AfrikaSyftar på Pusjkins exotiska börd på mödernet. Hans mor, Nadezjda Osipovna (d. 1836), härstammade nämligen från "Peter den stores mohr", en neger Ibrahim Hannibal, som av greve Peter Tolstoj fördes från Konstantinopel till Petersburg, fick en god uppfostran och dog som general-en-chef. beläget är, långt bort från Rysslands mörka stränder, där jag har älskat, där jag led, och där mitt hjärta bäddats ned.

51.

Onegin stod beredd att vandra med mig till fjärran länder bort. Men ödet slet oss från varandra, och så vi skildes inom kort. Han plötsligt mistade sin fader, och glupska kreditorers rader likvid för gammalt ville ha och togo, vad som fanns att ta. Processa eller protestera föll icke alls Onegin in, och nöjd ändå med lotten sin, han lät dem arvet dividera. Kanske han ock beräkning byggt på onkelns snara ändalykt

52.

Och ödet honom var bevåget: han erhöll från förvaltarn brev,att onkeln låg i själatåget och som sin önskan föreskrev att än en gång nevön få råka. Onegin måste därför åka med postskjuts genast till hans gods, men var just inte glad till mods vid tanken på martyrens gloria, av sorg och vedermöda full, men Herre Gud . . . för arvets skull . . . (härmed begynte min historia). Men när han äntligt målet hann, han onkeln re'n på båren fann.

53.

På gården tjänstefolket flängde omkring, som övligt vid en slik högtidlighet, och grannar trängde sig fram för att beskåda lik. Så blev det vigt åt mull av prästen, och därpå vidtog själva festen. Man åt och drack och efter gråt högtidligt åter skildes åt. Onegin, som ej av naturen var van att spara, tog nu vård om tjänstfolk, dammar, hus och gård och kvarn och skog och kreaturen och tyckte uppenbarligt om den ställning, vari nu han kom.

54.

Två hela dagar också räckte för denna byidyll hans håg. I lummig lund han törsten släckte ur klara bäckens svala våg. Men på det tredje dygnet redan han åter greps av gamla ledan,och fort han hunnit se sig mätt på denna tröstlöst flacka slätt. Fast här ej fanns palats och gränder, ej kortspel, baler, vers och vin, han ändå hängsjuk blev, och *spleen*, den ryska sjukan, återvänder med ens och hänger i ännu som skuggan, som en svartsjuk fru.

55.

Men jag är skapt för dessa ängar och byidyllens svärmeri. Där klinga renast lyrans strängar, där skapar bäst min fantasi. I veklig ro, som sinnet slöar, jag irrar kring på öde sjöar, ty *far niente* är min lag. Varenda morgon väckes jag till sommarnöjen, lika kära. Jag läser föga, sover gott och har minsann alls icke brått att jaga efter flyktig ära. Ja, livets bästa ögonblick i sådan vrå jag njuta fick.

56.

För lantlig ro jag alltid brunnit, på blomdoft, sol och lättja rik, och häri gudskelov jag funnit, att jag Onegin ej är lik; ty annars, fruktar jag, publiken och den försmädliga kritiken, som dissekerar min person, lätt kunde få den falska tron, att jag i hjälten otillbörligt blott velat själv mig rita av(härpå exempel Byron gav), som vore det för skalder görligt att blott besjunga natt och dag sitt egenkära lilla jag.

57.

Ett faktum är, som alltid står sig: För kärlek vurmar var poet, och jag har också — det förstår sig — min lilla

hjärtehemlighet. Den eldade min sångaryra och strängade min sångmös lyra, då vid SalgirFlod på Krim. Här syftas närmast på den till denna halvö förlagda poetiska berättelsen "Tårekällan i Bachtjisaraj" (1822). jag hopplöst kvad om fjällens fångade najad och obesvarad kärleks smärta. Men nu för tiden ofta jag har blivit spord i vänners lag: "För vilken flammar nu ditt hjärta? Vad heter hon den sköna, som du nu behagar sjunga om?"

58.

"Vem är det, för vars skull du diktar, för vilken du så mången gång ditt hjärtas bästa känslor biktar och som dig lönar för din sång?" — Ack, tron mig, mina kära vänner, jag henne själv ej mera känner. Blott för min fantasi hon står. Men dubbelt lycklig den, som får besjunga egen kärleks lycka och svävande hän mot det blå uti Petrarcas fotspår gå. Ej några kval hans sinne trycka.Väl har mig äran bringat tröst, men dovt är hjärtat, stum dess röst.

59.

Mig sånggudinnan sökte räcka, när kärleken förgått, sin hand, och åter fri, jag sökte väcka med sången kallnat hjärtas brand. Jag skriver, men det är med handen allena, ty där fattas anden. Ej kvinnofoten ens kan bli besjungen i min poesi. Förkolnad aska mer ej brinner, och ögat fällt sin sista tår. Men när av stormen varje spår i själen småningom försvinner — då färdigskrivs kanske en gång de fem och tjugu årens sång.

60.

Jag tänkte just på bokens titel och på dess fria form och plan, då jag fått färdigt ett kapitel av denna märkliga roman. När nu jag granskar hela stycket, förvänt jag finner mångt och mycket, men rätta något jag ej vill, ty detta hör censuren till. Och inte heller har jag hjärta att neka pressens män ett grand. Flyg därför hän till Nevas strand att där stå upp i mystisk svärta och bringa sedan därifrån kritikens lovord eller hån!

***

ANDRA SÅNGEN.

O Rus!En ordlek. *Rus*, det ursprungliga, från den varjagiska tiden härstammande namnet på det första lillryska riket, varav sedan formen *Rossija* har uppstått som beteckning för det nuvarande Ryssland, sammanställes här med det latinska *rus, landsbygden*. *Horatius.*

1.

Byn, som ej föll Eugen i smaken, var en idyllisk, härlig vrå för vänner av naturen. Maken man knappast kunde träffa på. Av kullar skyddad emot vindar stod herrgårn. Däromkring sig lindar ett silverband av lilla ån. Av gröna blad och gula strån girlander ängarna sig fläta. Där skymta några byar fram, i gräset beta kor och lamm, och skuggorna sig breda täta uti en stor, förvildad park, en åt dryader helgad mark.

2.

Här bredde sig arkitektoniskt den gamla herrgårns slottsgemak högst respektabelt och harmoniskt i gamla goda tidens smak:salongens väggar med brokader, porträtt av anors långa rader, och stora spiselhärdar, rikt och brokigt sirade, samt slikt, numer tyvärr ur modet kommet. Varför? — ja, säg det den som kan Sak samma är det ock, ty han, Onegin, brydde sig ej om'et. Modernt och klassiskt — lika gott! Det väckte samma leda blott.

3.

Han bodde i det rum, där fordom i fyrti år hans farbror sov, på köksan käxade med svordom och flugor fångade med håv. Allt var så enkelt: golv med bräder av ek, två skåp, divan med fjäder och så ett skrivbord; men av bläck ej ens den allra minsta fläck. De båda skåpens hyllor blotta en utgiftskladd, en superfin likör på flaskor, äppelvin samt almanack från anno åtta — den enda bok i huset, som i gubbens händer stundom kom.

4.

Onegin, plötsligt lantman vorden, för ro skull ställde upp problem att skörda större vinst av jorden och tänkte ut ett nytt system: Livegenskapen skulle lättas, och bönderna i frihet sättasmot gäldande av skatt. Var själDen vanliga beteckningen för en rysk livegen. — Denna strof ger en intressant antydan om de sociala reformansatser, som i Ryssland gjordes under förra hälften av Alexander I:s regering. Bönderna skulle slippa tvångsdagsverkena *(barstjina)* mot att de betalade godsägaren en viss årlig skatt *(obrok)*. blev glad att slippa gå som träl. Men grannen, full av avundsjuka och harm, reformen ryslig fann och tänkte hånfullt: "Jag minsann den gynnaren skall grundligt stuka." Och snart det var i var mans tal: "Det är ett farligt orginal!"

5.

Alltmer besöken blevo slappa, ty Eugen, om husfrid mån, fick brått till bakre sidans trappa att sadla springaren från Don, så fort han ifrån vägen hörde, att ekipage till honom körde. Ett sådant handlingssätt förtröt med skäl, och man med honom bröt. "Vår plumpe granne fräckt oss duar,Härmed torde lämpligast originalets uttryck försvenskas, att Onegin under samtal med sina grannar sade *da* (ja) och *njet* (nej) utan att, såsom underordnade pläga, bifoga det *s*, som är en förkortning av *sudar* (herre-) titeln. är ateist och full av hin, han dricker knappast ett glas vin och nänns ej kyssa våra fruar på hand! Är detta sunt förnuft?" Så gåvo de sin vrede luft.

6.

Vid samma tidpunkt ungefärligt till byn en annan främling kom,och skvallrets tunga strax begärligt fick något nytt att prata om. Vladimir Lenskij — så han heter — för Göttingens celebriteter studerat, var poet och ung och svärmade för Kant med schwung. Ur töcknigt Tysklands kunskapskälla han öst sin lärdom, icke skral, sublima frihetsideal, sin andes glöd, den originella hänförelsen med sträng metod och långa lockars svarta flod.

7.

Av världens svek, av livets smärta och kyla oberörd han gick. An slog så varmt och rent hans hjärta vid vännens handslag, ungmöns blick. Hos honom hoppet ännu grodde, naivt han på dess skimmer trodde, och njutningar av harmlöst slag än ägde nyhetens behag. Att grubbla och åt tvivlets funder hänge sig — dit stod ej hans håg. I livets gåta han blott såg en värld av ständigt nya under, vars syfte låg helt enkelt i att leva, njuta, vara fri

8.

Han trodde i sin dunkla längtan till idealets värld, det fanns ett kvinnligt väsen, som med trängtan blott bidade att bliva hans. Han ansåg, att i vänskap trogen var man bör vara redobogenatt hämnas allt förtal och snar att offra liv för väns försvar. Han drömde om den ljuva lycka, som kallas inre sympati och som sig yttrar däruti, att intet jordiskt mäktar rycka två vänner från gemensam stråt, förrn de av döden skiljas åt.

9.

För allt förtryck och allt elände han tändes upp av ädel harm, och full av ärelystnad, kände han sig så stark, så djärv och varm. Med Schiller var han väl förtrogen, sin Goethe bar han med i skogen, och dessa skalders känsloglöd ock i hans eget hjärta sjöd. Naturen var den rika källa, han öste ur. Hon ingav tröst, hon viskade med hoppets röst, den ungdomsfriska, levnadssälla, så eldigt, och som bäckens språng var barnsligt ren och klar hans sång.

10.

Ur hjärtat omotståndligt strömmar hans dikt, som barnets sömn så ren, så blyg som ungmöns första drömmar och mild som Lunas bleka sken, där hon från himlarymdens blånad ser ned på jordens kval och trånad. Han sjöng om kärlekens försåt, besvikelser och avskedsgråt. Han sjöng om romantikens lunder långt borta i en töcknig trakt,där han i ensamhet tillbragt så många vemodsfulla stunder — just denna sång i livets vår, då sjuttonårigt hjärta slår.

11.

I ingen enda — undantagen Onegin — Lenskij fann behag, ty föga kände han sig dragen till sina grannars dryckeslag med evigt ordande om skötsel av gård och fält, om hö och gödsel, om stall för hundar, skörd av vin, om kära släktingar och svin. Det var ej underligt för resten, att denna råa sällskapston, där ej fanns rim och ej reson, till slut han skydde mer än pesten. Men kvinnotungans snack och kält än mindre var spirituellt.

12.

Som Lenskij var båd' rik och vacker, fick han just inte gå i fred för giftaslystnas små attacker (som känt, en gammal lantlig sed). För hans skull alla bygdens tärnor och mödrar brydde sina hjärnor och läto honom smått förstå, att mannen ej bör ensam gå. Vid samovaren, röd om kinden står Dunja blygt och bjuder te, och mamman viskar: "Låt nu se!..." Så tas gitarren ner från vinden,och Dunja piper utan smak: *"Kom till mig i mitt slottsgemak!"*En då mycket populär aria ur Nikolaj Krasnopolskis opera eller sångspel "Dnjeprovskaja Rusalka", en rysk bearbetning av "Donauweibchen", komponerad av Ferdinand Kauer, kapellmästare vid Marinelliteatern i Wien (med libretto av Hensler).

13.

Men Lenskij, vilken lätt förklarligt ej alls av giftaslust betogs och fann kurtisens gyckel farligt, allt närmre till Onegin drogs. Som sten mot våg, som eld mot vatten, som vers mot prosa, dan mot natten ej fanns en större skillnad än emellan dessa båda män. I början de varann ej ledo; på samtalsämnen rådde brist. Men snart det tog sig, och till sist de varje dag tillsammans redo. Så vänskap födas kan hos två, som ständigt sysslolösa gå.

14.

Nu vänskap hånas för det mesta av tidens överkloka vett. En simpel nolla är vår nästa, men eget jag är numro ett. Små själviska napoleoner vi se i jordens millioner en tvåbent fänad utan själ, och känslan hjärtlöst slås ihjäl. Onegin, icke sen att klandra och häckla med sitt världsförakt, förstod dock skatta känslans makt och respektera den — hos andra, ty som bekant finns ingen lag, som helt är fri från undantag.15.

Han hörde med förstulet nöje på Lenskijs överspända tal och såg hans varma blick och löje, som sökte nya ideal. Med kalla stickord höll han inne för detta ungdomsfriska sinne, som ägde nyhetens behag, och tänkte: "Varför skulle jag den unge ur hans villa rycka? Den tiden kommer nog ändå, då han ej längre hoppas på fullkomlighet och jordisk lycka. Entusiasm och svärmeri hos ungdom pläga hänga i."

16.

Alltmer törtroliga omsider i sina samspråk blevo de: om forna, minnesrika tider, om mänsklighetens väl och ve, om livets underbara öden, om tron på något efter döden, ja, allt — såväl i smått som stort — till ämne för dispyt blev gjort. Poeten, som begejstrad blivit, begynte en och annan gång att läsa stycken ur en sång, som han i höga norden skrivit, och som Onegin knappt förstod, men hörde på med tålamod.

17.

De talte också många stunder om kärlek och dess rätta halt.Onegin, som på goda grunder härvid förhöll sig mycket kallt, drog djupt en suck av hemlig gamman att hava sluppit hel ur flamman och tänkte ungefär så här: Bäst är att inte vara kär, och bättre är det att få korgen än ständigt dras med hustruns kiv, bland vänner gäspa bort sitt liv och svartsjukt hänge sig åt sorgen, för att i obevakad stund man bortspelt fädrens dyra pund.

18.

När vi omsider hamnen hunnit i eftertankens lugna vrå, då våra känslors eld förbrunnit och vi med blygsel tänka på vår ungdoms snedsprång, heta duster och köttets drifter samt förluster och ömkligt lidna nederlag, vi lyssna dock med välbehag till andra tokars hjärteplågor, och själen fröjdar sig därvid, liksom en gammal invalid ånyo fattar eld och lågor, då han förtjust historier hör om yngre krigares malör.

19.

Vladimir, som i själ och hjärta var ren och ofördärvad än, förtrodde all sin fröjd och smärta oförbehållsamt åt sin

vän. Onegin, den förfarne sällen, som kusken gladde sig åt smällenoch ansåg som en hedersplikt att taga mot hans samvetsbikt. Vladimir lade klart ådaga sitt väsen ifrån topp till tå, och snart fick vännen reda på hans unga, blyga kärlekssaga och långa nätters huvudbry — en sak, som ej för oss är ny.

20.

Han var förälskad, som det heter, ja, dödligt och förtvivlat kär — ett ont, som särskilt hos poeter till vanvett stundom leda plär. Båd' natt och dag hans tankar voro hos *henne*. All den sorg och oro, han kände, gällde *henne* blott. Ej långa vintrar, som förgått, allt sen de skildes från varandra, ej studier, ej sällskapsliv, ej sånggudinnans tidsfördriv, ej kvinnliga behag hos andra förmådde kyla av den glöd, som i Vladimirs inre sjöd.

21.

I uppväxtåren, då än föga man vet av kärlek, med var dag alltmera öppnades hans öga för *Olgas* tjusande behag. I troget hägn av gamla ekar fick han ta del i hennes lekar, och hela släkten spådde om en vigselpall i andanom. I lummig lund, fördold för världen, hon som en fager rosenknoppi lantlig oskuld växte opp vid fredliga föräldrahärden, en barnaglädjens helgedom bland fjärilar och bin och blom.

22.

Han armarna mot henne sträckte så längtansfull i nattens dröm, och det var hennes bild, som väckte hans herdepipas klang, så öm. Farväl med nöjets gyllne stunder! Allen i undangömda lunder han smög och full av ovisst hopp såg upp till klara stjärnors tropp och månen, nattens himlalåga, som åhört stum så mången bön att bringa sångarn kärleks lön och lindra den betrycktes plåga. Men nu vi se i månens sken blott surrogat för fotogen.

23.

Hur blygsamt var ej Olgas sinne och hennes sätt — hur mjukt och täckt, så ljuvt som skaldens bästa minne och milt som vårens första fläkt! Smärt och harmonisk till figuren, med ögon klarblå som azuren och lockar silkeslena som... — ja, resten kan ni läsa om i våra dagars följetonger, som måla sådana porträtt. För min del har jag blivit mätt på slika triviala sånger. Jag därför hellre, om jag får, till äldre systern övergår.24.

Tatiana hette hennes syster. Hur detta än bedömas må, det nu för första gången lyster mig kalla en hjältinna så. Och varför ej? Behagligt klingar ju detta namn och med sig bringar av forntid och av — kökI en not anmärker författaren, att välklingande grekiska namn i Ryssland användas blott inom de lägre klasserna. en fläkt. Jag må dock tillstå oförtäckt: vår smak har blivit rätt förvildad — ej blott då fråga är om namn, men ock om rim (o, vilken skam!); men så att säga allmänbildad är ryssen knappt. För bildning vi ha blott, ett visst koketteri.

25.

Ja, alltså hette hon Tatiana. Hon Olgas raka motsats var, så att man icke kunde ana, att detta var ett syskonpar. Tyst, melankolisk, blek om kinden och halvvild, nästan skygg som hinden, hon syntes utan sällskap mest, som vore hon blott husets gäst. Sin mor hon ville sällan smeka, och kylig var hon mot sin far. Allt re'n från späda barndomsdar hon ville ej med andra leka. Men dar i sträck hon satt och såg i fönstret ut med svärmisk håg.26.

Från vaggan re'n alltmer sig ökte av ledsnad hennes svärmeri, och byns enformighet hon sökte försköna i sin fantasi. Med nål och tråd ej hennes fingrar förtrogna voro. Trögt sig slingrar en silkessnodd på uppspänt lärft i hennes hand. Men lust hon ärvt att få befalla. Dockan lydnad hon lärde och försökte jämt inplanta, om ock halvt på skämt, hos dockan fina seders prydnad. De läxor, modern henne gav, fick också dockan del utav.

27.

Men dockan — eljest flickors vana — var icke hennes lekkamrat. Ej fick hon höra av Tatiana om stad och moder barnsligt prat, ej heller sagor. Men dess mera historier kunde intressera om häxor, rövare och rån i vinternatt vid spiselvrån. Då lilla Olga gick med amman att roa sig med spring och skratt och lekte på en äng ta-fatt, tog hon ej del i deras gamman. Ej ystra språng, ej muntra skratt förmådde göra sinnet glatt.

28.

Hon på balkongen dvaldes gärna för att betrakta oavvänt,hur stjärna släcktes efter stjärna på himlens bleka firmament uti den arla morgonväkten, då med den första friska fläkten den nya dagen börjat gry och sommarnattens skuggor fly. När vintersolen ännu vilar bak österns obelysta bryn och månen genom brustna skyn sitt blekta skimmer långsamt silar, då var Tatiana uppe re'n och vakade vid lampans sken.

29.

Den långa tiden helst fördrev hon med sin romanlektyr ändå, och tidigt nog betagen blev hon i Richardson och i Rousseau. Tatianas far, en man av heder, med gamla, aktningsvärda seder, såg häri intet skadligt just, fast själv han icke hade lust att ögna i den "dumma smörjan". Han fann det därför ej på tok, om dottern hängde vid sin bok till sena kvälln från dagens början. För resten var i lika mån hans fru förtjust i Richardson.

30.

Ej torde gumman orkat knoga igenom hela Richardson, och inte visste hon så noga, vem Lovelace var och Grandison.Lovelace är den skurkaktige hjälten i Samuel Richardsons roman "Clarissa Harlowe" (1748), Grandison dygdemönstret i densammes "Sir Charles Grandison" (1754).Men saken var, att hennes fränka, en moskovitisk fursteänka, Polina, talt om dessa män. Den tiden var hon ogift än, fast halvt förlovad; men hon tänkte i smyg uppå en annan, som hon tyckte vida mera om — en Grandison, som tjusigt blänkte i gardet som en ung löjtnant, som spelare och sprätt bekant.

31.

Som han, hon prålsjuk var och hågad för allt, som klädde henne bra; men utan att till råds bli frågad hon måste ge en ann sitt ja. Då hon i ständig jämmer vred sig som gift, tog mannen henne med sig till landet, där han ägde allt av jordens håvor hundrafalt. I början grät hon utan ände och brydde sig alls icke om sin såta man, men småningom sin lott hon mindre bitter kände. Om himlen lycka ej beskär, kan blotta vanan bli oss kär.Jfr Chateaubriand: "Om jag vore nog dåraktig att ännu tro på lyckan, skulle jag söka den i vanan."

32.

Om också vanan alltså borde hos henne jaga ledsnan bort, blev det än bättre, då hon gjorde en upptäckt av förträfflig sort. Mitt upp i husliga förtreten hon hade funnit hemligheten,hur lätt och fint en hustru kan behärska helt sin äkta man: hon tillsåg noga matens lagning, svampsaltning jämte annat kok, hon klippte hår,På sina livegna, som skulle bliva rekryter och därigenom lättare kunde igenkännas och infångas, om de försökte rymma. Ett motstycke till Larins energiska hustru var i den ryska kulturhistorien t. ex. Ivan Turgenevs mor. hon förde bok, tog varje lördagskväll en tvagning och slog sitt tjänstefolk bastant — allt var för mannen obekant.

33.

I blod sitt namn med vers i fina väninnors "Album" skrev hon nätt. Praskovja kallades PolinaFörryskad form av det franska Pauline. av frun, som gnällde i falsett. Trångt knäppte hon korsettens hyska, och hederliga N på ryska som franska "äng" hon talte ut. Men snart tog härligheten slut: korsetten, album och Polina med mera sådant glömdes bort, och pigan hette inom kort Akulka, inte mer Celina. Till sist tog husfrun själv till nål att stoppa morgonrockens hål.

34.

Men hennes man, som tilltro hade till henne, gick sin egen stråt, i hennes sysslor sig ej lade och själv i nattrock drack och åt. Så deras dagar lugnt förgingo, och sällan de av grannar fingoett oförmodat kvällsbesök, som avlopp utan särskilt stök. Med tröga frågorna och svaren, med snack om nästan, tvungna skratt fördrives tiden, till dess att ung Olga hämtar samovaren. Så ätes kvällsvard. Fort till sängs man reser hem, och porten stängs.

35.

För fädrens gamla goda seder man då ej ännu avsmak fått. I fastlagsveckan man tillreder pannkakor, gräddade i

flott. Två gånger årligen man fastar, i karusell och gunga kastar sig hejdlöst, och där sjungs i flock och dansas över sten och stock. På första söndan Trinitatis till ottesång man sig beger; när solen uppgår, tårar tre man gjuter. KvasRysk nationaldryck, särskilt på bondlandet, beredd av malt, rågmjöl, rödbetor m. fl. ingredienser. bestås då gratis, och sen på herrgårn firas fest, som rikt undfägnar bjuden gäst.

36.

Vid den idylliskt lugna härden flöt livet hän för dessa två, tills gubben togs ur denna världen att livsens sköna krona få. Han dog just före table-d'hôten, av sina grannar djupt begråten samt sörjd av barn och troget viv. Högst oförvitlig i sitt liv,han varit en beskedlig barin.Förkortning av *bojarin* såsom beteckning för husbonde. Där stoftet lagts på kyrkogård, står ännu kvar en minnesvård: *"Härunder vilar Dmitrij Larin, en brigadir*Franska *brigadier*, en militärisk rang mellan generalmajor och överste. Den inrättades av Peter den store, men avskaffades av Paul I. *och Herrans träl, som funnit frid för syndig själ."*

37.

När Lenskij lämnat vandringsstaven och kommit hem från utländsk färd, var han ej sen att gå till graven och ägna mullen suckars gärd. Stor var den sorg, som grep hans hjärta. "Poor Yorrick!Hamlets bekanta utrop på kyrkogården i femte akten. — brast han ut i smärta — Han mig i sina armar höll. Hur lysande mig föreföll den otjakovska krigsmedaljen!Med anledning av att fästningen Otjakov stormades av Potemkin år 1790. Det ofta lekte i hans sinn, att Olga skulle bliva min..." Vid tanken just på den detaljen Vladimir lindrade sitt kval med en elegisk madrigal.

38.

Vladimir även gravskrift ristat åt andra kära: mor och far han också genom döden mistat. Försynen visligt fogat har,att släkten komma, släkten svinna och spårlöst som i sand förrinna. Som agnar sig för vinden strö, de födas, växa upp och dö. Så ock vår tid ungdomligt träder på vädjobanan upp till strid; vi ävlas här en liten tid och tränga undan våra fäder, tills våra ättlingar en gång oss göra denna värld för trång.

39.

Men må vi under tiden, vänner, berusa oss av livets fröjd, fastän dess intighet jag känner och är för njutning föga böjd. Falsk har jag funnit hoppets fägring, men ändå, ändå som en hägring i fjärran vinkar mig den tröst, att jag kan se i livets höst tillbaks på livet utan ånger. Jag skriver ej att få beröm, och ändå är min bästa dröm, att av mitt liv, av mina sånger en enda ton skall finnas kvar att vittna, vem och vad jag var.

40.

Kanhända skall en gång man minnas min dikt, om också ej mig själv. Kanhända skall ett hjärta finnas, som räddar den från glömskans älv. Kanhända — hoppet tror ju gärna — skall någon gång en fager tärnase på min bild med pietet och viska: Ja, han var poet! Jag tack på förhand därför bringar åt den, som lyssnat någon gång till dessa aoniders*Aonidy* kallades en vitter kalender, varav tre delar 1796—99 utgåvos av Karamzin med bidrag av Derzjavin, Dmitriev, Cheraskov m. fl. sång, som från min lyras strängar klingar. Och tack till sist åt den, vars hand åt gubben lagerkransen band!

***

TREDJE SÅNGEN.

"Elle étoit fille, elle étoit amoureuse." *Malfilatre*.

1.

"Vladimir, vill du redan fara så snart?" — "Ja, hem jag genast vill." — "Gott, som du önskar. Säg mig bara, var

du om kvällen håller till?" — "Hos Larins." — "Det är knappast troligt. Kan det i längden vara roligt att hänga varje afton där?" — "Ja, den familjen är mig kär." — "Aha, nu fann du rätta ordet. Det är en rysk familj — ej sant? — med vilken du är smått bekant, och som dig gärna ser vid bordet, och där det pratas jämt om lin, om regn och solsken, får och svin."

2.

"Familjen enkel är, men hygglig..." "Prosaisk, Vladimir, menar du..." "Ack, vet du, nästan vederstygglig är mig den fina världen nu. Nej, tacka vet jag..." — "Samma visa! Nej, himlen vill jag nådigt prisa för att jag inte har din smak. Men svara, Lenskij, på en sak:Om det går för sig, gärna for jag med dig att se den Phyllis, som så ofta du har rimmat om och suckat för." — "Du skämtar, tror jag." "Nej, får jag?" — "Ja, av hjärtans grund." "Och när blir resan?" — "Strax på stund."

3.

"Så låt oss fara!" Länge dröjde det icke, förrn de nått sitt mål. Undfägnaden i sanning röjde en gästfrihet, som ej var snål. Där fanns det allehanda rätter på fat och sylter på assietter, och på ett litet bord stod krus med ett slags hemgjort lingonbrus. Nyfikenheten plägar smitta också på landet: vid var knut sin näsa stucko flickor ut att på den nye grannen titta. På gårn man övade kritik av hästarna med gälla skrik.De sex sista raderna ha kompletterats genom skaldens efterlämnade papper.

4.

De åter hästarna bestego och redo pilsnabbt hem, de två, och eftersom de icke tego, i smyg vi kunna höra på. "Jag tror, du gäspa', då Tatiana..." "Åh, det var bara gammal vana, Vladimir." — "Var det tråkigt där?" — "Ja visst! Men skynda på, ty härär mörkt och stigarna bli skumma. Jag sådant sällskap helst vill fly, och som du vet, är varje by banal. Frun var en enkel gumma, för resten hygglig nog. Men hin må dricka hennes lingonvin!

5.

"Men, Lenskij, säg, vem var Tatiana?" — "Jo, det var hon, som allvarsam och lika dyster som SvjetlanaI en av den tyska "Lenore"-diktningen påverkad ballad med samma namn av den ryske skalden Zjukovskij. kom in och gick till fönstret fram." — "Du tycker inte om den äldre?" — "Hur så?" — "Jag toge henne hellre, ifall jag vore skald som du. Men Olga — hu, en sådan fru! Som en Van Dyks madonna, pjåkigt och stelt beläte! Hennes kind är lika rosenröd och trind som månens, där han blänger tråkigt." Vladimir härpå svarte torrt, och snart dog deras samtal bort.

6.

Snart hette det: Onegin gjorde visiter under Larins tak, och när malicen det försporde, det blev en högst betänklig sak. Den vreds och vändes gånger hundra; i smyg begynte man att undra och tissla, tassla med varann: Har Tanja fått en fästeman? Så spreds det ut på ryktets vingar, att bröllopet beslutat varallt re'n, och att vårt unga par blott väntade förlovningsringar. Men Lenskijs giftermål — ja, det var redan blottad hemlighet.

7.

Gehör Tatiana icke skänkte åt detta skvaller, men i blyg förvirring hon dock stundom tänkte på den där främlingen i smyg. Så vart i hennes hjärta ljusning; det vaknade till livsberusning, liksom när fröet spirar opp i sol och vår till grodd och knopp. Re'n länge tärd av dunkel längtan och ensamhetens stumma kval, hon följde hjärtats fria val och sökte målet för sin trängtan. Av ängsligt bidande hon brann: Tänk, om det ändå vore *han!*

8.

Snart var också den stunden inne, då hon fick klarhet: det *är* han! Om dagen sluten i sitt sinne, i nattens dröm på ingen ann hon tänkte. Underbart betagen, hon kände sig till honom dragen av obetvinglig makt alltjämt. Än mera liknöjd för allt skämt hon blev bland forna lekkamrater, för moderns blick, för tjänstehjon, och nästan trumpen hennes ton mot socknens pösiga magnater, som, för att göra pinan kort, från Larins foro skyndsamt bort.9.

Med dubbelt nit och varmt intresse hon njöt av sin romanlektyr. Nu var hon riktigt i sitt esse, ty dessa kärleksäventyr, som kommo kinderna att glöda, förmådde åter pånyttföda Julies bedårande Wollmar,I Rousseaus roman, "Julie ou la nouvelle Heloise". Malek-Adhel och de Linard,Malek-Adhel är den romantiske hjälten i fru Cottins "Mathilde ou Mémoires, tirées de l'histoire des croisades" (Paris 1805, sv. övers. 1826). — Gustave de Linard figurerar i baronessan Krüdeners sentimentala roman "Valérie" (1802). ung Werther — han som led så gruvligt! — samt den berömde Grandison, som vi ej kunnat somna från — ja, allt var henne lika ljuvligt och kärt, ty hon hos varje man en likhet med Onegin fann.

10.

Ur böcker riklig näring sög hon för exalterad fantasi, och mången sommarafton smög hon med sin "Delphine", "Clarisse", "Julie""Delphine" heter en roman av m:me de Staël, "Clarisse" är hjältinnan i Richardsons "Clarissa Harlowe" (i fransk övers.). allen till skogens djupa gömma att där få svärma fritt och drömma, ge upprörd känsla hejdlöst lopp, själv rov för ängslan, mängd med hopp. Den sorg, som andras bröst förtärde, hon tog till förebild och skrev i andanom ett kärleksbrev, som utantill hon snart sig lärde,till honom, som i minsta mån dock ej var någon Grandison.

11.

Poeter av den gamla tonen helst sågo, som man nogsamt vet, uti den handlande personen ett mönster av fullkomlighet, ty hjälten, vilken dukar under för ondskans makt och lömska funder, blev skildrad som en rik natur med snillrik själ och skön figur. I strävandet till idealen den ädles hjärta slog av mod och lust att offra liv och blod. Och ständigt slöt det med moralen, att blodigt straff är brottets lön, men dygdens krona evigt skön.

12.

Helt annat är nu mänskovärdet, och god moral en sällsynt gäst, ty brott och last — just sådant är det, som man i konsten älskar mest. Tack vare våra ädla britter, var ungmö, som vill anses vitter, ej svärmar för en ann lektyr än den excentriska "Vampyr", "Melmoth", bland hjältar ej den siste, den underlige "Jean Sbogar", "Juif errant" och vild "Korsar"."The Vampire" är, enligt en not i de ryska Pusjkinupplagorna, en berättelse, som falskeligen tillskrivits lord Byron. Denna tryckskrift är övers. obekant. "Melmoth" heter en skräckroman av irländaren Maturin (1820). "Jean Sbogar" är hjälten i en rövarroman av Charles Nodier (1818), "Korsaren", den bekanta dikten av Byron. — "Le Juif errant" (Den vandrande juden), Eugène Sues roman, utkom som bekant först 1845. Här föreligger troligen någon populär bearbetning av detta omtyckta stoff.Ett hopplöst vemod Byron visste att snillrikt dölja med en flik av egoism och romantik.

13.

Jag härmed velat säga bara, att jag kanske på himlens bud bör sluta upp poet att vara och giva sångmön annan skrud. Från Febi höga rymd min kosa jag sänka vill till nykter prosa, så att på hederligt maner romanens slut sig lyckligt ter. Ej vart mig av försynen givet att skildra laster, skräck och brott; min uppgift är helt enkelt blott att återge familjelivet på Rysslands jord i lantlig fred och gamla goda tidens sed.

14.

I minnet vill jag mig försätta tillbaks till fädrens enkla dar. Om barnens lek jag vill berätta vid lind så åldrig, bäck så klar; om kärlek, gäckad utan skoning, om avsked, tårar och försoning, så åter tvister, och till slut med vigsel löses denna knut. Med skaldens pensel jag förgyller de minnesvärda ögonblick, då vid den skönas fot jag fick ge hjärtats känslor luft — idyller, som voro mig så kära *då*, men som jag nu har tröttnat på.15.

Tatiana, älskade Tatiana! Jag många tårar fällt med dig för att Onegins vilda bana sig måste korsa med din stig. Det blir din död. Men dessförinnan skall du, den trånsjukt ömma kvinnan, förblindad av ditt hopp, ändå av salighet en försmak få. Passionens giftpokal du tömmer, och hänförd av ditt kärleksrus du om en framtid, idel ljus, med honom — endast honom — drömmer. Förförarns ödesdigra bild skall ingenstäds från dig bli skild.

16.

Förtärd av längtans kval, hon vankar i parken kring. Av tårar skymd är svärmisk blick, och hennes tankar förirra sig till okänd rymd. Tungt häves hennes barm, och kinden svagt färgas röd av aftonvinden. Tyst lyssnar hon till hjärtats slag. In bryter natten. Biand millioner av stjärnor över himlens rund går månen upp; i dimmig lund förnimmas näktergalens toner. Tatiana smyger, nästan rädd för mörkret, till sin ammasAmman spelar en ganska viktig roll både i det ryska familjelivet och i den ryska litteraturen. Pusjkins egen amma, Arina Rodionovna, en gammal trotjänarinna, som dog vid 70 års ålder, tillbragte några somrar på godset Michajlovskoje (guv. Pskov), där Pusjkin skrev några sånger av "Onegin". Skalden har förevigat hennes minne i ett par dikter och läste gärna upp sina verser för henne. bädd.17.

"Det är så kvavt. Jag kan ej sova. Men öppna fönstret, är du snäll." — "Mår du ej bra?" — "Jo, tack! Men lova mig en historia nu i kväll." — "Ack, Tanja, det har nu en ände. Av sagor, som förut jag kände om jungfrur och om stygga troil, har jag nu föga i behåll. Ty minnet är ej nu detsamma som fordom, och för resten har jag svårt på mina gamla dar att tänka redigt." — "Kära amma, berätta för mig, hur och när det var, då du en gång var kär!"

18.

"Jo, vackert, Tanja! Då för tiden var inte alls om kärlek tal. Av svärmor inte illa liden, jag hade intet annat val." — "Men varför lät du honom gilja?" — "Jo, ser du, det var himlens vilja. Min VanjaSmeknamn för Ivan. knappt ur barnskor gått, och jag var tretton vårar blott. Två veckor bönemännen rände till släktingarna kring, och far gav jakande omsider svar. Jag bittert grät i mitt elände. Min fläta löstes upp med gråt,Kvällen före bröllopsdagen (*"Nakanunje"*) samlas brudens väninnor i hennes hem för att under avskedssånger lösa hennes hårflätor och lägga upp dem under en silkesduk. Att detta skedde "under gråt", kommer sig därav, att bröllopet enligt den gamla uppfattningen var ett brudrov ("brud-lopp"), varvid fästmannen uppträdde som rövare eller köpare. och så blev sång och kyrkoståt.19.

"Jag nöddes gå i tjänst hos andra. Men, Tanja, du hör inte på..." "Jag lider... Du mig ej får klandra... och ingen kan min sorg förstå. Jag färdig är att bara gråta." — "Ack, kära barn, ej tårar båta. Men du, min store, milde Gud! Du är visst sjuk. Jag skickar bud till prästen efter heligt vatten. Du yrar..." — "Sjuk jag inte är, nej, kära amma, jag är... kär..." "Vad får jag höra, hjärteskatten!..." Och ammans skrumpna hand åt mön gav korsets tecken under bön.

20.

"Jag älskar... älskar..." hördes åter Tatianas viskning. — "Hjärtanskär, du är ju riktigt sjuk, du gråter..." "Låt mig få vara!... Kär jag är." Den bleka månens strålar smeka med dyster glans Tatianas bleka, förgrämda drag och lösta hår och blick, som fuktas av en tår. Med grånad hjässa, höljd i brokig schalett och svept i underkjol, den gamla våndas på en stol, som om hon rent av blivit tokig — i nattens frid en sällsam scen, belyst av månens trolska sken.

21.

Tatiana svärmiskt blickar sände i månbelysta rymden utoch plötsligt sig till amman vände: "Nu har jag fattat mitt beslut. Ge mig ett pappersark och penna! Jag skriftligt måste ge till känna en viktig sak." — Hon blev allen. Allt var så tyst. Vid månens sken, med hand, vars puls av oro brände, besinningslöst hon hastigt skrev till Eugen ett eldigt brev, vari sin kärlek hon bekände. I omslag lades brevet in. Tatiana, vad har du i sinn?

22.

Ho hjälper mig att lösa knuten? Jag kände mången fager mö, som varit otillgänglig, sluten och ren, men också kall som snö. Jag dessa kvinnors dygder fattar och deras fina later skattar, men har för dem en skygg respekt. Vid denna syn blir jag förskräckt, ty deras ögonbryn förklara en inskrift på beryktad port:"Inferno" hos Dante: *"Lasciate ogni speranza voi ch'entrate!" "Den, som beträder denna ort, för alltid låte hoppet fara!"* — Kanhända du vid Nevas strand har träffat slika mör ibland?

23.

Bland dessa kvinnosfinxers skara fanns också månget exemplar, som dock av slug beräkning bara så otillgänglig skenbart var.Ty ej den spotska ger sig förr än den stackars gossen skräms på dörren av hennes kalla, hårda sätt. Men sedan börjar hon kokett att åter sätta agn på kroken med ögonkast och fagert snack, med söta "o!" och ömma "ack!". Och han, den älskogskranke token, på nytt förbländad — det är klart — i fina nätet sprattlar snart.

24.

Jag ingalunda dömer illa Tatiana därför, att naiv hon byggde än på hoppets villa och trodde på sitt känsloliv; för att hon utan minsta aning om svek blott lydde hjärtats maning. Vad låg det väl för ont däri, att hon med livlig fantasi begåvad blivit av naturen och med en känslig, lättrörd själ, som halvkvävd tråkades ihjäl, en fågel, stängd i trånga buren? Den, som är själv i allo ren, på henne kaste första sten!

25.

Det är, som känt, koketters vana att slugt maskera sin person. Men sådan var ej vår Tatiana: hon uppgick helt i sin passion. Hon tänkte icke: jag vill dröja och värdet av min gunst förhöja och reta älskarens aptit med hopp och tvivel. Bit för biten arme bliver söndersargad. Så svalnar hon, och slutligt i hans hjärta väckes jalousi, tills han, på denna lek förargad, omsider önskar för allt pris att slippa detta paradis.

26.

Att läsarns möda underlätta vid studiet av hennes brev, jag måste rent av översätta, vad Tanja till Onegin skrev.Det må framhållas, att Tatianas utomordentligt vackra brev till Onegin i sin romantisk-sentimentala stil verkligen erbjuder många likheter med kärlekskorrespondensen i Rousseaus "Julie". Ty hon — en högst fatal dilemma! — var icke synnerligen hemma i ryska språkets skrift och tal; hon såg ej i en rysk journal och skrev ej annat än fransyska. Det modet var på denna tid och — kommer ingen annan vid. Ja, hittills har vår stolta ryska just icke lämpat sig ännu för posttrafik och billets-doux.

27.

Att ryskor läsa ryska — pjoller! De ha ej lärt det minsta grand. Tänk er nu blott en dam, som håller "Blagonamjerennyj"En ganska oförarglig och okritisk tidskrift, som 1818—26 utgavs av den talanglöse A. E. Izmajlov. i hand! Så kommer turn till er, poeter! Jag blottar edra hemligheter. Hur är det med er granna vers, som kostat er så svettig pers?Ni skryter gudbevars beständigt med edra ryska rim. Bekänn, att nakna sanningen är den: ni skriver ryska platt eländigt, så att till slut man knappast vet er rätta nationalitet.

28.

Gud, låt mig ej förståndet tappa, om jag blir nödd till en debatt med gymnasister uti kappa och akademici i hatt!Ordagrant: "Om jag på en bal eller vid avskedet på en trappa stöter på en seminarist i gul schal eller en akademiker i kapott." Som röda läppar utan löje, bereder ryskan mig ej nöje, om språket rensat är från fel och stilen alltför glatt och stel. Snart kanske ock den tiden stundar, då lärda damer med metrik och omarbetad grammatik oss lära sitta, gamla hundar. Men jag — jag finner mig ej i ett sådant nyhetsmakeri.

29.

Det språk mig, rent ut sagt, behagar, som är en smula inkorrekt, och fast jag stundom mot dess lagar försyndar mig, jag tillstår fräckt, att inga kval mig därför tära. Mig äro gallicismer kära som ungdomstidens vilda smek,som Bogdanovitj' strängalek.*Ippolit Fedorovitj Bogdanovitj* (1743—1803) författade den folkligt romantiska epopén *"Dusjenka"* ("Själen"), en i pseudoklassisk stil hållen omarbetning av den gamla sagan om Amor och Psyche. Men vare det nog sagt om detta! Hur är det med min skönas brev? Jag lovade, att vad hon skrev till punkt och pricka översätta. Men ack — ParnyAv denne franske skald påverkades Pusjkin ej obetydligt i sin tidigaste diktning. i våra dar just icke mycken anklang har.

30.

Du, "Gästabudens" sångarsnille!*Jevgenij Baratynskij* (1800—44), en originell, av Pusjkin högt skattad skald,

författade en elegi "Piry" ("Gästabuden"), vari han erinrar sig vännerna i Petersburg och Moskva och särskilt nämner Pusjkin. Han blev för en lindrigare förseelse förflyttad som garnisonsofficer till Finland, varpå det syftas i samma strof. Ifall du vore hos mig än, en blygsam bön jag rikta ville till dig, min dyre, ädle vän, att med din lyras underbara och veka strängaspel förklara Tatianas otydbara ord. Var dväljes du i höga nord? Kom hit att skaldens pris förtjäna! Men nej, du fjärran från mig drog till Finlands skär. I ödslig skog du irrar dyster kring allena, och ekot av min sorgsna ton ej når till dig på finska mon.

31.

I minnets helgonskrin jag sluter Tatianas kärleksbrev och äni dag med sällsamt vemod njuter att läsa om och om igen de enkla ord, som mäktigt välla ur hennes varma hjärtas källa. Ho lärde henne denna sång, så blyg och dock på samma gång så dårande och passionerad? Det mig en olöst gåta är. Jag kan blott återgiva här en vrångbild, ömkligt imiterad, som Webers "Friskytt", stundom spelt av dåliga elever stelt.

Tatianas brev till Onegin.

Till Eder detta brev jag skriver... O, Gud, vad har jag gjort och sagt?... Kanske än mer jag straffad bliver med ert befogade förakt. Dock hoppet mig ej övergiver: o, skänk mig i min grymma lott en enda suck av ömkan blott!

Jag gärna velat Er bespara bekännelsen, och ej min skam så ohöljt trätt i dagen fram, om jag förvissad kunnat vara, att Ni oss ville hälsa på en dag i veckan eller två, att få i smyg en blick Er skänka, att lyssna stum till eder röst och sedan få — o, ljuva tröst! — på Eder, endast Eder tänka... Ni, som är fin och bildad mer än alla andra, icke trives hos oss på landet, och för Er bland enkelt folk ej nöje gives...Vem har till denna vrå Er sänt? Ack, fåfängt är det nu att fråga. Jag annars ej en gnista känt av denna starka kärlekslåga, min högsta fröjd, min största plåga. Vid detta lag i annat fall jag anbud visat ej tillbaka kanske att bli en annans maka och stilla fyllt en husmors kall...

En annans?... Nej, vad än man bjöde, jag ingen annan älska kan. Ty så beslutat är mitt öde, att du — du är min rätte man. Av himlens nåd den bästa gåvan var den, då jag fick skåda dig. Jag vet, du är mig sänd från ovan, och till min död du följer mig. Ja, förrän jag dig knappast kände, du var mig lika kär ändå. I drömmen dig jag hörde på, in i min själ din blick sig brände och sedan dess ej mer försvann. Vad livet äger bäst och renast jag njöt, och när jag såg dig, genast mitt hjärta sade: det är *han!* Du är den enda, är den rätta; du följde, när på enslig stråt jag gick att arma likar mätta, och när jag stundom måste lätta mitt bröst med bön och stilla gråt. Du alltid var mig lika nära. Hos dig, du älskade och kära, mitt sjuka hjärta sökte ro. Hur mången enslig nattlig timma jag tyckte mig din röst förnimma, som viskade om hopp och tro!...Säg, är du ljusa änglars like? Är hit du sänd från mörksens rike? O, skingra mina tvivels kval! Kanhända allt är irrbloss bara, bedrägligt allt ditt fagra tal, som bringar hjärtats frid i fara. Dock — härom jag mig icke bryr. Jag i din nåd mig innesluter, och gråtande till dig jag flyr med bön, att du mig ej förskjuter. O, tänk dig blott: jag ensam går min väg i livet. All den pina, jag känner, ingen alls förstår, och ensam måste jag förtvina. Jag väntar dig. En blick från dig är nog att hoppets stråle tända. I annat fall — förakta mig! Gör på min vackra dröm en ända!

Jag slutar nu mitt hjärtas bikt. Jag har ej mod att läsa genom mitt brev och blygs för att jag tiggt av Er... men allt är rent dem renom.

32.

Tatiana många tårar gjuter och kan ej hålla handen still, tills hon omsider brevet sluter med rosenfärgat vaxsigill. Sitt lilla huvud ned hon sänker mot halvskyld barm, vars vithet blänker i kapp med linnets färg så ren. Men se, på himlen månens sken alltmer har bleknat. Dagen bräcker, och nattens dimmor skingras snart. I dalen skimrar bäcken klart, och herdens vallhorn nejden väcker.Men Tanja visste knappast om, hur natten svann och dagen kom.

33.

Hon märker ej, hur solen sänder sin morgonhälsning skär och varm, och tyst, med sammanknäppta händer, hon

trycker brevet mot sin barm. Men sakta det på dörren gläntar, ty Filipevna redan väntar med frukostbricka, te i kopp. "Nu, barn, är tid att stiga opp. Men herre jesses, duva lilla! Vad ser jag? Är du redan klädd? Och jag som var så rysligt rädd att du förkylt dig, mådde illa! Sund är min tös till själ och kropp, och kinden som en vallmoknopp."

34.

"Gör mig till viljes, amma lilla..." "Du vet, jag säger aldrig nej." — "Tro inte, att jag handlar illa, ty ser du... ack... men vägra ej!" — "Du store Gud! Hur är det med dig?" — "Jo, saken är, jag ville ge dig ett brev. Din sonson lämnar det i hemlighet till O... du vet, vår granne... Och låt ingen ana, till vilken och från vem det är!" — "Men nu för mycket du begär! Hur kan jag gissa mig, Tatiana, hans namn? På grannar är det visst i dessa trakter ingen brist."35.

"Nu tycks du inte alls förstå mig..." — "Ack, kära, jag är vorden grå, och åldern börjar nu rå på mig. Förr var det inte svårt förstå, men nu är jag ur stånd dessvärre att gissa, vad det är för herre, du menar..." — "Jo, det är ju *han*, Onegin, och om det går an, ett brev jag ville honom skicka." "Ja, gärna. Jag kan vara stum. Var inte rädd! Jag är ej dum. Men åter blir du blek, min flicka!" — "Ej farligt! Låt din sonson fort avlämna brevet vid hans port!"

36.

Och solen skred sin jämna bana och svann. Men intet, intet svar! Det morgon vart igen. Tatiana ett rov för kvalfull bidan var. Besök som vanligt Lenskij gjorde, och Olgas moder genast sporde: "Hur är det med er unge vän? Han tycks ha glömt oss längesen." (Härvid blev Tanja högst förlägen.) "Han lovat komma hit i dag: — blev svaret — men nu fruktar jag, att han försenats har på vägen." Tatiana sänkte då sin blick, som om sin dom hon höra fick.

37.

Nu skymmer det. På bordet blänker familjens aftonsamovar.I kannans vatten blad man sänker, och ångan sig i ringlar drar. För varje gäst en tekopp ställes, och Kinas dryck ur kannan hälles av Olga med beskäftigt spring. En pojke bjuder grädden kring. Men drömmande i kvällens timma, stod Tanja vid en fönsterkarm, lätt tryckande sin läpp så varm mot fönsterglasets kalla imma, och trollade på rutan fram ett *E* och *O* i monogram.

38.

Hur hjärtat klappar hårt, hon känner, och blicken skymmes av en tår. Ett buller hörs (hur pulsen bränner!) — det närmar sig... Hon skåda får en skymt av *honom*. Sakta smyger hon lätt som skuggan ut och flyger tvärs över gården. Genom grind hon rusar ut som jagad hind i parken. Över stock och stenar hon springer i ett enda sträck fram genom lund och snår och häck, och krossande syreners grenar, törs hon alls icke se sig om, förrn till en bänk vid ån hon kom.

39.

Här sjönk hon andfådd ned. Av smärta och hemska tvivelsmål förskräckt hon kände sig. I hennes hjärta var hoppets glöd dock icke släckt. Hon ser — av intet blicken störes;hon lyssnar — intet misstänkt höres. I trädgårn syssla pigor med att plocka frukt från träden ned och *måste* under tiden sjunga (ett påbud, som går ut därpå, att ej förbjudna frukten må sig söka väg till deras tunga i lönndom — detta är förvisst en mycket sinnrik, lantlig list!)

Flickornas sång.

"Snälla flickor, fagra mör! Samlen er i glättig ring! Vackra tärnor, unga mör! Dansen lätt och lustigt kring! Stämmen upp i samfälld kör, stämmen upp ert hjärtas sång, på det mången ungersven till vår ringdans styr sin gång! Lockas någon gosse hit och blir upptäckt långt ifrån, kasten, kära vänner, bär, hallon, vinbär, körsbär på'n! Ja, med röda körsbär vi jaga honom bort med hån, att den djärve icke må lyssna till vårt hjärtas sång, att han icke störa må våra lekars glada språng!"

40.

Så sjunga de. Tatiana lyssnar förströdd till denna melodi. Omsider sista tonen tystnar, och hon av intet störes isin stämning. Huru barmen häves, hur hjärtat klappar! Dock — förgäves! Allt kyligare blev det, men dess högre glödde kinden än. Så dignar fjäriln sakta neder, sen sina granna vingar trött mot håvens kant han sönderstött; så skälver ock i alla leder en hare, när i skogens snår han märker lömske jägarns spår.

41.

Hon suckar djupt. Men sent omsider hon upp från bänken långsamt står och ljudlöst fram mot parken skrider. Då plötsligen hon skåda får Eugen. — Som vanligt, kallt och gåtlikt sitt öga höll han oavlåtligt på henne fästat. Åter opp mot hennes kinder blodet lopp så hett. Men vad som hände sedan — att skildra det jag knappast har för stunden mod och styrka kvar. Jag skall förtälja det här nedan. Jag måste andas fritt och lugnt, och därför nu jag sätter punkt.

***

FJÄRDE SÅNGEN.

"Le morale est dans la nature des choses." *Necker*.

1.

I början av min levnadsbana jag svärmat för det täcka kön. Dess dyrkan var min älsklingsvana, dess leende min bästa lön. Hur lätt det var för mig att brinna för en bedårande herdinna, i vilkens tjusande gestalt jag ville sammanfatta allt, som skönast kan vår levnad smycka! Mig tycktes hennes kärlek då det säkraste att bygga på, en oåtkomlig, himmelsk lycka. Att leva för och hos sin mö och sen vid hennes fötter dö!

2.

Men plötsligt kallnade mitt hjärta. Jag darrade och tårar göt. I harm, förtrytelse och smärta med det förflutna tvärt jag bröt. Ty hennes eldigt skarpa blickar, småleenden och röst och nickar — allt blev nu en förgiftad lek, förställning, elakhet och svek.Jag å min sida mig förklädde också. Min gråt, mitt eget blod jag girigt sög. Som marmorstod för mig, Pygmalion, hon trädde — en kall staty, ej ännu väckt till liv av konstnärns andedräkt.

3.

Jag borde kanske här berätta om gamla kärleksäventyr: Temida, Dafne och Lileta.Jfr noten till 32:a strofen i I:a sången. Ack, denna drömvärld från mig flyr. En enda fanns dock bland dem alla, som *min* en gång jag kunnat kalla. Jag var förälskad... Hur och var? Hur länge? Därpå ges ej svar. Nu har för resten såret helnat. Vad som har varit, har förgått, och huvudsaken är nu blott, att hjärtat längesen har stelnat. För kärleken det nu är stängt och djupt i gravens mörker sänkt.

4.

Jag tillstår öppet, att man borde — vi män — så häpen icke bli, för att vi oss till offer gjorde för damernas koketteri. Ju mer vår lidelse vi röja, dess mer de sig däråt förnöja, och oförlåtligt löjligt är vårt passionerade begär. Vi kräva kärleks lön. Vi vilja ha gengäld för vårt hjärtas ve.Det är detsamma som att be en flyktig fjäril eller lilja om äkta känsla, lika sann som den, som i vårt hjärta brann.De fyra första stroferna hava återfunnits i skaldens efterlämnade papper. Ehuru av föga konstnärligt värde, äro de dock betecknande för Pusjkins andliga utveckling och syn på kärleken. — Stroferna 5 och 6 saknas spårlöst. — — — — — — — — —

7.

Ju mindre vi för kvinnan svärma, dess snabbare bli hennes fjät att sig till oss bedårat närma och låta fånga sig i nät. Förut betraktades som styrkan i kärlek ett slags hjältedyrkan av lastbarhet och självberöm, då älskaren var falsk, men öm. Men denna erotikens lära, i handling omsatt, varit har ett tidsfördriv i farfars dar för gamla apor. Lovelace's ära är gammalmodig och ur bruk, som röda klackar och peruk.

8.

Att hyckla — tråkigt är i längden, att jämt upprepa samma sak, att endast gilla det, som mängden behagar kalla vett och smak, att ständigt samma fraser höra och samma meningsbyten föra om ämnen, vilkas riktighet en trettonårig flicka vet. Jag ur humöret genast faller,när det i sällskap bliver tal om någon familjär skandal, och jag har ledsnat på allt skvaller om brev, förlovningsringar, split, om mödrars sorg och tanters nit.

9.

Just så numer Onegin tänkte. — Uti sin ungdomsperiod han alla skrupler hejdlöst dränkte i lidelsernas vilda flod. Av livet bortskämd och beprövad i älskogsvärv, alltmera dövad han blev av delta sinnesrus och av den stora världens brus. Förströelser han ständigt krävde, i larm och glam han sökte bot för själens oavbrutna knot och med ett skratt sin gäspning kvävde. Ja, blott på åtta år han vilt sin levnads bästa gåvor spillt.

10.

Än för kurtis han var benägen, men riktigt kär — det blev han ej, och aldrig tycktes han förlägen, ifall han fick ett bleklagt nej. Kurtis för honom blivit vana; lugnt gick han fram sin ungkarlsbana och mindes knappt den sköna mer, liksom den gäst, som sig beger var aftonstund att tiden döda vid whistbord, lika gott med vem, och sedan lika lugnt far hem att sova ut från dagens möda,och då han vaknar, knappast har en aning, vart härnäst han far.

11.

Nu ofrivilligt dock han rördes vid läsningen av hennes brev, och ständigt tanken återfördes till vad så oskuldsfullt hon skrev. Han såg framför sig denna fromma, men bleka, vemodsfulla blomma; det var, som om en ljuvligt öm vision sig tett i syndfri dröm. Kanhända gamla minnen väcka hos honom nya känslor opp? En jungfrus tillitsfulla hopp han kanske icke nändes gäcka? — Till parken återgå vi nu och träffa där de unga tu.

12.

Sen stumma de en stund förblivit, han tystnaden omsider bröt: "Det var ju ni, som brevet skrivit? Jag det av tonen genast slöt. Med verklig värme jag försporde er bikt. Sympatiskt intryck gjorde det på min egen själ, att ni så öppen är och fördomsfri. Till liv det åter känslor tände, dem jag trott släckta längesen, och därför vill jag som en vän förtro er, vad jag innerst kände. Tag därför också mot min bikt! Att sedan döma är er plikt.13.

"Så vida ödet mig förunnat att njuta hemmets stilla ro, om jag som far och make kunnat förskaffa mig ett eget bo; ifall familjelivets lycka min korta levnad kunde smycka — var säker då: åt eder blott jag bjöd att dela denna lott. Ja, om det varit annorlunda, jag skulle sett i detta val av er mitt forna ideal, min tröst, när sorgens dagar stunda, och varit lycklig, försåvitt ett lyckligt öde varit mitt.

14.

"Den trevliga familjehärden skall ej min framtids fristad bli, och knappast anser jag mig värd en gemål, så god och ren som ni. Tro mig på samvete och heder: jag skulle endast plågat eder i längden. Den passion, jag spart för eder, skulle slockna snart, och kanske snart ni skulle glömmas för någon ann. I varje fall för eder gråt jag bleve kall. Bland hymens rosor törnen gömmas, och detta äkta band, som knöts, en boja bleve, som ej bröts.

15.

"Vad finnes väl i världen värre än en familj, där hustrun grymtblir ratad av en trolös herre och ser av glädje knappt en skymt, där mannen vresig är och tråkig, vid dåligt lynne, svartsjuk, bråkig, fastän han känner med sig, att hos henne finns en verklig skatt av dygder? Min natur, Tatiana, tyvärr är sådan. Då ni skrev ert öppenhjärtigt varma brev, ni det helt visst ej kunde ana. Må ni, som är så god och ung, ej drabbas av en lott så tung!

16.

"En gång och aldrig mer! Ej kommer tillbaks den ljuva tid, som for... Jag varmt och ärligt tycker om er, ja — kanske mera än en bror. Men ni, en ung och svärmisk kvinna, skall säkerligen ännu finna den rätte, som er håller

kär. Liksom ett träd, som knoppar bär och skjuter nya blad om våren, också för eder förestår en ny och bättre kärleksvår. Jag ber er därför: torka tåren! Jag fullt förstår er fina själ och vill ert eget, sanna väl."

17.

Onegins tröstegrunder rörde Tatiana, som det syntes. Stum och blek hon på hans svada hörde med blick, som var av tårar skum.Men när han slutade predika, han henne armen bjöd, och lika försagd som förr, med nedsänkt blick, hon genom parken hemåt gick invid hans sida. Ingen fann det besynnerligt, att dessa två allena så förtroligt gå så sent på dagen. Ja, på landet man samma frihet kan sig ta som i det pösande Moskva.

18.

Vår hjälte mot Tatiana hade ju handlat taktfullt — eller hur? Han härmed ock ådagalade en mycket känslig, fin natur, en karaktär av verklig adel, fast han från onda tungors tadel — som alla andra — ej gick fri. Ty lätt det är gudnås att bli förkättrad, såsom var man känner, ej endast av sin ovän, men kanske än mera av sin vän. Ett ordspråk är: Från mina vänner mig himlen skone! För min del har satsen aldrig slagit fel.

19.

Nu kanske någon vill mig svara: "Så lumpen vänskap det ej ges." På detta jag bemärker bara (ehuru mer i parentes), att icke finns så grundlöst skvaller, som ej i *någon* jordmån faller; ej ett så orättvist förtal och ej en vits så trivialom dig, att ej en vän med nöje kan sprida ut det i en krets, som på din rygg är jämt till reds att skaffa sig ett gottköpslöje — just samma goda vän, som nyss så varmt dig gav en judaskyss!

20.

"Men *släkten* är dock sann och trogen?" Nej, pass och stopp! Med all respekt jag ger till svar: om hin blott tog'en — min hela hedervärda släkt! Se denna svärm av anförvanter, kusiner, svägerskor och tanter, som man skall fjäska för och som man låtsas tycka *rysligt* om! Bland annat ont det ju är övligt att dem vid nyår hälsa på och låta dem per post förstå, att det oss vore högst bedrövligt, om de ej komme också hit att tråka ut oss bit för bit.

21.

Nej, tacka vet jag kvinnokönet, ty kvinnan trofast är — som få, och hennes kärlek (detta rönet har ingen undgått!) bygga på man kan, förstås. Men modets tycken och flärd i mångahanda stycken dock kunna varda till besvär, ty lätt som fjunet kvinnan är. Så kommer härtill ock, att maken är tvungen — för sin makas skull — att leva gränslöst dygdefull. Och slutet blir på hela saken:*Han* tråkas ut; *hon*, stackars barn, blir åter snärjd i satans garn.

22.

Var skall man tro och kärlek finna? Vem är, som ej förställer sig? Var finns den vän, som ej vill vinna en fördel med att smickra dig? Vem söker ej ditt rykte svärta, och vilken har nog ädelt hjärta dig i din tysta nöd förstå? Ack, fruktlöst är att bygga på fantom och ideal så dumma. Du över ån har fåfängt gått att hämta vatten — älska blott dig själv! Se, det är livets summa och kvintessens, ty eget jag är livets viktigaste lag.

23.

Det är ej svårt för oss att ana, vad följden skulle bliva av Onegins möte med Tatiana. Det ännu mera näring gav åt hennes lidelse och smärta. Ej ljusning vart för hennes hjärta. Hon syntes febersjuk och rädd, och sömnen flydde hennes bädd. Från kinden hälsans färger veko; ej glädje mer i ögat log, och leendet på läppen dog, som av förklungen sång ett eko, som arla morgons himlarymd av mörka stormmoln redan skymd.24.

Tatiana, dubbelt ensam vorden, förtärs och vissnar tyst och still; det var, som om på hela jorden för henne intet funnes till. Men grannarna fundersamt blicka i smyg och viska: "Stackars flicka, det vore tid, att hon blev fru!..." Dock nog härom. Jag måste nu från denna mörka bild mig rycka och för den goda smakens skull en tavla måla, som är full av ömsesidig kärleks lycka. Men till min Tanja vänder än min tanke mången gång igen.

25.

Vladimir blev alltmer bedårad av Olgas tjusande behag, och äntligen på allvar sårad av kärlekspiln, en vacker dag tillfångatogs han utav henne. Än sutto i en vrå de tvenne, än gingo de i morgonstund på tu man hand i park och lund. Och inte är väl det så farligt? Förvirrad som han var och blyg han endast vågade i smyg att kyssa klänningssnibben varligt — den älskogskranke! — eller ock att smeka lätt en lösgjord lock.

26.

Men stundom läser ock poeten högt ur en bok av etisk rang,som håller fram moraliteten mer kraftigt än Chateaubriand.Ordagrant: "en sedelärande roman, vars författare bättre än Chateaubriand känner naturen." Men kommer han till någon sida, som tycks mot goda tonen strida, han plötsligt skiftar färg så bjärt och stannar i sin läsning tvärt. Och stundom spela de för resten ett parti schack, fast han ibland av distraktion med fumlig hand mot hennes bonde byter hästen och oftast icke märker, att han re'n i nästa drag är matt.

27.

Ifall han stannar hemma, bliver hans tanke dock hos henne än, och i sin skissbok ned han skriver små dikter åt sin hjärtevän. Han ritar byar till exempel, en gravsten och Kupidos tempel, en lyra och två duvor små, som sväva samman i det blå. Men på de gula minnesbladen i hennes bok, där kors och tvärs väninnor präntat mången vers med förnamn hela långa raden, sitt namn han blygsamt skriver ned pius ett poem — på vanlig sed.

28.

Säg öppet, har ni nånsin skådat en lantlig frökens "Minnesblad", där *evig* tro och vänskap knådat ihop av rim så mången rad?Man stilen inte just kan rosa. Nog går det an med deras prosa, men himmel, deras poesi finns ej den minsta mening i. På första sidan står det tydligt: *"Qu' écrirez-vous sur ces tablettes?"* och under: *"t. à. v. Annette"*. Men på den sista mycket prydligt: "Glöm aldrig, aldrig bort, att den, som skrivit detta, är en vän."

29.

Här möter bilden av en blomma, en ros, två hjärtan, facklors brand och en mängd eder, rysligt fromma, om *kärlek intill gravens rand*. Där har en skald i epåletter hopsvarvat några små sonetter. Ja, just i slika "Minnesblad" jag också vore mycket glad att skriva få. Ej löptes fara att, som nu sker, förkättrad bli, om versen vore alltför fri, och då jag kunde säker vara, att man så strängt till doms ej gick, ifall jag vore mindre kvick.

30.

Men alla dessa folianter, som ur bibliotekens damm så flinkt från skilda håll och kanter av små skribenter plockas fram! — I, som av BaratynskijJfr 30:de strofen i III sången. lånat blott pennan och på stickeln rånatTolstojGreve *Fedor Petrovitj Tolstoj* (1783—1873), en framstående skulptör och medaljgravör, vice president i ryska konstakademien. — må blixten falla ner från himlens höjd och krossa er! Ifall en dam i modekläder mig sin in-quarto ägna vill, av harm och skräck jag spritter till. Ett spetsigt epigram jag kväder, och damen får som svar på tal av mig en liten madrigal.

31.

Men Lenskij skrev ej madrigaler för Olga med sarkastisk ton; det blev fastmera pastoraler av äkta, djup inspiration. Var småsak, som han varsebliver hos Olga, noggrant han beskriver, och klart som en idyllisk älv i sången tecknar han sig själv. Så ock Jazykov*Nikolaj Jazykov* (1803—46), en begåvad, men tidigt förfallen skald i slavofil anda. Pusjkin gjorde hans personliga bekantskap på Michajlovskoje, ty Jazykov bodde då på det närliggande godset Trigorskoje hos familjen Wulf, med vilken Pusjkin på mödernet var befryndad. eldigt kväder sitt hjärtas dikt, på känslor rik och full av svärmisk erotik, och genom dessa sånger träder för våra ögon fram en bild av skaldens egen levnad vild.

32.

Men den bemästrande kritiken vill icke längre veta avden melankoliska lyrikenSyftar närmast på en uppsats "Om

riktningarna för vår poesi, särskilt den lyriska" i tidskriften "Mnemozina" (1824), vars anonyme författare klandrade Pusjkin för hans elegier och framhöll odediktningens företräde. och ställer upp helt nya krav: "Kan du ej sluta upp att gråta och gnälla jämt? Det kan ej båta att sörja blott en tid, som flytt? Nej, sjung, min vän, om något nytt!" — Ja väl! Det låter inte illa. Men att i dikt bli andras tolk för äventyr med svärd och dolkTorde väl närmast syfta på rövarromanen och byronismen. är dock att tiden gagnlöst spilla. Den smaken kommer ej igen. "Nå, skriv då oden, käre vän!"

33.

"I den förflutna perioden poeterna omkring sig strött en massa respektabla oden, på vilka man dock snart blev trött."Här nämnes i originalet den av poeten *Dmitriev* (d. 1837) författade satiren *Tjuzjoj tolk* ("Den främmande skaldeskolan"), vars udd är riktad mot den braskande odediktningen. Jag medger det. Förutan törne finns inga rosor; men tillförne var dock lyrikens helgedom ej fullt så ömklig och så tom som nu. Mig Herren nådigt skone från vår moderna estetik med dess banala retorik! Nej, fast jag ståndar uti trone, att god är varje äkta sak. Vart skede har sin egen smak.34.

Vladimir skulle säkert gärna ha skrivit oden ock med kläm, om han ej vetat, att hans tärna ej hade lust att läsa dem. Men väl det hände några gånger, att han i enrum kärlekssånger och näpna småvers läsa fick för henne högt med tårfylld blick. Ej högre lön poeten skattar än den att för sitt ideal få läsa högt med eldigt tal de verser, som han själv författar. Ja, ljuvt det är, om hon också just inte hör så noga på.

35.

Men frukten av min skaldeflamma och mina svärmerier — den jag blott får läsa för min amma,Jfr noten till 16:e strofen i III sången. min barn- och ungdoms bästa vän. Blott på kalas hos dumma grannar, då allt förnuftigt samtal stannar, jag stundom ej kan låta bli att läsa högt en tragedi. Till samma resultat det länder, som när jag roar mig ibland att deklamera vid en strand min sångmös verk för gäss och änder: de kackla, klappra; inom kort min sång har skrämt dem alla bort.36.Denna strof är hämtad ur Pusjkins efterlämnade papper.

Jag därför ej förhastat dömer min nästa... Uti skogig trakt en skytt all poesi förglömmer och ger på spända hanen akt. Min smak är säkert icke andras, och deras vurm må icke klandras. En älskar jakt av skilda slag, en annan poesi som jag. En flugorna med smälla dödar, en tycker allra mest om krig, en ann med statskonst roar sig, och en med skriveri sig mödar. En dricker vin... Ja, lust och smak är vars och ens privata sak.

37.

Men bort med dylika idéer! Var håller nu Onegin hus? Om ni en stund till tåls vill ge er, jag sprida skall i saken ljus. Som eremiten i sin grotta han levde: senast klockan åtta var sommarmorgon upp han stod och tog ett bad i kylig flod. Liksom Gulnars poet så tapper, med simning klöv han sin Bospor,Att originalets "Hellespont" av metriska skäl har återgivits med den närbelägna Bosporen, torde vara översättaren förlåtet! — Gulnare förekommer i Byrons "Korsar". därpå han sög sin kaffetår och läste i ett tidningspapper. Först nu han klädde sig. Hans dräkt gör kanske läsarn smått förskräckt.38.Även denna strof har upptagits först i de nyaste Pusjkin-editionerna.

Han hade på sig en barbarisk, en äktrysk skjorta med vid ärm, ett sidenbälte, en tartarisk kaftan och mössa med vit skärm. Och därmed basta! Toaletten ej klädde just den forne sprätten, och alla sågo i hans dräkt ett påfund lika dumt som fräckt. Men Eugen, som sällskap skydde och fann sin dräkt tillräckligt fin, såg icke deras sura min och om kritiken sig ej brydde. Men därför att han så var klädd, blev han förstås än värre hädd.

39.

Att läsa, sova, promenera och svalka sig vid bäck och sjö, att ge en kyss — måhända flera — åt någon svartögd lantlig mö; att rida kring på fält och backar, att äta, så att svetten lackar, och sedan skölja maten ned med ett glas vin i allsköns fred — åt detta ägnades hans levnad. Han vande sig med liv och själ därvid och icke utan skäl fann däri stort behag och trevnad så småningom. Ja, inom kort han stad och vänner glömde bort.40.

Men sommaren i höga norden är sydländsk vinters parodi. En flyktig gäst på kalla jorden, han spårlöst skymtar oss förbi. I höstens tröga skymningstimmar på fästet solen dåsigt glimmar. Alltmera knappas dagen av, och naken som en blottad grav står skogen med de vissna bladen. I dimmors slöja svepas fält, och gässens kackel ljuder gällt i luften, då den långa raden flyr hädan. Ja, november gör ej gladare ett trist humör.

41.

Skymd bliver morgonsoln av töcken; förstummats sorlet har på fält, och fram på vägen från sin öken en varg med hona drivs av svält. När hästen vädrar dem, han gnäggar av ångst, och inom fyra väggar sig vandraren först säker tror. I morgonstunden sina kor ej herden för till betesvallar, och ej i solig middagsstund hans vallhorn lockar dem i rund. En mö i torp sin visa trallar, där sländan, förd av flitig hand, belyses matt av tjärig brand.

42.

Re'n rimfrost täcker marken vida omkring och ut sitt silver strör(att mina rim av frosten lida, ej därför undran väcka bör!). Mer glatt än ett parkettgolvs timmer är isbelagda flodens skimmer, och pilten käckt med skridskor på skär isens jämna fält, det blå. På röda tassar ankan skrider mot stranden ner att bada sig och travar fram på svekfull stig, men halkar — pang, hur vingen svider! De första flingorna av snön som stjärnor falla ned på sjön.

43.

Hur skall man lämpligast fördriva på landet denna vintertid? I längden kan man glad ej bliva av denna tröstlöst stilla frid. Att skala kring på stepp och stenar på oskadd häst är ock, jag menar, försåtligt, ty det hända kan, att brunten halkar, även han. Nej, tacka vet jag hemma sitta och läsa — PradtAbbé de Pradt, fransk politisk författare (1759—1837). och Walter Scott? För resten dricka, svärja smått och uti kassaboken titta. Om kvälln besök man kanske får, och så den tröga vintern går.

44.

Liksom Childe Harold föredrog han, Eugen, att vara sysslolös. Knappt riktigt morgnad, varmbad tog han med dusch och sen på dagen frös.Allen, till tjänstefolkets häpnad, och med en sliten kö beväpnad, samt kulor två, vår dystre bard i timmar spelade biljard. På detta sätt förnötes dagen. I vrån slängs kön med vresig min; så dukas bordet vid kamin, och när Vladimir kommer, dragen av trespann, han åt sin kamrat glatt ropar: "Gudskelov för mat!"

45.

Jag känner en förförisk änka: Cliquot, men älskar ock Moët. När de i kylda flaskan blänka, man därpå ej kan se sig mätt. Så klart som Hippokrenes källa det ädla vinets pärlor välla med skum ur flaskans häkte opp, när hon har frigjorts från sin propp. Min stackars börs till sista öret jag fordom alltid hade brått att tömma för en droppe blott därav. Det piggar upp humöret. Hur mycket skämt, hur månget rim har det ej fött i glättigt stim!

46.

Men i den mån jag blivit äldre, min måge tål det ej som då, och därför håller jag mig hellre numera till ett glas Bordeaux. Champagnen är en älskarinna, som nog kan svärma, nog kan brinna, men flyktig ock som en kokett samt oberäknelig och lätt.Men du, Bordeaux — o, ädla druva! — förblir en lugn och trofast vän, som vill i bleka döden än vår levnads gamla dar förljuva och som vid motigheter tål i prosans värld. Bordeaux, din skål!

47.

Knappt märkbart kolen ännu glimma som guld i askans mörka sot. I tunna vågor värmens imma från heta ugnen stiger mot det höga taket. Rök sig svingar ur tobakspipor upp i ringar till spjället, och med rödvin fylld på bordet står pokaln förgylld. (Jag tycker om att i skymunnan få sitta si så där ibland med en god vän på tu man hand, förtroligt glammande vid tunnan.) Nu våra hjältars samtal må ett ögonblick vi höra på.

48.

"Nå, käre Lenskij, låt mig höra, hur kan din yra Olga må?" — "Tack, bra! Men låt oss flaskan röra en smula — stopp!... Jo, båda två må mycket bra, och Olga bett mig att fråga, vi du ej begett dig till dem på länge. Jag var där. Du kan ej tro, hur söt hon är! Och en figur så smärt och ledig!... Och hennes skuldror!... Då och då jag hos familjen hälsat på, men aldrig där jag lyckats se dig.Hur kommer det sig?... Men så när jag glömt, att dit du bjuden är."

49.

"Jag? Så-å..." — "Jo, i dessa dagar Tatianas namnsdag inne är. Det gumman högeligt behagar, om du då också vore där." — "Jag läte helst det nöjet fara bland dessa bondpatroners skara, att svettas som i glödhet ugn." "Fördenskull kan du vara lugn! Oss båda gäller blott kalaset i trängsta krets. Nå, vill du?" — "Topp! Jag följer." Glatt sprang Lenskij opp och i ett drag han tömde glaset, men drack i andanom en skål också för hjärtats "föremål".

50.

Ja, han var säll, ty snart han skulle sin lycka sluta i sin famn och styra säkert in sin julle i äktenskapets lugna hamn. Av Hymens sorger och elände han ännu ingen försmak kände, ty bländad av sitt kärleksrus, han såg däri blott idel ljus. Jag åter, som av gammalt van är tyvärr att misstro snart sagt allt, ser däri något tråkigt, kallt som en av LafontainesDen sentimentalt långtrådige, mycket produktive tysken A. H. J. Lafontaine (d. 1831). romaner. Men min Vladimir Lenskij — han var rent av skapt till äkta man.51.

Han älskad var — ja, det vill säga: han trodde, att han älskad var. Den lycklig är, som jämt kan äga ogrumlad denna känsla kvar; vars sinne ej av tvivel naggas; som lugnt till sömns av ruset vaggas och älskar blint med samma lust, som fjäriln suger blommans must. Men osäll varder den dessmera, vars eftertanke vaknar kärv, ty det är kärlekens fördärv ifall den börjar reflektera. I dubbel måtto ve, ty han ej älska och ej glömma kan!

***

FEMTE SÅNGEN.

"Bliv dessa hemska drömmar fjärran, du, min Svjetlana!"Jfr noten till 5:e strofen i III sången. Zjukovskijs ballad "Svjetlana" (1811) är visserligen påverkad av Bürgers "Lenore", men har ett lyckligt, moraliserande slut. Genom allehanda spådomar söker Svjetlana utröna, om hennes fästman ännu är i livet, och får dystra förebud. Den älskade kommer emellertid livslevande, och Svjetlana uppmanas av den fromme skalden att icke hängiva sig åt vidskepliga föreställningar. *Zjukovskij.*

1.

Just detta år ovanligt länge det höstligt var och marken bar, med ständigt rusk, ty vinterns stränge tyrann kom först i januar. En morgon tidigt, enligt vana, vid fönstret satte sig Tatiana och märkte, huru park och slätt med ens i snövit skrud sig klätt. På rutan isen blommor ritat, och träden skimra silvermatt. På gården snattra skator glatt, och kölden små kristaller nitat på tak och kullar fast. Ja, allt nu fick en bländvit, ny gestalt.

2.

Ja, hejsan! Nu är riktig vinter. Förnöjd ler bonden i sitt skägg, då släden fram på skaren slinter vid bjällerklang och hästens gnägg.Av grova tömmar stadigt hållen i skaklar, lustigt travar grållen, och kusken tronar på sin bock i livrem röd och fårskinnsrock. Ej men av kylan pojken känner; han måste ut i drivan. Marsch! Hans hund skall åka, gudbevars, och själv för kälken han sig spänner, och modern från sin fönsterglugg ser hotfullt på, men ler i mjugg.

3.

Men kanske är det bäst vi lämne åsido dylik poesi, ifall att ett så simpelt ämne ej intressant för er kan bli. Blott

den, som är poetisk både av Guds och av Apollos nåde, besjunga kan en vinterdag och första snön med dess behag.Syftar närmast på poemet "Den första snön" av Pusjkins vän, furst *P. A. Vjazemskij* (d. 1878). Men jag ej mäktar tolka all den pikanta, ljuva poesi, som ligger i ett slädparti, och törs ej tävla med den skalden, som diktade om Finlands snö och om dess övergivna mö.Skalden *Baratynskij* (jfr III:30 och IV:30) skrev 1826 den poetiska berättelsen "Eda", en ung finska, som har en kärleksförbindelse med en rysk officer, men blir övergiven. Dikten är en sentimental efterklang av byronismen i Ryssland, men har poetiskt värde genom den stämningsfulla målningen av finsk natur.

4.

Dels av natur, dels ock av vana — som gripen av en mystisk makt —beständigt hänförd var Tatiana av ryska vinterns kalla prakt, när allt är stelnat och då solen går tidigt ner vid norra polen, och snön på steppen glänser matt i Heliga tre kungars natt. Då är det i de ryska landen en god urgammal tradition, att varje kvinnligt tjänstehjon sin nådig fröken spår i handen och siar om en hjärtevän, om äventyr och riddersmän.

5.

Tatiana trodde blint på slumpen och ödet. Övad var hon ock att spå i kort och kaffesumpen samt allahanda dylikt skrock. Hon dunkla drömmar skickligt tydde, och månens skiften henne brydde. I syner och i vissa ljud hon såg och hörde förebud. Om husets gamla katt i kvällen på varma ugnen satt och spann med rygg som båge spänd och han då slickade den lena fällen, så var det henne uppenbart, att gäster skulle komma snart.

6.

Ifall en stjärna plötsligt sänkte sig ned från himmelen en natt, hon underliga tankar tänkte, blev blek om kinderna och spratt av ängslan till. I de sekunder, förrn strimman hunnit att gå under,förtrodde hon åt mörkrets famn en önskan utan form och namn. Om hennes väg av uppskrämd hare vart korsad, skrämdes hennes håg, och om en svartklädd munk hon såg, blev hon utom sig. Ja, bevare oss gode, milde Herre Gud för slika hemska förebud!Pusjkin var själv icke alldeles fri från en viss vidskeplig fatalism, mycket vanlig hos hans landsmän. Det berättas, att han i dec. 1825, då han ännu vistades på Michajlovskoje, hade ärnat bege sig till Petersburg för att träffa sina vänner, som voro invecklade i sammansvärjningen mot Alexander I ("dekabristernas" misslyckade militärrevolt). Då han redan hade brutit upp, skulle han på vägen ha mött först en präst och sedan tre harar, och dessa dåliga omina skulle ha förmått honom att vända om! Faktiskt slog Pusjkin denna tanke ur hågen, och detta räddade hans liv — till lycka för den ryska litteraturen.

7.

Men så beskaffad som Tatiana är säkert mången — eller hur? — ty himmelen så täcktes dana vår svaga, syndiga natur. När julen kommer, huru gärna vill man ej leka "Lyckans stjärna"! Den unge, som ej känner till bedrövelse och sorger, vill ju gärna lyfta ödets slöja, och till och med den gamle, som vid graven stapplar, tycker om att än vid hoppets skenbild dröja. Ja, samtliga vi söka tröst av hoppets svekfullt fagra röst.

8.

Att skåda bilden av den hjälte, som trånsjukt sinne drömde om,Tatiana vax vid jultid smälte och lät det stelna småningom. Ur fat, som fyllts med kokhett vatten, hon också sökte hämta skatten, men när en ring åt henne drogs, av ängslan hon vid sång betogs: *"Där äro alla männer rika. Där hämtas fram ur jordens mull med spadar silver jämte gull."* Men ofärd bådas plär av slika besvärjelser. "Kosjurkan"Dessa spådomssätt och besvärjelseformler, som även Zjukovskijs Svjetlana använder i den förutnämnda balladen, äro gamla sedvänjor i Ryssland. Den i strofen citerade folkvisan anses förebåda död. *Kosjurka* (kattan) är en visa, som siar bröllop. *"Katten bjuder kattan in att sova uppå ugnen sin."* I det stelnade vaxets konturer sökte man avläsa det kommande årets märkliga tilldragelser. En annan spådomslek bestod i att ur kokande vatten söka uppfånga däri lagda ringar. är för kvinnohjärtat mera kär.

9.

Så kallt det är i nattens timmar. På himlens blåa valv en här av stjärnor som demanter glimmar. Tatiana re'n på gården är i nattdräkt och i sina händer en spegel emot månen vänder. Men däri såg hon ingen mans porträtt... blott månens bleka glans. Hör... det i snön av fotsteg knarrar... En skepnad nalkas allvarsam... Tatiana smyger sakta fram och spörjer med en röst, som darrar: "Vad heter ni?" — Det gravlikt från hans läppar ljuder: Agathon!Enligt folktron skulle den tillkommandes bild uppenbara sig i spegeln. Förblev den blank, skulle han visa sig i drömmen. — Ett ovanligt namn gjorde naturligtvis uppenbarelsen ännu mer högtidlig och mystisk. Måhända har det grekiska Agathon valts av Pusjkin med anspelning på en elegi på prosa av Karamzin över den tidigt bortgångne Alexander Andrejevitj Petrov, en av Novikovs upplysningsfrämjande lärjungar: "En blomma på min Agathons grav" (1793).10.

Av amman, som till råds hon sporde och som allt skrock förstod sig på, fick hon beskedet, att hon borde i badstun duka bord för två. Till mods så ängslig vart Tatiana, och jag — vid tanken på Svjetlana — är inte heller mindre full av ängslan för Tatianas skull. Sin sidengördel löst hon hade och gick till sängs. I luftig dräkt kring henne svepte Lel*Lel* är ett i gamla slaviska bröllopsvisor förekommande namn, motsvarande det grekiska Hymen. sin fläkt. Hon under huvudkudden lade sin trolska spegel. Allt är lugnt och stilla. Snart hon sover tungt.

11.

I denna spöklikt hemska timma Tatiana fick en sällsam dröm. Hon tyckte, att i snö och dimma hon kom till brädden av en ström, som hennes väg på fältet korsar och ner med dån i djupet forsar bland is- och snöbetäckta block, som sticka upp i tallös flock. Av träd däröver blivit slagen en bro, av kölden nitad fast, men dock så bräcklig, att den brast, om någon steg därpå. Betagenav skräck, hon hejdade sin stråt och vågade ej se framåt.

12.

Alltmer för henne hoppet svinner att nå till bäckens andra strand, ty ingen enda här hon finner, som räcka kan en hjälpsam hand. Men plötsligt det i drivan rör sig: en lurvig päls hon ser framför sig. O ve, en isbjörn jättestor mot henne sträcker sina klor. Hon skriker till av vild förfäran, då bestens öppna gap hon ser och ram. Nu eller aldrig mer! Ty redan inpå livet är han. Välan — ett ödesdigert språng hon tager över slipprig spång.

13.

Som av ett under frälst, hon banar sig väg bland skogens täta snår. Hon törs ej se sig om, men anar, att björnen följer hennes spår. Med brummande den bistre nallen är hack i häl. Den mörka tallen i dyster fägring blickar stum på detta öde, kalla rum. På himlavalvet stjärnor glimma och sila mellan naken gren av asp och lind och björk sitt sken till marken ner. Men ingen strimma av väg! Allt var betäckt av snö och is. O ve, hon måste dö!14.

Hon sjunker ner i snöig driva till knät. Av trädens vassa sting hon klöses. Deras armar riva ur örat hennes gyllne ring. Ett busksnår hennes klänning rister; sin våta sko i snön hon mister, och hennes ylleduk till sist slits sönder av en taggig kvist. Av fruktan hela kroppen ryser mer än av kölden, då förskräckt hon känner björnens andedräkt, som tätt bakom av vrede fnyser, och snart hon märker, att hon har ej längre mod och krafter kvar.

15.

I snön hon stupar. På minuten med klorna björnen bytet tar. Hon andas knappt, med blicken sluten, som om hon redan sanslös var, och rör sig ej. Den starke jätten med bördan rusar över slätten långt bort till ett förfallet hus, utur vars gluggar tränger ljus. Här björnen pekade med ramen och sade med försmädligt grin: "Välkommen! Här bor min kusin. Nu kan du värma din lekamen." Med denna hälsning av sin björn Tatiana slängdes i ett hörn.

16.

Ur dvalan hon omsider rycktes. Hon hör ett sorl och klang av glasfrån rummet näst intill. Det tycktes, som om där firades kalas. Hon genom väggens smala spricka ej kunde låta bli att blicka dit in... Omkring ett väldigt bord av odjur satt en gräslig hjord: en hade stora horn i pannan; här ett skelett, där en chimpans med tupplik näbb och yvig svans, halvt stork-, halvt kattlik var en annan, en dvärg med stjärt, en häxa tjock med skäggstubb som en

getabock.

17.

Tatiana gripes som av svindel, då hon får se en kolossal och vidrig kräfta, framtill spindel, med gåslik hals och slemmigt skal. En väderkvarn med vingen gnisslar och takten till en danslåt visslar vid gnägg och skratt och skall och skri av ett så hemskt menageri. Men allra svårast för Tatiana var dock att finna här som gäst den, som hon dyrkat allra mest. Det minst av allt hon kunnat ana. Onegin satt vid bordet dryg och tittade åt dörrn i smyg.

18.

Han gör ett tecken: alla bliga; han dricker: alla skåla glatt; han rynkar pannan: alla tiga; han drar på munnen: allmänt skratt. Här var han herre uppenbarligt. Tatiana fann det ej *så* farligt,och ej till tåls hon gav sig, förrn på glänt hon hade öppnat dörrn. Med draget komma kalla pustar, som släcka alla blossen ut. För spökena tar festen slut med allehanda spratt och lustar. Onegin själv, högst allvarsam, går stadigt rakt mot dörren fram.

19.

Tatiana, av förfäran vorden förlamad, söker fly. Men nej! Hon är som vuxen fast vid jorden; vill skrika till, men kan det ej. Onegin våldsamt dörren spränger i spillror. Fram mot tröskeln tränger med skratt och tjut i vilt galopp de hemska trollens galna tropp. En kring sitt huvud svansen slingrar, en rusar fram med krumma horn, en med en snabel, hög som torn, och en med blodbestänkta fingrar. Med det förfärligaste skri det ropas: "Min hon måste bli!"

20.

"Nej, hon är min," Onegin sade med hotfull blick bestämt och kort, och om ett par sekunder hade vartenda spöke dunstat bort. Allena voro nu de tvenne. Han till en soffa förde henne och lutade sig långsamt ned mot henne, där hon sanslös kved...Nu syntes Olga i detsamma och Lenskij med ett bloss, vars sken belyste denna hemska scen. Onegins ögon häftigt flamma. Han knyter näven och med hot går oombedda gäster mot.

21.

Där skiftas ord. I mörker höljes nu allt. En klinga blixtrar i Onegins hand. Vladimir sköljes av blodets fors... Ett häftigt skri... och husets väggar hota rasa... — Tatiana vaknar upp med fasa och ser sig kring. I rummet är det redan ljust, ty klar och skär Auroras rosenfingrar skalkas med isig fönsterrutas krans av blom och blad i silverglans. Nu öppnas dörren. Olga nalkas och frågar, såsom vanligt, glatt: "Vad har du haft för dröm i natt?"

22.

Tatiana brydde sig dock föga om systern, ty hon låg och höll beständigt på en bok sitt öga, fast den just inte föreföll att höra till det kända slaget, som lästes helst vid detta laget. Ty Seneca var det alls ej, ej Scott, ej Byron, ej CorneilleAtt originalet har *Racine* i stället för *Corneille*, är en förlåtlig avvikelse i översättningen.och ej Virgil och inte heller en illustrerad modejournal, som friar damerna från kval. Martin Zadeka*Martin Zadeck* hette den bekante enstöringen i Schweiz (d. 1767), vilken man utan skäl tillskrivit en postum profetia. Hans namn blev emellertid i Ryssland en gemensam beteckning för allehanda dröm- och spådomsböcker. Även den bulgariske skalden Pentjo Slavejkov nämner "Zadeka" i liknande sammanhang i sitt nationalepos, "Sången om blodet". nu det gäller, chaldeisk spåman och profet, som tyder drömmars hemlighet.

23.

Hon hade köpt det digra häftet av en, som sålde i minut, och då hon gjorde upp geschäftet, hon fick, ej utan mycket prut, en skatt, taxerad efter vikter till fyra rubel: tvenne dikter om Peters dåd,Om Peter den store ha skrivits flera hjältedikter i den "klassiska" stilen. Början gjordes av *Kantemir* med "Petriaden" (1730) och kort därpå av *Lomonosov* med "Petr Velikij", båda ofullbordade — lyckligtvis! Samtidigt med att Pusjkin skrev "Onegin" diktade Nikolaj Pisarev och Merzljakov om Poltava-slaget. Här torde dock närmast åsyftas en "Petriad"

i tio sånger av *Alex. Gruzintsov* (1812—17). en grammatik, en nött roman,Har i originalet titeln "Malvina". Därmed avses utan tvivel den bekanta romanen av fru Cottin (1801). en sagbok, lik de träsnitt, varmed småbarn leka, plus tredje deln av Marmontel. Allt från den betan varje kväll hon läste sin "Martin Zadeka", en oskiljaktig sängkamrat och sorgsna jungfrurs själamat.24.

Hon därför nu sin hjärna brydde av oro att få reda på, vad denna hemska dröm betydde, ty något måste förestå. Hon läste i de slitna bladen av överskrifter långa raden med orden: *apa, benhus, björn, bro, fura, mörker, snöstorm, örn* samt månget annat mystiskt nomen. Zadeka gav blott dunkla svar, men desto mer det tydligt var, att drömmen var ett dåligt omen. Den stackars Tanja därför rädd och ängslig vred sig i sin bädd.

25.

Men si, av purpurhänder siras den nya dagens morgonskrud.Här parodierar Pusjkin en naturmålande dikt av Lomonosov. Tatianas namnsdag tyckes firas också av själva himlens gud. Från arla morgon komma gäster från norr och söder, öst och väster till Larins i en jämn cortège i släde, lastvagn och kalesch. I korridorer man sig skockar; uti salongen pynt och bjäfs bland kyssars smack och mopsars gläfs; vid tröskeln nigningar och bockar och skrapande och skratt och låt och ammors skrik och småbarns gråt.

26.

Här Pustjakov, vars måge väger ej mindre än hans egen frus;här syns Gvozdin, som säkert äger en massa "själar" jämte hus, och så SkotininSamtliga personnamn äro påhittade av Pusjkin, såsom det ock är fallet i Gogols "Döda själar", ofta med försmädlig ordlek. Så t. ex. kommer Skotinin av *skot, fä*. med sin maka, som rikligt Hymens fröjd fått smaka: en barnaskara, som förslår, från två allt intill tretti år. Här ses min vän Bujanov sprätta uti cylinderformig hatt,Egentligen en cylinderformig mössa av läder, *kartuz* [förmodligen av det franska *cartouche*, patronhylsa]. — Namnet Bujanov, liksom ock hans egendomliga kostym, har Pusjkin hämtat ur sin versskrivande farbrors, Vasilij Pusjkins satiriska kväde "Den farlige grannen". som snett på kala hjässan satt. Där trippar Fljanov, ett för detta geheimeråd, en gammal, grov matslukare, pultron och bov.

27.

Ifrån TambovÄven i Lermontovs diktning nämnes Tambov sarkastiskt som en småstadshåla. till detta gille kom en monsieur Triquet också med Charlikovs, ett misskänt snille med röd peruk och brillor blå. Som äkta fransman, han i fickan bar på sig en kuplett "Till Flickan", som gick på barnslig melodi: *"Reveillez-vous, belle endormie!"* Han i en gammal skrivbordslåda fått rätt på denna skrift i tryck, och av en sällsam skaldenyck han lät den nu få dagen skåda som eget opus. *"Belle Nina"* blott ändrats till *"Belle Tatiana"*.28.

Här kommer han, vars ögons flamma kan smälta hjärtan ock av sten, ett längtans mål för varje mamma — det var en garnisonskapten. Han kom, han såg, han... gissa resten! Att yttermera krydda festen man fått ett regementskapell, ty det skall dansas ock i kväll. Förrn balen öppnas, sin lekamen man måste mätta. Par om par vid långa bordet plats man tar — var kavaljer mitt emot damen. Man korsar sig i hast förstås och smörjer lusteligt sitt krås.

29.

För ögonblicket tystna praten; av glupskhet munnen vrids ur led. Man hör blott skramlandet av faten och klang av glas, av kniv och sked. Men i den mån som vinet slösas, begynner tungans band att lösas; man skrattar, skriker, och till slut är samma väsen som förut. Då öppnas dörren. Lenskij träder in med Onegin. ”Nej, se på! Så rart att se er båda två!” frun skriker. ”Det oss mycket gläder.” Två stolar hämtas, två kuvert — och för dem båda dukat är.

30.

Rakt mitt emot dem, blek om kinden, med nedsänkt blick Tatiana satt,så bävande som skrämda hinden och tog ej del i glam och skratt. Av synbar smärta barmen häves. Onegin hälsar, men förgäves! Ej heller aktar hon uppå

Vladimirs ord. I ögonvrå en pärla dallrar. Det var fara för verklig svimning, men hon slet sig plötsligt ur sin sanslöshet, och några fraser ohörbara undsluppo henne, där hon matt och tigande vid bordet satt.

31.

Mot dåndimp, kvinnogråt och dylikt (det täcka könets monopol!) Eugen av gammalt mycket kyligt förhöll sig som ett härdat stål. Ju mer han ser på dessa herrar och damer, lynnet sig förvärrar, och Tanjas sorgsna uppsyn gör minsann ej bättre hans humör. I tron att Lenskij velat gräva en grop åt honom, han av stor förbittring greps och heligt svor, att ljuvlig hämnd av vännen kräva för detta spratt och att härnäst förlöjliga varenda gäst.

32.

Helt visst Tatianas allvarsamma och dystra uppsyn märkts, om ej kring bordet bjudits med detsamma en fet och doftande pastej.*Pirog*, den läckra ryska fisk- eller köttpastejen.(Kanske den saltad var för mycke, men det beror på smak och tycke.) Och mellan stek och efterrätt med vin från Don*Tsymljanskoje vino*, uppkallat efter floden Tsymly i Donska kosackernas land. Då Pusjkin efter sitt insjuknande i Jekaterinoslav (1820) fick följa med general Rajevskij till Kaukasien, tog han vägen genom dessa nejder. blev strupen vätt ur höga spetsglas, lika smärta och slanka som, Zizi,Smeknamn för Cecilia. — Denna ”Zizi” torde i verkligheten ha varit Jevpraxia Osipovna, Pusjkins kusin på mödernet, vilken 1825 vistades på godset Trigorskoje nära Michajlovskoje. Hon och hennes syster Anna, döttrar till fru Osipovna i hennes första gifte med en viss Wulf, torde ha föresvävat Pusjkin, då han diktade om Tatiana och Olga. Måhända funnos dock deras förebilder redan i Odessa. Pusjkins Tatiana var dock i verkligheten Anna Petrovna Poltoratskaja, med vilken han blivit bekant redan 1819 i Petersburg och som han nu återsåg på Trigorskoje. Åt henne har han ägnat en av sina allra vackraste kärleksdikter (”*Ja pomnju tjudnoje mgnovenie*”), översatt på svenska av V. E. Öman. När Pusjkin skrev ”Onegin”, var hans ”Tatiana” redan gift med en general Kern, som då var kommendant i Riga. Pusjkins kurtis för den vackra generalskan var lika efterhängsen som Onegins för den till generalska upphöjda Tatiana i sista sången av ”Eugen Onegin”, så att moster Osipovna fann rådligast att fara med henne till gemålen i Riga. ditt liv. O ljuva druvosaft, förbliv balsamen för mitt skaldehjärta! I din berusande kristall jag kylt mitt heta känslosvall.

33.

Av skruven löst från sin förtrollning, den ystra vätskan skummar lätt vid korkens knall. Med viktig hållning Triquet står upp, med sin kuplett i fickan (utantill han kan den). Han hostar, gör en gest med handen och äskar ljud: silentium! Med ens blir hela skaran stum. Han sjunger! Bravorop, applåder.I festrus gästerna försatts, fast han sjöng falskt. Tatianas plats blir vid poeten, som i nåder åt henne räcker, blygsamt glad, ett sirligt präntat pappersblad.

34.

Man trängs och knuffas för att bringa sin gärd åt festens föremål. Onegin måste också klinga med henne efter denna skål. Men när han såg den sorg, sig röjde i hennes uppsyn, tyst han böjde mot hennes hand sitt huvud ned och kände, hur sig något spred av fuktigt skimmer för hans öga. Han syntes verkligt rörd. Men om det blott av stundens ömkan kom, betyder härvid ytterst föga. Nog av: han av Tatiana fick en innerlig och tacksam blick.

35.

Men när de mättat buk och strupa, i skilda rum de småningom sig strö, som bina ur sin kupa på fält och ängar surra om. Till varma spisen tanter vandra; de unga fnittra med varandra, och glad — tack vare riklig mat! — man skålar under muntert prat. Nu sättas fram de gröna borden, ty här minsann är ingen brist på dem, som spela l’hombre, whist och boston (välbekant i norden!) —en skön, harmonisk taffelrund, som dödar så en tråkig stund.

36.

Så tiden angenämt förflyter, och kärt är spelarnas besvär. Man åtta resor platser byter, tills tet bjuds kring. På landet plär man hava klockan — uti magen, ty bäst man vet, vad hon är slagen när magen skriker! (Överses

benäget må i parentes, att denna fadda ton jag väljer. Min sångmö lider av manin att syssla jämt med mat och vin, diverse rätter och buteljer. Men detta gjorde ock, jag ber, antikens mästerskald, Homer.)

37.Denna och den följande strofen äro nya.

I skildring av kalas jag mäktar att tävla ock med dig, Homer. Men i ett fall jag sämre fäktar än du och lägger vapnen ner. Ty dina vilda stridskamrater med alla sina hjältedater, din Zevs och all olympisk flock ha avgjort företräde dock framför Onegin, kalle hjälten, framför vår tids förtjänster små, framför IstominaJfr noten till 20:e strofen i I:a sången. också och framför de moskovska fälten. Men Tanja mera ljuvlig är än Helena — därpå jag svär.38.

Det faktum vill jag helst förtiga, att Menelaus hade lust att så för Helena bekriga i hundra år en frygisk kust, att låta gamla gubbar stoja och plåga Priamus i Troja. Nog hade Menelaus rätt, men även Paris på sitt sätt. Men vad beträffar kamp och fejder, jag ber er hava tålamod. Romanen är ej slut, och blod kan gjutas ock i ryska nejder. Här skall en drabbning ock bli spord, därpå jag ger mitt hedersord.

39.

Te bjudes kring i kopp. Mamseller, nätt sörplande, få smått och gott att suga på. Men plötsligt gnäller orkestern (flöjter och fagott), som har sin plats i stora salen. Tet sväljes ned. Nu börjar balen. Av Lenskij bjuds Tatiana upp. Pjetusjkov, ståtlig som en tupp,Originalet har ”*en Paris i småstäder på landet*”. Den fria tolkningen torde vara berättigad för att ge svenska läsare en antydan om det ryska namnets innebörd. *Tupp* heter på ryska *pjetuch*. till valsen inviterar Olga. Poeten från Tambov, Triquet, vår vän, behagar armen ge åt en bedagad dam från Volga. Snart alla paren, hon och han, på golvet skutta om varann.40.

Jag i romanens början ville, då jag om hjältens vanor kvad, beskriva med en AlbansMed denne Alban, om vilken alla Pusjkinkommentatorer tiga, avses väl den italienske målaren Albani, av fransmännen kallad L’Alban (d. 1660), som framställde mytologiska landskapsscener. snille en bal uti vår huvudstad. Men även skalder äga brister, och redan vid de skönas vrister och liten fot hos mången fru föll pennan ur min hand. Men nu jag äldre blivit och därjämte mer vis och stadgad. Regelrätt är stilen som mitt levnadssätt, och fördenskull i detta femte kapitel vare alltså mitt författarskap från snedsprång fritt.

41.

På ungdomsyrans lätta vingar man svävar kring i yster dans, och par på par i valsens ringar sig kastar utan hejd och sans. Nu fann Onegin tiden inne att hämnas. Med försåt i sinne han bjuder upp och dansar med Vladimirs Olga några led. I enrum sätta sig de tvenne; han konverserar hit och dit, men om en liten stund med flit han åter dansen trår med henne. Av stor förundran greps var gäst, men stackars Lenskij allra mest.42.

Mazurkan hörs. På oss, de gamla, den haft en omotståndlig makt, och väggar gunga, rutor skramla, då tunga klackar stampa takt. Men kavaljererna numera på hala tiljor promenera. På landet dansen ändå har sin gamla goda fägring kvar. De grova sulorna, som damma mot slitet plank och timrad vägg, de flinka sprången, dräkt och skägg — allt är ännu i dag detsamma, ty nya modernas despot törs inte titta än hitåt.

43.Denna strof är ny.

Liksom när fålar på arena vid piskrapp rusa i en ring, så också här ungherrar skena med sina damer vilt omkring. Pjetusjkov här med sporrar slamrar (f. d. krigskanslist!); där hamrar Bujanov golvet med sin klack. Det vimlar som i myrors stack. Det stampas, skuttas, gnos och skrattas. ”Ju större skog, dess flera trän.”Ett ryskt ordspråk: ”Ju längre in i skogen, dess mer ved.” Man yr som skrämda fjäderfän, och nu det blott prisiadkanEn rysk bonddans med häftiga knärörelser och språng, som kräva synnerlig vighet. fattas. Ack, dessa kvinnofötter små! De trippa fram så lätt på tå.44.

Bujanov och Tatiana äntligt Onegin fingo reda på i trängseln. Denne smått fientligt dock plötsligt syntes från dem gå och över golvet sorglöst skrida förtroligt invid Olgas sida. Han tryckte hennes hand i smyg och tycktes viska något. Blyg och brydd, hon rodnade, men kom sig ej för att svara. Lenskij stod och såg på denna scen.

Hans blod steg uppåt huvudet. Utom sig, till Olga rände han åstad och snävt om kotiljongen bad.

45.

"Nej, detta kan jag ej dessvärre." — "Hur så?" — "Jag redan lovat har Onegin." — Milde Gud och Herre! Han knappt kan tro, att sant det var. Är det väl möjligt? Denna flicka vet redan så kokett sig skicka! Så falsk, behagsjuk, full av list! O, vilket ideal han mist! Han kan ej längre se på henne. Med eder över kvinnosvek han låter spänna för och blek far genast hem. — Pistoler tvenne, ett par små kulor, litet krut, och ödets lott må falla ut.

***

SJÄTTE SÅNGEN.

”Là sotto giorni nubilosi e brevi Nasce una gente à cui l’morir non dole.” *Petrarca.*

1.

Då Lenskij saknades därinne, Onegin kände sig förstämd och något tankfull i sitt sinne, mer än belåten med sin hämnd. Ock Olga tycktes road föga; hon sökte någon med sitt öga, och aldrig förr en kotiljong tyckts henne så odrägligt lång. En ände tar omsider stöket. Det bäddas, och varenda gäst får ligga, var han finner bäst — i korridorer och vid köket. Onegin ensam, trött och loj, far hem att sova i sin koj.

2.

Av sömnens sötma alla smaka. I salen snarkar Pustiakov vid sidan av sin digra maka. Gvozdin, Bujanov, Pjetusjkov och Fljanov, av förplägnad gödda, på matsalsmöbler ligga strödda; på bara golvet raklång sträckt monsieur Triquet i luftig dräkt.Tatiana ensam uppe sitter ännu i jungfruburens rum, med syskonbäddar fyllt, i skum belysning av Dianas glitter. Hon har ej sovit en minut och ser i mörka rymden ut.

3.

För hennes öga stod så tydligt Onegins underliga sätt, hur han med Olga dansat prydligt och kurtiserat henne lätt. Det var en gåta. Tankar foro åt skilda håll. En svartsjuk oro gav hennes kind en högre brand. Det var, som om en iskall hand sig hade lagt på hennes hjärta, som om en avgrund öppnat sig: ”O ve! O ve! Han dödar mig! Och ändå bär jag glatt min smärta för hans skull. Klaga båtar ej. Jag hans?... Nej, tusen gånger nej!”

4.

Framåt, framåt med min historia! En ny person vi skåda få. Fem verst från Lenskijs KrasnogorjaNominativformen är Krasnogorje. (så hette byn), där bodde då Zarjetskij uti sitt skymunnan, som filosofen uti tunnan, f. d. vän av Bacchi sport, kortspelare av värsta sort och hjälte vid krakel på krogar; numer han stadgat sig och var,fast ogift, god familjefar samt ägde guld och gröna skogar. En hedersman! Härav man ser, att världen bättras mer och mer.

5.

Hans hjältemod stod högt i rykte, och mången sägen härom gick: När han pistolens hane tryckte, så träffade han aldrig prick. En gång i drabbning — något drucken — till häst (en praktsyn för kalmucken!I originalet står att han ramlade ned från en kalmuckisk häst. Den komiska effekten torde i båda fallen bli densamma.) han red så vilt, att i ett kärr de sjönko, både han och märr. Han togs till fånga där av gallier — en skön trofé! Men åter fri, han gärna skulle velat bli ånyo fångad i bataljer, en Regulus, ty på kredit var kväll han hos VéryEn dåtida värdshusvärd i Paris. fått sprit.

6.

Det var en gladlynt, lustig herre, och fast han nog var riktigt klok, han stundom sig betedde värre än en, som är på

allvar tok. Men själv av skadan vis han blivit, ty man med honom fordom drivit, och själv han föll i mången grop, som ämnats åt en annan glop. Han skämtade med harmlöst löje, gav ofta kvicka, skarpa svar,men stundom ock han sluten var. Men allra störst var dock hans nöje att egga vänner upp till strid, men själv oskadad stå bredvid.

7.

Sen tvisten hade bilagts, fredligt han bjöds på frukost av de två och kunde sedan obeskedligt förtala båda då och då. Men *tempora mutantur*. Modet (som kärlek, ligger det i blodet) med åren mer och mer sig lagt, och nu Zarjetskij satt, som sagt, i skydd av egna hemmets plankor ibland akacia och kornell, som eremiten i sitt tjäll. Han sådde rovor, gödde ankor (liksom Horatius) och, fast klent, han lärde barnen läsa rent.

8.

Han var ej dum. Onegin lärde sig skilja hans person från sak och satte därför stundom värde på dennes mening eller smak, som ej var dålig. Smått förtroligt umgänget blev, ty ganska roligt var herr Zarjetskijs lösa prat. — En morgonstund av sin kamrat Onegin ur sin slummer väcktes. Han av besöket icke blev förvånad alls. Men då ett brev med listig min åt honom räcktes, han hastigt gick till fönstret fram och läste brevet allvarsam.9.

Det var från Lenskij. Denne hövligt, men i bestämda ordalag — som det bland gentlemän är övligt — till tvekamp föreslog en dag. Ett moln sig lade på hans panna. Men när han hunnit sig bemanna, han gav ett lugnt och avmätt svar, att när som helst han redo var. Zarjetskij fann sig nöjd med detta besked, steg upp och fick så brått att resa hem, ty smått och gott han måste samma dag uträtta. Onegin syntes lugn och kall, men var ej nöjd i alla fall.

10.

Ju mer han grubblade på denna affär, han måste misslynt bli med resultatet och bekänna, att han ej handlat felfritt i att så en trofast vänskap trotsa och kärlekspjunk med Olga låtsa. Men för det andra: om också Vladimir råkat sig förgå, så var det ändå lätt förklarligt, ty han var ung och var poet, och man då handlar i förtret och vrede alltid ej så varligt. Men en natur så lugn som hans (Onegins) bort ha mera sans.

11.

För Lenskij allra helst han velat förklara allt för blott ett skämtoch be om ursäkt, om han felat.

Men nu det var för sent. Bestämt

var ödet, kastad re'n dess tärning,

och till på köpet på bar gärning

han fångats som i egen bur

av denne slipade filur.

Förståndigt folk ej skulle skänka

stor tillit till den skrävlarns ord,

men saken bleve ändå spord.

Och så det där: "Vad man skall tänka!"

Ja, detta man är en tyrann,

som håller världen i sitt bann.

12.

Av ångest Lenskijs själ beklämdes i bidan på Onegins svar, ty liv och död därav bestämdes. Men gudskelov — ett ja! Nu var Vladimir äntligt löst från kvalen. Han hade fruktat, att rivalen föraktligt skulle visa från sig hans

utmaning och med hån det hela ta för gyckel bara. Men intet tvivel: Eugen vid kvarnen nästa morgon re'n med laddat vapen skulle vara, och lömska kulan skulle nå en av dem — kanske båda två.

Sin sköna ville Lenskij möta, först då duellen var förbi, för att hon skulle riktigt böta för

sitt koketta raljeri. Han såg på klockan gång på annan, men plötsligt slog han sig för pannan:han hade fått en hämndidé

att strax till henne sig bege.

Tänk, hur bestört! . . . Men på konfekten

just han blev lurad! Lätt på fot

ung Olga sprang på trappan mot

Vladimir ut, som morgonfläkten

så yr och hurtig. Oavvänt

hon log, som hade intet hänt.

14.

"Varför i går" — han genast spordes — "blev du ej kvar hos oss till slut?" Han hennes blick knappt möta tordes, teg blott och såg förlägen ut. Hans harm, hans svart- och avundsjuka försvann med ens för denna mjuka och milda röst, och hennes blick till djupet av hans hjärta gick. Nu såg han upp. Förälskad var han igen som förr. En känsla, som av ånger, väcktes småningom. En ödmjuk bön om tillgift bar han på tungan re'n, men ordet brast. Nej, stackars gosse, du är fast!. . .

15.*

Svartsjukan hette hemska gästen, av vilken Lenskij hemsökt vart — en feber, fruktansvärd som pesten, ett vanvett, målande i svart. Förtärande med heta lågor, hon ständigt föder nya plågor med onda drömmars förebud. Ja, därifrån bevare Gud!

* Denna och den följande strofen äro kompletterade i de nyaste "Onegin"-upplagorna.

9. — Eugen Onegin.Ej finns i världen värre tuktan

än att bli denna krankhets rov.

Den, som har lidit detta prov,

skall — tro mig! — utan minsta fruktan

bestiga ock ett kättarbål

och vandra till schavottens stål.

16.

Men ej jag vill med ord, som svida

och stinga, störa gravens frid.

Du är ej mer — du, vid vars sida

jag uti stormig ungdomstid

fick känna stundens sälla dövning,

men också erfor bitter prövning.

Du undervisat mig så milt

och ömsint som en mor sin pilt.

Hur underbar var din förmåga

att elda lättantändligt blod,

att lösa lidelsernas flod

och tända svartsjuk känslas låga!

Den tunga dagen så förled.

Sov lugnt och gott i skuggors fred!

I7-

Och åter vemod tungt sig lade på Lenskij, då han Olga såg. Att ge förklaring — därtill hade han varken styrka eller håg. Han tänkte: Om jag vinner eller förlorar slaget, föga gäller, om hon, om hon kan räddas blott från frestelsens och svekets lott. Ej kan det vara himlens vilja, att denna orm på skändligt visförgiftar detta paradis och denna oskuldsrena lilja. (Med ormen avsågs den, förstås, med vilken han nu skulle slåss.)

18.

Ack, föga kunde han väl ana, hur bittert hennes syster led i ensamhet. Och om Tatiana blott vetat, att Onegin med Vladimir skulle pröva skiften, som måste sänka en i griften, hon hade kanske kunnat än försona dessa båda män. Men annat var i stjärnor skrivet. Ej sammanhanget lockas ur Eugen ; han tiger som en mur. Tatiana tvinar undergivet, och amman, som nog hade hum om saken, var den gången stum.

19.

Än glad, än nedstämd mer än eljes Vladimir syntes denna kväll (men detta, efter vad det täljes, plär vara skalders naturell). Klaverets toner ljödo rika, men nästan klagande tillika, som hade han sin hjärtanskär åtsport: "Säg, om jag lycklig är?" Men uppbrottstimmen slog. Av smärta hans strupe snördes. Då det kom till avsked, kändes det, som om ett stycke slitits ur hans hjärta. En sista blick. — "Mår du ej väl?" hon sporde. — "Jo. Farväl, farväl!"20.*

Då hem han kommit, mitt i natten han gjorde strax pistolen ren, och sen han åter låst in skatten, han ögnade vid lampans sken i Schiller. Men hans tankar flögo med blicken ej. Omärkligt smögo de hän till Olgas väna bild, nu mer än nånsin ljuv och mild. Snart har han Schiller övergivit. Han fattar pennan: kors och tvärs på papper fästes mången vers, melodiskt klangfull. Vad han skrivit, han läser högt med välbehag, som Delvig* uti vänners lag.

21.

Hans verser äro återfunna, och av en slump jag har dem kvar. De lyda så: "Vart äro svunna min unga levnads gyllne dar? Vad har den nya dagens möte att bringa mig ur dunkelt sköte? Mot detta djupa töcken jag förgäves spanar. Ödets lag är okränkbar, och om jag faller, om kulan susar mig förbi — lik mycket gör det! Lugnt jag i Försynens hand mig anbefaller. Välsignad vare sorgens dag! Välsignat ödets tunga slag!

* Baron Delvig (1798—1831), lyrisk poet, var en av Pusjkins bästa ungdomsvänner, och hans tidiga död gick Pusjkin djupt till sinnes.22.*

"Snart skall en purpurfärgad strimma bebåda solens nya lopp, men jag skall kanske då förnimma den mörka gravens ro. Min kropp skall multna bort i kalla jorden, för dödens lie offer vorden. Mitt namn i glömskans flod skall dö förutan spår. Men du, min mö, om du vid urnan tårar gjuter, så tänk: sin kärlek han mig gav och mig han ägnat blomman av sin levnads flyktiga minuter. O kom, du hjärtevännen min! Ja, kom! Nu är jag evigt din."

23-

Så skrev han ned sitt hjärtas bästa och sista bönesuck. (En slik poetisk stil plär för det mesta ironiskt kaUas romantik.) Sin glans på honom solen strödde, där pannan han mot bordet stödde, av sömnen löst från alla kval, och drömde om sitt ideal. Men icke länge vilan räckte, ty punktligt som en morgontupp Zarjetskij hov sin stämma upp och utan nåd Vladimir väckte: "Upp! Klockan redan slagit sju. Onegin väntar på oss nu."

24.

Men han tog fel. Vid detta laget Onegin låg till sängs ännu.Det lugna, djupa andedraget förrådde, att han sov som sju. Den klara solen stigit redan på himlavalvet högt, men svedan av hennes strålar, med förlov, han kände ej — han bara sov. Omsider börjar det sig röra i bäddens djup. Med sömnig min han skjuter undan sänggardin oeh gnuggar öga, mun och öra och ser sig kring. Kors, redan klart! Han sig försovit uppenbart.

25-

Han med en häftig ringning väckte

Guillot, en fransk betjänt, som brått

sin herre ett par tofflor räckte,

en nattrock jämte smått och gott.

Så snart Onegin slutat hade

sin toalett med fart, han sade,

han skulle lara på visit

och taga med jaktetuit.

På gården står re'n förspänd släden.

De båda stiga i. Man kör

i väg med ödesdigra rör,

som inköpts hos Lepage.* Vid träden

bakom en åker göres rast.

Till kvarnen kosan styrs med hast.

26.

1

Till utsedd plats han stegen ställde allen till Lenskij bort vid bron. Zarjetskij, som för fackman gällde, studerat kvarnens konstruktion.

* En dåtida vapensmed i Petersburg.På dennes ursäkt för försening Zarjetskij sporde: "Är er mening att strida utan sekundant?" I detta fall han var pedant och klassisk. Regler måste aktas: det är ej nog att hava mod och vapen, då man slåss; metod skall finnas ock, då mänskor slaktas. Det annars ej är fullt honett. (Och häri hade han ju rätt!)

27.

"Min sekundant" — föll lugnt i talet Onegin — "är monsieur Guillot, min gode vän, och detta valet jag hoppas ingen klandra må. Fast okänd, är han man av heder med takt och ridderliga seder." Zarjetskij sig i läppen bet av kvävd förbittring. "Månne det" — Onegin fortfor — "lyster eder att börja?" — "Ja," var Lenskijs svar. Zarjetskij under tiden har med "riddaren av takt och heder" begynt ett viktigt samtal, rikt på termer om metod och slikt.

28.

Som fiender de två nu stodo. Var det väl hat, som kampen bjöd? O nej! De hade ju i godo så länge delat lust och nöd som trogna grannar. Ändå skilda de voro nu, av stridslust vilda och lockade till gravens rand med mordiskt vapen i sin hand.En lag, som ändå kallas kristen v

(hur ömkligt löjlig är vår tid!), bestämmer, att en blodig strid blott slita kan den lumpna tvisten. Men hederslagen så befallt, ty äran räddes framför allt!

29.

Ur hölstret kryper fram pistolen. Mot räfflad pipas smala rör laddstaken gnisslar, och av solen den spända hanen smeks. Man strör på pannan krutet högst försiktigt, ser till, att flintan sitter riktigt och att hon genast eld kan slå. Gömd vid ett träd, monsieur Guillot av rädsla tappat kontenansen. Zarjetskij tretti steg har mätt med känd metod och regelrätt bestämt emellan dem distansen. Pistoler bytas av de två, och kappor kastas av därpå.

30.

Nu är det klart! Rakt mot varandra de skrida långsamt fyra fot så kallt och lugnt, som om de vandra ej död och undergång emot. Ett ögonblick Onegin dröjer ännu, men först pistolen höjer, och mellanrummet mellan dem förkortat blir med alnar fem. Nu eller aldrig! Lenskij siktar, vill trycka av . . . Men plötsligt small ett annat skott med häftig knall — Onegins skott. Vladimir sviktar.Det är fullbordat! Hastigt ned på marken skaldens vapen gled.

3*-

Han handen lägger mot sitt hjärta och faller. Brustna ögats färg förråder död, men icke smärta. Liksom när från ett slipprigt berg för solens glöd sig isen välter och till en yivinig vårflod smälter, så sjönk han, och från stelnad kropp hans ande, fri, i segerlopp mot någon okänd rymd sig svingat. Hans varma hjärta klappat ut från tidens oro, och till slut har skaldens svanesång förklingat — en knopp, av stormen våldsamt bräckt, en ungdomseld, för tidigt släckt.

32.

Så lugnt och fridfullt kroppen vilar, som vore den blott sövd, ej död. Ur öppna såret blodet silar sig fram och färgar marken röd. Hur varmt slog icke nyss hans hjärta av kärlek, tro, förhoppning, smärta, hänförelse och lust, men allt är nu så tomt, så mörkt och kallt. Det var liksom ett hus förutan sin herre: Ej det minsta spår av mänskor. Porten bommad står och låst, och kritad fönsterrutan. Ty ägarn från sitt hus har gått — varthän? Ja, det vet Herren blott.33-

Väl känns det skönt att ilska vålla

med skarpa, beska epigram

och som en själens spegel hålla

för ovän hans skavanker fram.

Han skamsen måste bli för denna

karrikatyr och flat bekänna,

att likhet ändå finns däri

med åsnans fysionomi.

Skönt är det också att till graven

ledsaga hädangången vän

med varma känslor och att sen

ej över honom bryta staven.

Men skönt är inte alls, min själ,

att saklöst nästan slå ihjäl.

34-

Och värst det känns, ifall du fäller en trofast vän i en duell för blott ett taktlöst utryck eller en annan "heders"-bagatell. Ja, antag ock, att han har felat, att det är han, som förfördelat — ger det dig därför minsta rätt att handla

på ett sådant sätt? Skall ej hans åsyn dig förkrossa, då hjärtlös kula borrat hål i forne vännens stela bål, på vilken maskar skola frossa? Hans ande, fastän död och stum, anklagar dig från dödens rum.

35-

Ett rov för bittra samvetskvalen, stod än en stund Onegin kvarmed blicken riktad på rivalen, till dess Zarjetskij budskap bar: död! — Ha, där var det stygga ordet. Av fasa gripen över mordet, Onegin hemåt ensam lopp. Den fallnes redan kallna kropp de andra upp i släden lägga. Med största möda får man bukt på hästarna, som vädrat lukt av lik och frusta vilt och gnägga. Och skälvande i varje lem, de pilsnabbt draga släden hem.

36.

Vem, mina vänner, skall ej sörja hans löftesrika levnadslopp, som knappast hann på allvar börja, en planta, sprungen knappt ur knopp och redan vissnad mitt i våren? Allt var nu skonlöst lagt på båren: hans ungdotnsfriska, rika själ, som tänkte stort och ville väl, passionens känslovarma strömmar, hans hat till allt förtryck och tvång, hans kunskapstörst, hans ädla sång, hans ungdoms bästa, skönsta drömmar. Ja, allt, som rörde sig uti hans andes djup, var nu förbi.

37-

Kanhända snillet tryckt sin stämpel på honom och hans namn en gång på tinnarna av ärans tempel levt kvar i saga och i sång. Kanhända skulle än hans toner i sekler ljudit för millioneroch vittnat om en stor poet för alla tiders mänsklighet. Han kanske skulle funnit skatten, den vises sten, som sökes först och sist. Åt själ, som led av törst, han skulle bringat livsens vatten. Men tidens hymn och mänskors lov ha stäckts av graven, stum och dov.

38.*

Men kanske han ändå ej hunnit att göra något verkligt g ott och kanske flyktig ära vunnit att fylla tidningsspalter blott. I kampen för sitt hjärtas mening, vid hopens bifall eller stening, han skulle tidigt gått sig trött på livets tunga stråt och dött kanske i segrande bataljen, som vår Kutuzov eller Nelson, i landsflykt som Napoleon, hängd som Rylejev uti galgen . . .

39-

Men kanske ock poeten funnit en vanlig vardagsmänskas lott? Hans levnad skulle slött förrunnit, och snart han kanske röna fått,

* Denna strof, som ej blev fullständigt utarbetad (2 versrader fattas och rimflätningen är bristfällig), är synnerligen viktig. När Pusjkin skrev denna sång (1827), hade han själv gjort sin kompromiss med tsardömet, medan många av hans ungdomsvänner med död och förvisning till Sibirien måste plikta för sina frihetssvärmerier. "Dekabristernas" våldsamma och tidiga slut avspeglar sig i Vladimir Lenskijs sorgliga öde. Särskilt nämner Pusjkin här dekabristskalden Kondratij Fedorovitj Rylejev, vilken jämte fyra andra deltagare i sammansvärjningen hängdes i galge 1826. Blotta namnet Rylejev var på den tiden strängeligen förbjudet i offentlig skrift.

-fflmmammvssarn* »hur lyrans strängar blevo stumma.

Han kanske gift sig med en gumma

på landet, blivit fet oeh tjock

och svept i stoppad morgonrock.

I prosans värld han kanske skulle

på 40-talet krämpor fått

och gäspat, druckit, ätit gott,

ja, korteligen: lagt på hulle',

tills slutligen han dog i säng

från doktor, kärngar, barn och dräng.

40.

Men fåfängt är att hjärnan plåga

med detta grubbleri, ty svar

ger döden icke på vår fråga

och släpper aldrig, vad han har. —

Ej långt från byn, där Lenskij dvaldes,

hans sista vilorum utvaldes.

Två furor bilda där en täck,

idyllisk skyddsmur kring en bäck

i dalen, som med blomster prålar.

För plöjarn rasten där är kär,

och skördekvinnor hämta här

sin läskedryck i kopparskålar.

Vid denna bäck bland täta snår

det enkla minnesmärket står.

41.

När dropparna av vårregn väta de båda furorna och grav, plär herden där sin bastsko fläta och sjunger om sin Volgas hav.*

* Originalets: "sjunger om Volgas fiskare" har utbytts mot "Volgas hav", enär denna jätteflod för den ryska folkfantasien gällde som inbegreppet av ett gränslöst, oöverskådligt vatten.Och understundom hända kan det, att någon fröken hit till landet förirrar sig som sommargäst att slippa stadens kvalm. Men bäst som hennes häst på fältet travar, hon varsebliver denna lund. Hon dröjer här en liten stund och nötta minnesskriften stavar med Lenskijs namn. Kanhända då det fuktas uti ögonvrå.

42.

När bort hon rider över fälten i sakta skritt, hon tänker smått med vemod på den fagre hjälten, som föll för vännens grymma skott. Hon ock den fagra Olga minnes. Är hon bedrövad än till sinnes? Kanske hon är en annans fru? Och var är hennes syster nu? Var är Onegin, han som flydde från platsen? Denne pessimist, som tron på idealet mist och allt, vad kvinnor heter, skydde! I sinom tid jag hoppas, att den gynnaren vi hinna fatt.

43-

Dock ännu inte, kära vänner. Han rymmer icke, och fastän jag sympati för honom känner, vi lämna för en stund vår vän. Med åren styvna skaldens fingrar, och rimmet ej så lätt sig slingrar som förr, ty jag (allt kött är hö!) i verskonst blivit något slö.Min penna icke längre flyger så lätt på papperet som då; jag annat fått att tänka på, och understundom vemod smyger sig i min själ, på känslor arm, i nattens frid, i dagens larm.

44.

Jag kände nya löjen knoppas, jag kände sorger förestå. Det förra vågar jag ej hoppas, det andra är jag säker på. O drömmar, drömmar! Varför foro ni hädan från mig? Varför voro så flyktiga min ungdoms dar? Dess blomsterkrans re'n vissnat har. Är jag då dömd att själv förtvina, förrän min sångmös elegi har nödgats att

föråldrad bli och skaldeådran hunnit sina? Är allt förbi, fastän jag står knappt i mitt trettionde år?*

45-

Men gagnlöst är det, att jag klagar, ty ned går nu min levnads stråt. O, du min ungdoms gyllne dagar! Farväl! Vi måste skiljas åt. Hav tack för dina yra nöjen, för dina lekar och de löjen, som du berett mig hundrafalt. Jag tackar dig för allt, för allt,

* Skalden var, då detta skrevs, 28 år gammal. Vid samma tidiga ålder stupade Lermontov i duell. Det är som om Pusjkin haft en förkänsla av att han själv skulle ljuta samma död som Lenskij.ja, ock för tårar och bekymmer, ty även sorgen är mig kär. Jag genom sorgen rustad är för livets allvar. Intet skymmer min andes blick. Jag andas fritt och gör mig det förflutna kvitt.

46.

En sista blick! Farväl, du hydda, som såg mig växa upp och där min ungdoms bästa stunder flydde med sina stormar och begär! Men du, mitt hjärtas späda ljusning, som fyllde mig med säll förtjusning och mig på lätta vingen bar till högre rymd, bliv kvar, bliv kvar! Lev än i sången till det sista! Gjut än i livets sena kväll din glans på minnets eternell och släck ej ut den lilla gnista av all den känsloheta glöd, som fordom i mitt hjärta sjöd!

47-

Bland falska damer, fromma tanter och modedockors fala tropp, bland ömkliga komedianter, som göra bugningar och hopp, bland dessa triviala hopar av skurkar, lättingar och glopar jag som en främling måste gå* och tålamodigt höra på

.* Här syftar Pusjkin på de otrevliga, för honom personligen förödmjukande förhållanden, vari han råkade genom att försona sig med tsarismen och inträda i hovtjänst.intriger, prat och skvaller, unkna av prosans mögel — en grotesk, men hemsk miljö, uti vars träsk man fara löpa kan att drunkna. I denna avgrundspöl med er, go' vänner, jag ock sjunker ner.

*** SJUNDE SÄNGEN.

"Moskva, du Rysslands älsklings-dotter,

var finns på jordens rund din like?"

Dmitriev.

"Hur låta bli att älska dig, Moskva?"

Baratynskil. "Att häckla vårt Moskval Den bästa

stad i världen 1 Var är det bättre, säg? — Där vi ej finnas till." Gribo]edov.

i.

Från topparna av kullar välta

sig drivorna för vårsoln ned.

Till svällda bäckar isar smälta

och rinna ut på uppvärmd hed.

Klart genomskinlig är azuren

med djupblå himmel, och naturen

i vårlig årstid vaknar opp,

som ur en dröm, med blommans knopp.

Det sjuder under sträva barken.

Ur kupan flyga bina ut

att hämta ängarnas tribut;

där beta kor på torra marken

i gräs, och näktergalens sång

hörs oavbrutet natten lång.

2.

När tanken går till dessa stunder, det tungt och vemodsfullt dock känns, ty vårens ilande sekunder, de äro också kärlekensoch hoppets gyllne ålder. Våren ej föder löjet mer, men tåren, som dallrar i min ögonvrå, och varför, kan jag nog förstå. Vid minnet av de sälla tider, då jorden, smekt av västanfläkt, sig kläder i föryngrad dräkt, av ledsnad och av sorg jag lider, ty det, som förr var ljust och glatt, har höljts i livlös vinternatt.

3-

Och utan höst ej vår kan finnas,

de tura om i ändlös rad.

Vi sorgliga förluster minnas

vid prasslandet av vissna blad,

och när det åter börjar våras,

vi märka, att vi endast dåras

utav naturens kretslopp, ty

vår korta levnads vårar fly

och rinna spårlöst bort i sanden.

Som i en dröm för ögat står

en annan, mera ljuvlig vår,

och den av längtan kvalda anden

blir lyftad hän till fjärran trakt

med månskensglans och stjärneprakt . . .

4-

Men tid är inne att sig sola uti Guds härliga natur. I, lärlingar i Levsjins* skola och ättlingar av Epikur!

* Aleksej Iraklievitj Levslin (1799—1879), en på sin tid mycket produktiv författare av populära skrifter, särskilt rörande lantbruk.I, konungar i hjältedramer,*

och I, små känslosamma damer!

Er alla lockar vårens makt

med blomsterdoft och färgers prakt.

Nu är det tid för promenader,

ty natten är förföriskt ljum.

Gån ut ur stadens kvava rum

till gröna fält och serenader!

Ja, ut till vårens sköna fest

med postskjuts, hyrvagn och till häst!

5-

Och ni, min högvälborne herre,
som vräker er i droskan slött
och under vintern har, dessvärre,
förätit er och blivit trött,
följ med min sångmö! Lämna krogen
och lyss till vindens sus i skogen
vid stranden av den lilla å,
där i sin obemärkta vrå
av världen min Onegin dvaldes
som eremit; där han fick se
Tatiana, som i namnlöst ve
av underliga drömmar kvaldes.
Han borta är, man vet ej var,
och intet spår han lämnat kvar.**

* Ordagrant: "I, Priamus' likar på bondlandet."

** Den lucka, som finnes mellan Onegins försvinnande efter duellen och hans plötsliga framträdande i Petersburgs salonger, skulle enligt den ursprungliga planen ha fyllts genom en särskild sång om hans kringflackande i Ryssland. Av dessa reseintryck föreligga dock i koncept endast några osammanhängande fragment, med motiv från Nizjnij Novgorod, Astrachan, Kaukasien, Krim och Odessa. Dessa strofer kunna dock saklöst förbigås i en översättning. Pusjkin hade tänkt sig "Onegin" i nio sånger med följande rubriker: Hängsjukan, Poeten, Lånt fröken, Byn, Namnsdagsfesten, Duellen, Moskva, Irrfärden och Stora världen. Den nionde sången blev sålunda den åttonde, eftersom "Irrfärden" aldrig utarbetades.6.*

Bland kullarna, som nejden kransa,
längs ån vi gå med andakt fram.
Dess klara vågor muntert dansa
och vattna lindens höga stam.
Där tona näktergalens kväden
och bäckens klara böljor. Träden
i helig tystnad höra på,
och ålderstigna furor två
sig slingrat kring en gravsten. Plåten
en konstlöst ristad inskrift bär:
"Vladimir Lenskij vilar här.
Han föll, djupt saknad och begråten.
(Så år och datum då han dött.)

Sov, unge, ädle skald! Sov sött!"

7-

På dessa furors grenar hängdes av okänd hand i morgonväkt en krans, som över urnan svängdes i mystisk takt av vindens fläkt. Och stundom uti kvällen sena två systrar gingo hit allena att anförtro vid månens sken sin gråt åt denna minnessten. Men allt är nu försvunnet. Vägen är övervuxen. Utan ans och vård står graven. Ingen krans! Blott herden sjunger ännu trägen vid källans brädd i middagsrast och flätar sina skor av bast.*

* Denna sentimentala naturskildring — en efterklang av "Ossian"-diktningen — pekar tydligen på utländska förebilder. Jfr t. ex. slutraderna i Casimir Delavigne's 11 :e Messénienne "A Napo-léon":

"Et le pëcheur le soir s'y repose en chemin; Reprenant ses filets qu'avec peine il soulève 11 s'é!oigne à pas lents, foule ta cendre, et rëve A ses travaux du lendemain."8.*

En gång det hände, att en syster

(ej båda) sig hitåt begav.

Med uppsyn, spörjande och dyster,

hon stirrade på Lenskijs grav.

Ur hennes ögon tårar bröto

sig fram och ner på stenen flöto.

Så stod hon där, den sorgsna mön,

med händer knäppta som till bön.

Men plötsligt hördes steg på steppen.

Ur snåren trädde en ulan,

rödkindad, hurtig, segervan

och lång, med svarta fjun på läppen,

klädd i förförisk krigardräkt

och klingande med sporrar käckt.

9-

Med ens hon ur sin dvala väcktes, då hon hans heta blickar såg, och ofrivilligt handen sträcktes mot honom. Bävande i håg Vladimirs forna fästmö lade sin arm på hans, men intet sade. Så gick hon och från denna stund ej syntes mer i ödslig lund.

io.

Min stackars Lenskij! Olgas smärta ej räckte länge på din grav, ty inom kort såväl sitt hjärta som handen åt en ann hon gav.

* Denna och den följande strofen (ofullständig) utelämnades av skalden själv i den första upplagan, och den poetiska förlusten àr ringa. Pusjkin ville emellertid här presentera Olgas nye friare, för att hennes plötsliga giftermål ej skulle förefalla för omotiverat.Med smekningar och böner många hon utan motstånd togs till fånga av sin ulan, så båld och grann, som stort behag i henne fann. Så går det! Utan lång besinning hon fogligt som ett offerlamm till vigselaltaret gick fram med myrtenkronan på sin tinning och svor att alltid vara ett med sin ulan i ljuvt och lett.

11.

Min stackars Lenskij! Under kullen,

i evighetens tysta värld,

han slumrar, och den stumma mullen

ej viska skall om svek och flärd

till honom. Alla tvivlets plågor

han dränkt i Letes mörka vågor,

och intet mäktar tränga ned,

som störa kan den dödes fred.

Ja, glömska — det är lyckan. Glömska!

Ty lycklig den väl kallas må,

som längre slipper höra på

all lögn, allt hat och allt det lömska

förtal, som spottas på ens mull,

samt kiv och gnabb — för arvets skull.

12.

I hemmet Olga icke länge fick stanna i den lugna ron, ty maken nöddes av den stränge herr översten till sin skvadron. Då hon tog avsked av sin moder, av tårar götos hela floder. Tatiana knappt vid livet var och hade inga tårar kvar.En dödlig blekhet kinden höljde och byttes häftigt ut mot brand, när sista gången systerns hand hon tryckte och till vägs dem följde från trappan ut en stund ännu, tills hon ej mera såg de tu.

13-

Men länge sågs hon ännu spana,

som om hon väntat dem igen.

Ack, övergiven var Tatiana

nu av de många årens vän.

Ej längre sorger eller gamman

får hon med systern hava samman,

ty de för alltid skiljas åt

på ödets bud åt var sin stråt.

Ett rov för ångestfull beklämning,

i öde park hon irrar kring

förutan mål, och ingenting

kan skingra hennes själs förstämning.

Av namnlös smärta hjärtat slår,

och blicken skyms av stelnad tår.

14.

Uti sin ensamhet hon kände, hur hennes längtan återkom, och mången suck i smyg hon sände till Eugen, till honom, som . . . Men aldrig skall hon hitta vägen, som leder dit, där oförvägen han som en biltog niding stod, besudlad av sin Abels blod. Vladimir dödad . . . Intet minner om honom mera inom kort. Hans fästmö gift sig . .

. Liksom bort i rymden lätt en rök försvinner,hans namn förbleknar. Kanske finns det knappt en vän, som honom minns.

Allt längre lider det mot natten. Tordyveln surrar. Facklors sken belyser stilla fiskevatten, och danser slutat ha.
— Allen Tatiana kring i trakten vankar, försänkt i sina tunga tankar, blott sedd av månen, vilken spred sitt glitter över skogen ned. Hon gick och gick och kom omsider fram till en herregård, som låg på backens sluttning, och hon såg en by, en park, en å, som glider bland träden fram. På denna ort slog hennes hjärta hårt och fort.

16.

Hon blickar kring sig tyst och varligt och undrar: Skall jag vända om? Men inte kan det vara farligt att titta? Ingen finns här, som mig känner. Ned från kullen går hon till gården fram, och redan står hon vid porten, som hon öppna vill. Men plötsligen hon spritter till och skräms av några djur, som skälla. Vid hennes gälla ångestrop på trappan rusar ut en hop av småbarn, som med piskor smälla bort hundarna. Försagd och brydd, hon anförtros åt barnens skydd.17-

Hon frågar skyggt: "Kan ni mig visa

den där Onegins herregård?"

In springa barnen till Anisa,

som har om alla nycklar vård.

På tröskeln visar sig den gamla

trotjänarinnan. Nycklar skramla.

Så öppnas under prat en dörr

till tomma våningen, där förr

Onegin bodde. På biljarden

låg höljd av damm en sliten kö

och ett för ridning avsett spö

på kanapén (nu urblekt 1 ar den).

"Här" — gumman pekar — "står kamin,

där barin värmde upp sitt vin."

18.

"Här plägade han middag spisa med Lenskij, han, som, med förlov, blev skjuten . . . Följ mig, skall jag visa det rum, där herr Onegin sov. Här drack han kaffet. Här står sängen. Här fick han räkenskap av drängen och läste stundtals i en bok, ty han var mäkta lärd och klok. Min förre husbond bodde även i detta rum. Med brillor på, om söndagskvälln i fönstervrå med mig han spelte 'svälta räven'. Gud give själen himmelsk ro och benen frid i gravens bo!"

19.

Tatianas häpna öga irrar kring som i en förtrollad borg.På varje föremål hon stirrar med ordlös andakt. Både sorg och stilla glädje fyllde hjärtat. Här stod hans lampa (glaset svärtat!); här böckerna och i en vrå hans säng med skrynkligt täcke på. In genom rutan månen hällde en flod av ljus på ett porträtt av Byron och en statyett av järn. Figuren föreställde en man i hatt med dyster blick och något hotfullt i sitt skick.*

20.

Tatiana velat länge dröja

ännu i denna trolska sal.

Men mörkret redan svept sin slöja,

och luften kändes mera sval.

Vid töcknig flodstrand lunden drömmer,

sig månen bakom kullen gömmer,

och långt hon har att gå, förrän

hon hunnit till sitt hem igen.

En avskedsblick hon än vill sända

åt dessa skatter, andas tungt,

men frågar, till det yttre lugnt,

om hon ej kan få återvända

till herregårn och titta på

hans gamla böcker då och då.

21.

Det löftet mer än gärna fick hon.

Då nästa morgon knappast grytt

* Huruvida bronshuvudet även skulle föreställa Byron, framgår ej fullt tydligt av originalet, överhuvud lämnar den ryska Pusjkin-forskningen ett och annat övrigt att önska i fråga om sakliga förklaringar.ännu, med soluppgången gick hon tillbaks till herregårn på nytt. Med samma andakt som på kvällen hon sökte upp de kära ställen, som buro spåren av hans fjät, och i hans rum hon länge grät. Hon därpå började studera hans böcker. Fastän i behåll hon knappast hade mer än noll, hon läste ivrigt, och alltmera hon njöt av denna upptäcktsfärd uti en hittills okänd värld.

22.

Fastän Onegin föga ägnat sin tid åt läsning som bekant, han understundom dock sig fägnat av en och annan foliant. I glesa bokförrådet var där lörd Byron jämte två tre barder, vars vilda, rika poesi hans samtid speglade sig i — en sorgligt trogen sedeskildring av en epok, vars högsta lag var njutning blott och eget jag, då känslan utan hejd och mildring fick rasa fritt, på avväg förd, men utan etisk innebörd.

23-

Vartannat blad bar spår av fingrar och bläck. Om hennes själs idol vartenda ord i kanten skingrar Tatianas sista tvivelsmål. Med hemlig skräck hon känna lärde de känslor, som Onegin närde,och märkte, hur hans drömda bild var långt från verkligheten skild. I märken och de många strecken, som gjorts med penna eller stift på flera ställen i en skrift, samt utrop, kors och frågetecken han hade lagt med korta drag sin egen själ i öppen dag.

24.

Ännu förstod dock ej Tatiana till fullo, vem den hjälten var, som korsat hennes levnadsbana, och ej hon fick på frågor svar: Var han en ljusa änglars like? Demonen ifrån mörksens rike? Kanhända dömd för något brott att irra kring? Kanhända blott en stackare, en lumpen sälle? Ett spöke, som till liv vart väckt? En moskovit i Harolds dräkt, som pratar i en annans ställe? En löjlig encyklopedi, ja, rent av blott en parodi?

25-

När skall hon gåtans nyckel finna och få ett svar på frågan: vem? . . . Men hastigt timmarna förrinna, och längesen hon bort gå hem, där hennes gamla mamma lystrar till prat av tvenne kaffesystrar om Tan jas framtid. "Herre Gud, för längesen hon bort stå brud", föll modern hostande i talet. "Men huru ska det då gå till,när hon på

inga villkor vill bli gift? Ack ja, det är för galet! Hon löper dan i ända kring och bryr sig rakt om ingenting."

26.

"Hon kanske älskar någon?" — "Vilken?

Bujanov fria', men fick nej,

Pjetusjkov också spunnit silken

för henne, men det bar sig ej.

Husar Pichtin, som även gästat

mitt hus så träget, också frestat

med läckert agn för hennes skull,

men också detta gick omkull." —

"Men hör, mor lilla! Skicka ungen

bort till Moskva, så kanske ni

kan skaffa'na ett gott parti!" —

"Det tar gudnås på penningpungen." —

"Åh strunt! En vinter blott och sen

får ni nog slantarna igen."

27.

Förslaget fann den goda gumman beaktansvärt och mycket bra, och sedan hon beräknat summan, beslöt hon flytta till Moskva. Tatiana kunde knappast tro det och färdig var att tappa modet vid blotta tanken att en gång i fina världens balsalong som lantlig tös introduceras. Hon, som ej fått "edukation" och icke lärt sig "goda ton", av storstadssnobbar kritiseras! Nej, tusen gånger hellre då att fritt i skogen ströva få!28.*

Med nästa sol, vars strålar grydde i purpurglans vid österns bryn, Tatiana från sitt sovrum flydde till fält och skogar ut från byn: "Farväl, I kullar, ängar, lunder och dalar, där så sälla stunder jag haft! Farväl, min gröna skog, som med din tysta tjuskraft drog mig till dig dagarna i ända! Jag denna stilla, fria värld mot huvudstadens kvalm och flärd är nödd att byta ut. Kanhända mig ödet aldrig mer beskär att än en gång få dväljas här."

29.

Var kväll och morgon långa stunder

allena hon i skogen gick,

och ständigt nya, sköna under

sig blottade för hennes blick.

Hon och naturen blivit vänner;

var lund, var äng, var ört hon känner

och deras stumma språk förstår. —

Men hastigt sommaren förgår,

och hösten honom efterträder

med röda bär och gula ax,

som mejas ned av kniv och sax.

Så komma storm och nordanväder,

och knappast man vet av det, förrn

kung Bore knackar barskt på dörrn.

3°-

Ja, vintern kommer. Träd och stockar förstelna vid hans kalla fläkt,och som med vita bomullsflockar är varje fäit av snö betäckt. Som kuvad inom järnhårt fångsel, har floden gärdats med ett stängsel av is, och tända brasans bloss vid spiselhärden fägnar oss. Tatiana dock ej vintern lider. Hon vid dess åsyn ej blir glad, och icke, såsom förr, vid bad med första fallna snön hon gnider sin skuldra. Vinterns prakt hon ser med liknöjt öga blott numer.

31-

Men resans timme slår omsider. Nu blir det spring och brådska. Fram man hämtar slädarna ur lider och sopar av dem sommarns damm. På tre kibitkor* lassas stolar, madrasser, sylt i burkar, kjolar, kastruller, tvättfat, höns i bur (samt månget annat husligt djur), divaner, söndertagna sängar, teattiraljer, glas, porslin och många flaskor körsbärsvin. Ett tjogtal gamla ök av drängar ur stall och spiltor föras ut — allt under vilda avskedstjut.

32.

På gården träta tjänstehjona och flänga kring. Med bråkig hast man äter frukost. Alla dona ha staplats upp och surrats fast.

* Kibitka, vanlig benämning på rysk halvtäckt resvagn (även ined medar).Förridarn sitter på en krake, så tunn och spinkig som en stake, och alla pigor rusa ut på gårn att avsked ta. Till slut anträder man den långa färden. Där gnisslar med, där rasslar rem. "Farväl, du kära barndomshem! Farväl, du kära vrå av världen! Skall aldrig mer?. . ." Av hejdlös gråt Tatianas bleka kind blir våt.

33-

När Ryssland lämnat sin förvildning bakom sig och med stormsteg går framåt uti kultur och bildning (när? — kanske först om tusen år!), då skall det bli ett himmelrike! Chausseer med staket och dike! En njutning blir att då med skjuts få flacka kring i "moder Rus". Högt över floder broar häva sig mäktigt upp med valv av järn, och genom berg och sumpig tjärn vi tunnlar och kanaler gräva. Och inte sämst: var hållstation blir då en snygg restauration.

34-

Men hittills är det för eländigt på resor. Broar ruttna bort. I sängen bita lössen ständigt och göra sömnen alltför kort. I kalla väntsaln man sig sätter och rekvirerar varma rätter, ty på en vägg finns priskurant, men — där finns ingen proviant.

11. — Eugen Onegin.Och under rasten några bönder, cykloper lika, i ett skjul förtvivlat hamra på ett hjul av vagnen, som förstås gått sönder. Pris vare Europas stål och fosterjordens djupa hål!

35.

Men också i en smällkall vinter kan resan vara angenäm, då släden glatt på skaren slinter som vissa rimmade poem. Ty våra kuskar äro flinka, och trojkornaDet ryska trespannet. Den föregående versradens *kuskar* återges i originalet skämtsamt med *avtomedoner* (efter namnet på Akilles' körsven i "Iliaden"). sig ej försinka. De glida fram, så fort att man milstolparna ej räkna kan.Syftar närmast på en anekdot om furst Potemkins kurir, som red så pilsnabbt, att hans värja slog mot verststolparna som mot ett sammanhängande staket. Men nu — av sparsamhet för resten (ty Larins hade eget spann, ej postskjuts) — gick det inte an att alltför mycket plåga hästen. Tatiana måste härda ut sju dar, tills resan nått sitt slut.

36.

Men plötsligt skymtar fram en strimma av hus i fjärran och en rad av kors, som blixtra, tak, som glimma, i Rysslands gamla huvudstad. Palatsen, kyrkorna och torgen, trädgårdarna och kejsarborgenoch spiror, strävande mot skyn — hur njöt jag ej av denna syn! Du ädelsten i tsarens rike! Hur ofta på min pilgrimsstig, o, moder kär, jag tänkt på dig! Moskva, Moskva, var finns din like? Vad trollklang ligger ej däri av minnen och av poesi!

37.

Nu ha de hunnit staden nära. Petrovska slottetNordväst om Moskva. Byggt 1776 av Kazakov, blev det Napoleons residens 1812 och förstördes delvis vid hans avtågande. I detta palats ha ryska kejsare plägat taga in, innan de företogo sitt kröningsintåg till Kreml. synligt vart, fast dystert, ännu höljt av ära, ty det var här som Bonaparte, förbländad av sitt krigarsnille, förgäves pockade och ville, att staden skulle lämna ut sitt Kreml. Men icke en minut du tvekat, hur du handla skulle. Nej, tusen gånger hellre dö än att som trälar blomsterströ despotens väg! Från mäktig kulle han måste skåda, hur hans hopp med staden gick i lågor opp.Då Napoleon måste anträda det ödesdigra återtåget från det brinnande Moskva.

38.

Farväl, Petrovska helgedomen, vår äras vittne! Nej, bliv kvar!... Men vidare! Här glänser bommen med tullen vid ”Tverskoj bulvar”.En av de största och mest trafikerade gatorna i Moskva i nordvästlig riktning till Smolenska bangården.

Så kör man fram på gatans gropar. I förbifarten skymta hopar av gummor, pojkar, lyktor, plank, aptek och stånd. Man känner stank från kåkar, pälsar och baracker. Där är en skymt av park, en rad geschäft, en lejonprydd fasad, och bönder, köpmän och kosacker, små slädar, kloster, slottsgemak och kajor på vartenda tak.

39-

Moskva! Moskva!. . .*

40.

En timme eller par förrunnit i detta storstadslarm och brus, då vid en gränd de äntligt hunnit till porten av ett gammalt hus, där fränkan sedan långa tider tillbaka av sin lungsot lider. Knappt de på trappan satt sin fot, förrn de högtidligt tagas mot av en kalmuck (den grå kaftanen var sliten, strumpan likaså,** och näsan prydd med brillor blå). Furstinnan ligger på divanen

* Denna strof blev aldrig skriven. De två begynnelseorden antyda, att även denna strof skulle handla om Moskva. Med anledning av att Pusjkin året förut hade uppsökt kejsar Nikolaj i denna stad och med kännedom om skaldens tvära omkastningar i stämning synes det mig ej osannolikt, att han här skulle velat göra några vassa politiska reflexioner, vilkas publicerande måste ha varit den kejserliga censuren misshagliga.

** Ordagrant: "Med en strumpa i handen." Det är nämligen ej ovanligt, att dessa "kalmucker" syssla med strumpstickning eller tvinnande av tråd.och spritter till (hon sovit nyss). Nu vankas famning, smek och kyss.

41.

"Princesse, mon ängel!" — "Pachette, vad ser jag!

Är du här?" — "Som du ser, Pauline." —

"Du blir väl kvar? Tag av dig, ber jag." —

"Jag flyttat hit, ma chère cousine." —

"Vem hade kunnat detta ana?" —

"Här är min dotter, min Tatiana!" —

"Åh, Tanja! Kom till moster, kom!

Det kunde jag ej drömma om." —

"Cousine, vår Grandison du minnes ..."

"Vem? Grannens son . . . Jag inte kan

så noga minnas . . . Jaså han!

Han blivit religiös till sinnes.

I julas hälsade han på,

och barna gift sig, båda två."

42.

"Men härom ska vi prata sedan — ej sant? Vår lilla Tanja ska för släkten presenteras redan i morgon. Själv mår jag ej bra, har svårt att andas, benen värka. Och ni är trötta, kan jag märka, och önskar vila ut förstås. Ja, ålderdomen söker oss. Med åren krämporna sig samla; man är ej längre lika ung och känner sig en smula tung till mods?" Så pratade den gamla och snyftade, tills hennes snack förkvävdes av en hostattack.43-

Fastän Tatiana dan i ände fick allehanda tidsfördriv, hon dock ej hemmastadd sig kände i detta fina storstadsliv. Ej sov hon gott i nya sängen, beklädd med tjocka sidenhängen, och kyrkoklockors arla klang ur bädden henne tidigt tvang. Som förr på landet, hon sig sätter vid fönstret tidigt. Mer och mer sig dimman skingrar, men hon ser här icke sina kära slätter. Hon ser en gård, hör ständigt stök och känner doft från stall och kök.

44.

Till mosterns alla anförvanter

Tatiana dagligt bjuden blev,

och med kusiner, onklar, tanter

hon tiden lättjefullt fördrev.

Fast kommen rakt från bondelandet,

hon knöts med starka släktskapsbandet

och måste tacka, då man bjöd

som välkomsthälsning salt och bröd.

"Jag har stått fadder," någon gnäller.

"Jag hjälpte upp dig, då du kröp . . .

Jag dig en gång i örat nöp . . .

Jag matat dig med karameller. . ."

Och alla ropa de i chor:

"Kors, vad den flickan blivit stor!"

45-

Men ständigt enahanda visa i denna löjliga idyll:där ståtar jämt furstinnan Lisa

i mössa utav krusad tyll;

där sminkar sig Lukerja Lvovna,

där narras jämt Ljubov Petrovna,

Ivan Petrovitj jämt är stum

och brodern Simon lika dum.

Där synes också den där sprätten

monsieur Finemouche som daglig gäst,

herr Y., som är på varje fest,

i klubbarna och på parketten,

samt — sist, men icke sämst — herr X.,

som åt för två och drack för sex.

46.

Moskvas förnäma fröknar ganska försmädligt se i början på sin nya vän och kyligt granska Tatiana ifrån topp till tå. Försagd och sluten av naturen, för mycket skranglig till figuren hon föreföll dem och — kokett, men eljest överhuvud nätt. Men kölden övervanns alltmera. De närmade sig smått ibland till henne, tryckte hennes hand och ville hennes hår frisera modernt, ja, anförtrodde snart små saker av erotisk art.

47-

Till samtalsämnen helst de valde förlovning, frieri, kurtis och annat smått, som de förtaide i smyg på flickors kända vis. För dessa bikter (högst diskreta!) i gengäjd önskade de veta,om Tanja kände till sånt där och om hon varit riktigt kär. Men intet kunde henne rycka ur hennes tysta drömmeri, och ingen inblick gav hon i sin helgedom av sorg och lycka. Hon satt där tyst uti sin vrå och hörde, hörde dock ej på.

48.

Tatiana skulle velat blanda

sig i en god konversation,

men här, i denna sällskapsanda,

var rådande en tråkig ton.

Det språk, som dessa mänskor tala,

var tarvligt, orden triviala,

förtalet gäspande, ja, allt

var färglöst, cirklat, torrt och kallt.

I dessa hjärnor tanketomma

ej snillets groblad växte opp,

och intet halvkvävt löjes knopp

hann vecklas ut till yppig blomma.

Ja, inte till en dårskap ens

fanns det här nog intelligens.

49.

En klunga unga byråkrater

betrakta Tanja oförskräckt

och sen med högförnäma låter

de kritisera henne käckt.

En herre, känd som jovialisk,

fann henne ändå "idealisk"

och lutad mot en dörrpost fram

om henne skrev ett epigram.

Och furst Vjazemskij täcks sig sättavid hennes sida nådigt ner. En ålderstigen officer strök varligt sin peruk till rätta och sporde viskande: "Vem är den unga, fina damen där?"

50-

Där Melpomene fåfängt pockar på ros med sina vilda skrik och med en trasgrann mantel lockar till sig en känslolös publik; där ingen bifallsyttring gläder Talia på teaterns bräder och Terpsichore knappast ser en enda trofast gunstling mer . (så var teatern då för tiden, som än i dag, uti Moskva) — sin plats Tatiana måste ta bland damer, frasande av siden, knappt uppmärksammad av lornjett från loger, rader och parkett.

51-

Hon föres ock till balers trängsel, där hon av hettan nästan kvävs och tycker sig som i ett fångsel, men detta offer skonlöst krävs. Musiken skräller, ljusen stråla ; i granna dräkter damer pråla, och uti denna assemblée ej saknas snobbar med pincené, som svansa kring i vita västar och höga kragar. Mången djärv ryttmästare uti reserv på dessa tiljor lyckan frestarhos täcka könet med kurtis och fladdrar kring på fjärlars vis.

52-

Ljuvt är att se på eder, tärnor

uti Moskva, en vinterkväll,

och sköna äro himlens stjärnor

samt månen uppå himlens päll.

Men hon, den oförgätligt dyra,

vars blotta namn min arma lyra

knappt nämna djärvs — hos henne fanns

en ännu större himmelsk glans

än mänskoblickar kunna spana.

Som skapad knappt för denna jord,

hon utan klagan, utan ord

gick fram sin också stilla bana.

Dock nog du, ungdomsheta blod,

har pliktat för mitt övermod.

53-

Det spelas upp av musikanter

till vals, galopp, mazurka. Men

tätt inklämd mellan tvenne tanter

satt Tanja obeaktad än.

En flyktig blick hon knappast sände

åt dansen. Leda blott hon kände

vid allt, och helst hon velat fly

tillbaka till sin kära by

på landet och till skogens gömma,

till kullar, dal och grönklar å,

som porlar glättigt, för att få

bland blommor och romaner drömma,

och till den djupa lindallé,

där hon en gång fick honom se.54.

Men under det Tatiana tänker härpå, men glömmer stad och bal, sin skarpa blick på henne sänker en äldre, ståtlig general. De båda tanterna, så flinka med ögonen, finurligt blinka och viska, var och en för sig, i hennes öra: "Akta dig, att han dig ej i kurran sätter! . . ." "Hur så?" — "Åh, gör dig inte till! Förstår du inte, vad han vill? . . ." "Vem?" — "Han, den där i epåletter." — "Vem är det?" — "En offcer av rang och med ett namn av bästa klang."

55.

Men här vi lämna må Tatiana, som vi nog återse igen. Jag måste fortgå på min bana och ej ur sikte släppa den, vars underliga levnadssaga jag lovat lägga klart ådaga. *Jag sjunger om en sällsam fyr och om hans många äventyr.* Epikens sångmö må välsigna min tunga gång och mina vers. Låt mig ej irra kors och tvärs och under skaldebördan digna! Jag klassicismen gett min skärv och går nu åter till mitt värv.

*** ÄTTONDE SÄNGEN.

"Fare thee well, and if for ever Still for ever fare thee well."

Byron.

i.

Uti de dar, då blodet jäste uti lyceets* parker och jag Apulejus** gärna läste, men fann min Cicero för tjock ; uti de dar, då svanen vänder med våren till de gröna stränder, som kransa klarblå sjö och damm, steg sångmön första gången fram för mig. I min studentcell ljusning det vart med ens. Till undrens värld mig sångmön lyfte på sin färd, och hjärtat fylldes av förtjusning. Hon sjöng om svunnen, bragdrik tid, om barndomsdröm och hjärtefrid.

2.

Man mig från början bifall skänkte och räckte mig en hjälpsam hand. Blott gott om mig Derzjavin tänkte,

* Pusjkins skolundervisning (1811—17) försiggick i Tsarskoje Selos ganska förnäma, men slarvigt skötta lyceum.

** Att Pusjkin under skoltiden studerade Apulejus' satir i "Den gyllene åsnan" flitigare än Ciceros torra vältalighet, lider intet tvivel. Men i det ursprungliga utkastet till denna strof stod i stället för "Apulej" Jelisej — så heter den cyniske dryckeshjälten i Vasilij Majkovs komiska epopé "Den förtörnade Bacchus".välsignande vid gravens rand.* Och Dmitriev, han som ville värna vårt ryska väsens sunda kärna — till honom står jag ock i skuld för att han var min sångmö huld.** Och du, djupt känslofulla snille,*** besjungande allt ljuvt och skönt, och av de skena lagerkrönt, den främste i de vittras gille, du också stod min sångmö bi med ren och äkta poesi.

3-

Men lydande passionens lagar, jag skrankor hänsynslöst bröt ned i dessa regellösa dagar, och sångmön måste följa med. Till dryckeslag bland muntra sällar, bråk med polis i mörka kvällar hon hejdlöst rycktes med, ty ej den sköna nändes säga nej. Vid dessa yra ungdomsfester hon rasade som en mänad och vid pokalen hänfört kvad för våra uppmärksamma gäster. Själv jag av hennes självsvåld njöt och med en flyktig ära skröt.

* I denna strof, som kompletterats med de 10 sista versraderna, ägnas en hyllning åt Pusjkins närmaste föregångare. Främst nämnes den framstående hovpoeten från Katarina II:s tid, Gavriil Derzjavin (1743—1816), vilken vid 72 års ålder bevistade en examen i lyceet och lovordade Pusjkin som sin blivande efterträdare.

** Om Dmitriev se noten till 33:e strofen i fjärde sången.

*** "Svjetlanas" skald Vasilij Zjukovskij, som efter "Ruslans och Ljudmilas" publicerande 1820 skänkte Pusjkin sitt porträtt med påskrift: "Till lärjungen från den besegrade läraren."4-

Men denna fröjd tog snart en ände. Jag måste fly långt dädan . . . Men mig sångmön dock ej ryggen vände och övergav ej trofast vän. Min tunga landsflykt hon hugsvalar, och i Kaukasiens berg och dalar hon som Lenore* sorgsen går vid månens sken i ryttarns spår. Hur gärna vid Tavridas** stränder med mig hon lyssnat mången gång i nattens dunkel till den sång, som nereidens viskning sänder med böljans sorl och vindens ljud till världars upphovsman och Gud!

5-

Hon allt det falska glitter glömmer, som omger kvalmig huvudstad och under tältat tak hon tömmer pokaln med Moldaus nomad.*** Hon glömmer alla forna gudar och i en annan dräkt sig skrudar; hon andra tungomål sig lär, och steppens sång blir henne kär. Men plötsligt scenen blir en annan: Som lantlig mö hon sitter i min trädgårds vrå, med svärmeri i sina ögon och på pannan ett drag av svårmod samt i hand en fransk roman i prydligt band.

* Här antydes påverkan av den tyska romantiken genom Bürgers ballader.

** Halvön Krim, där Pusjkin stod under Byrons inflytande.

*** Här avses Pusjkins vistelse i Kisjenev och Bessarabien, där han skrev den poetiska berättelsen "Tsigenarna".6-

Men från den lantligt stilla härden

min sångmö föres till en route *

och i den stora, fina världen

hon, landets dotter, träder ut.

I kretsen av aristokrater,

av militärer, diplomater

och damer, strålande av lyx,

den sköna ofrivilligt rycks.

Förnämt tillbakadragen, sitter

hon som värdinna i en sal,

hör tyst på sina gästers tal,

ser kallt på toaletters glitter

bland män, som skockas likt en hjord

kring damer och kring — gröna bord.

7-

Med samspråk, sätt och levnadsvanor i denna kyligt stela krets med titlar och med gamla anor hon skenbart kände sig till freds. — Men ensam i salongen vankar en man, försänkt i djupa tankar. Han rynkar sina ögonbryn och säger intet. För hans syn sig allting ter som skuggor bara. Är det bekymmer eller spleen, som alstrat denna dystra min? Vad vill han här? Vem kan det vara? Onegin? Är han här igen? Har han ej dött för längesen?

8.

Är han detsamma orginalet som förr? Har han ej bättrats än? * Aftonsamkväm utan dans.Beter han sig ännu så galet som då han drap sin bäste vän? Vill han på nytt Melmoth* framställa? Kanske rent av som helgon gälla. En patriot? Kosmopolit? En Harold? Kväkare? Bandit? Han kanske är "en man av heder", som du och jag, som lite var, Ja, det ej alls för tidigt var att han fick lära bättre seder. Nå, känner du hans konterfej? Ja, kan du svara eller — nej.

9-

Men varför jämt så otillbörligt av hjältens lyten blott ta del? Jo, därför att vi oupphörligt ha öga blott för andras fel. Om någon handlar oförsiktigt, så är man framme strax så viktigt med sin kritik. Vår nästa blott blir föremål för hån och spott. På egen bjälke vi ej akta, men väl på andras grand, ty böjd är människan av skadefröjd att taga lösa prat för fakta. Allenast den, som är normal och "lagom", slipper från förtal.

i o.

Säll den, som i sin ungdoms dagar har varit verkligt glad och ung och som i livets höst ej klagar, att ålderdomen känns för tung.

* Jfr noten till 12:e strofen i tredje sången.Säll den, som konsten lärt att sluta vid riktig tidpunkt upp att njuta: i slyngelåren jämt på vift, inemot tretti lyckligt gift, på femtitalet fri från flocken av spel- och annan "hedersskuld", med kassaskåpet fullt av guld och ordnar dinglande på rocken. Om honom världen säga kan: "Herr N. N. är en hedersman!"

ii.

Men bittert är att nödgas känna, hur intigt livets vår förgått, hur summan av vårt liv är denna, att allt är svek och villa blott; att livets skönaste förhoppning blev bruten i sin bästa knoppning ; att hjärtats känslor måste dö, som höstens gula blad sig strö på kala marken; att vid fester i årens enahanda lopp se denna efterhängsna tropp av samma stela middagsgäster, av vilka man alls icke har behållning och intresse kvar.

12.

Men trevligt är minsann ej heller,

om uti denna jämmerdal

bland hyggligt folk man går och gäller

som ett förstockat orginal,

som en fördömd bastard av satan,

som vålnaden av Leviatan,

som ett ur dårhus utsläppt fån,

ja, till och med som min "Demon".

12. — Eugen Onegin.Onegin, som så hjärtlöst lade sin unge vän på tidig bår, stod i sitt tjugusjunde år, men frid och ro han icke hade, var utan tjänst, var utan fru och hade intet gjort tills nu.

13-

Att rastlöst flacka kring okuvligt han drevs av vissa inre kval (att resa kan nog vara ljuvligt, om blott det sker av eget val!). Han övergav den lugna härden, sin ärvda gård, den vrå av världen, där för hans öga ständigt stod en minnets vålnad, höljd av blod. Så drog han ut, den vilde fyren, med agg i hjärta, stav i hand, förutan mål till fjärran land, till dess han, trött på äventyren, kom hem igen och damp burdus som Tjatskij* mitt i världens brus.

14.

Med ens blev trängsel, och i salen från mun till mun ett sorl sig spred: Följd av den barske generalen, en dam in genom dörren skred. Ej stel, men avmätt, ej förlägen, men blygsam, stolt, ej oförvägen hon tycktes. Hela hennes skick var nobelt, öppen hennes blick.

* Hjälten i Qribojedovs karaktärskomedi "Göre ot urna", vilken efter mångårig bortovaro i utlandet plötsligt uppenbarar sig i sin födelsestad Moskva, vars fadda salongsliv han sarkastiskt gisslar, så att han utpekas som dåre och till sist måste rymma fältet. Komedien skrevs samtidigt med början av "Onegin".Koketteri var henne fjärran. I hennes väsen låg ett kyskt och rent behag (om det är ryskt, vet ingen säkert utom Herran), ett verkligt mönster av — låt gå för franska frasen comrne-il-faut.

i5-

Sitt sällskap alla fruar truga på henne, då hon ronden gick ; respektfullt herrarna sig buga och söka fånga hennes blick. Små fröknarna sig blygsamt närma och söka hennes låter härma, men hennes make, generaln, står stolt och högrest mitt i saln. Ej var hon bildskön som en Venus i marmor, men från topp till tå ej något kunde träffas på av detta species och genus, som man i Londons kretsar plär beteckna med en term: vulgär.

16.

Jag älskar storligen det ordet,

änskönt jag ej kan tolka det

och fast det knappt är brukligt vordet

i ryskan. Men för en poet

det passar utmärkt understundom,

och därför, kära vänner, blundom

för denna frihet! — Vi nu må

till festens drottning återgå.

Till bords hon satte sig vid Nina

Voronskaja, som för sitt — modoch för sin kalla skönhet stod i rop som "Nevas Messalina".* Med denna rika fägrings prakt dock funnit här sin övermakt.

"Är det väl hon? Är detta möjligt?"

Onegin tänkte hit och dit.

"Ånej, det vore ju för löjligt!

Kan hon sig ha förirrat hit

från den där torra, bondska slätten?"

Han noga granskar med lornjetten

och tror sig känna smått igen

ett drag, han sett för längesen . . .

"Den dam, som språkar där i salen

med Storbritanniens gesant,

är hon dig möjligen bekant?"

så sporde Eugen gentalen.

"Det märks, du legat från dig nu . . ."

"Vem är det då?" — "Det är min fru."

18.

"Du — gift! Vem kunde detta ana?

Och längesedan?" — "Sen i fjor." —

"Med vem?" — "Med Larins." — "Vad, Tatiana?" —

"Du känner henne?" — "Ja, jag tror,

att vi en gång ha varit grannar. . ."

Onegin sig med mod bemannar

och presenteras av sin vän

för dennes unga fru. Fastän

av rörelse hon knappt förmådde

att hälsa lugnt på Eugen,

förblev hon skenbart kall som sten

och sina känslor ej förrådde.

* I originalet "Nevas Kleopatra".I samma kyligt lugna ton hon skötte sin konversation.

19.

Hos henne ingen oro fann han. Ej blev hon blek, ej heller röd. Ej minsta skugga skymde pannan och fullt naturlig stämman ljöd. Hur mycket än han sökte spana, han med den lantliga Tatiana ej minsta likhet återfann. Han något säga vill, men kan ej hitta ordet. Lugnt hon sporde, om det var längesen han kom till stån och vad han tyckte om Moskva. En avskedsgest hon gjorde, gav sin gemål en flyktig blick, tog värdigt dennes arm och gick.

20.

Han kunde knappast igenkänna i henne den Tatiana, som förut (i början utav denna historia) honom förekom så känslofull, naiv och ärlig, men för hans öga knappt begärlig. Var det då verkligt hon, som skrev det passionerat ömma brev, som troget han ännu bevarat? Var det väl sant, att hennes kval han fordom med en dum moral och kallt pedanteri besvarat? Hur himmelsvitt är hon ej skild från denna svärmiskt veka bild!21.*

Onegin lämnar snart salongen och tankfull till sin bostad far att sova. Men i sömnen mången än ljus, än dyster dröm han har. På förmiddagen sent han väckes av brev från generaln, som täckes be honom dricka te hos sig i kväll. "Hon vill då träffa mig!" Med oro skyndar han att svara sitt ja. Var det ett ovisst hopp, som i hans kalla själ rann opp? Kanhända ock förställning bara? Fåfänga? Eller kärlek? Den ju hade släckts för längesen,

22.

Onegin längtar hela dagen. Alltmer förgår hans sinnesfrid, tills äntligt dova tioslagen förkunna, att det nu är tid. Han skyndar punktligt dit och finner värdinnan ensam. Nu försvinner totalt hans forna, kalla mod, och åter svallar upp hans blod. Han kan knappt tänka riktigt redigt, törs se på henne blott i smyg och svarar tafatt, nästan blyg på hennes frågor. Lugnt och ledigt hon tycks ej lägga märke alls till hans förlägna: "Vad befalls?"

23-

Men lyckligtvis genraltn störde en pinsam tête-à-tête. Han glattmed vår Onegin samtal förde om vilda upptåg, skämt och skratt, som de ställt till i flydda tider. Nu komma gästerna omsider och hälsas höviskt. Varje rum fylls av ett utvalt publikum, som konverserar, ler och skrattar. Med fina vettets kvicka salt man kryddar ogenerat allt och ej med allvar sig befattar i denna värld, som synes fri från tillgjordhet och pryderi.

24.

Här syntes allt, vad huvudstaden
av skönhet ägde och behag,
men ock den hela långa raden
odågor av diverse slag;
bedagade, koketta damer
med sina giftermålsreklamer
och fröknar små, som trippa nätt
med nedsänkt blick och blygsamt sätt.
Här en minister, som med svada
fördjupar sig i politik;
där med en hovlakejs plastik
och hår, som doftar av pomada,
en gubbe, slö och löjligt fadd,
men med en elak tungas gadd.

25-

Där stod en herre, som beständigt var ond på alla och på allt: det franska köket var eländigt och kaviaren alltför salt; till intet nutidsskalder duga ; om kriget tidningarna ljugai kapp med kvinnor, sju för tu ;

klent föret är. Hans egen fru . . . ___ _ _ _ _ _ _ _ _*

Hans dotter hade puckelrygg och var så avskyvärd och stygg och hade en så gnällig stämma, att hon blev skydd som dödlig pest och undveks av varenda gäst.

26.

Här ses Saburov, han som lånat din eleganta stil, Saint-Priest,** och i den ädla konsten grånat att skriva vers i "Poésies". Vid dörren ståndar balens konung med löje sötare än honung och uppsyn mera röd och trind än någon kyrkoängels kind. En resenär med halvt exotisk kostym och panna skyld av lugg står tätt bredvid och ler i mjugg så egenkär och idiotisk, att, fast han ej var gärna sedd, han blev hjärtinnerligt beledd.

27.

Men vår Onegin höll sitt öga blott på Tatiana oavvänt, ehuru ban nu tänkte föga på Tanja, som han fordom känt. Det var nu den förnäma kvinnan, den oåtkomliga värdinnan,

* Denna versrad saknas totalt. De fem följande äro upptagna

ur skaldens utkast.

** Älskaren i Rousseaus "Julie".han ville se. Ack, mänskan har sin gamla arvsynd ännu kvar, som hon har fått av moder Eva, ty det förbjudna trädets frukt har dock den ljuvligaste lukt och åtrås mest (ej minst vid Neva!), och utan orm — det slår ej fel — är paradisets fröjd ej hel.

28.

Vem hade också kunnat ana,
att hon, den förr så blyga mön,
att denna lantliga Tatiana

med tiden skulle bli så skön

och stolt? Som av ett slags förtrollning,

med ädelt skick och värdig hållning

hon förde sig i sin salong

så nobelt och på samma gång

så enkelt. Hon, som fordom hade

om nåd och misskund honom tiggt

och i en passionerad bikt

sin varma själ i dagen Jade!

Hon kanske drömt att till sin död

med honom dela lust och nöd!

29.

Var ålder kärleksguden kuvar, men blott det bröst, vars hjärta slår av ungdomsfröjd, han rätt förljuvar. Liksom ett regn i knopprik vår, han vattnar hjärtan känslotomma, att de slå ut med yppig blomma och bära frukt i riklig mått. Men när man livets zenit nått, och det allt redan börjar kvällas,då visar lidelsen sin art som stormen, av vars vilda fart de högsta trädens kronor fällas. Då sopas bladen skonlöst av, och ängen blir en sumpig gtav.

Ja, intet tvivel mer! Vår heros var kär på allvar, stackars barn! Han blivit sårad svårt av Eros och snärjdes i passionens garn. Han hörde ej förnuftets stämma. Sin längtan kunde han ej hämma, besökte henne varje dag och gjorde till sin enda lag den minsta bön av henne. Galen av fröjd han var, om han ibland fick blott beröra hennes hand och hjälpa henne på med schalen. Bad hon lakejen om sin duk, så blev han nästan avundsjuk.

Men varken öra eller öga hon synes hava för hans kval, och det bekymrar henne föga, att han beträder hennes sal. Med flyktig blick på honom ser hon, en lugn, men kylig hälsning ger hon till svar på hans. Fullständigt fri hon var från allt koketteri. Onegins krafter börja sina, då hon sig ej om honom bryr. Allt sällskap mer och mer han skyr och hotar rent av att förtvina.Hans doktor föreskrev som kur en oförtövad badsejour.

32-

Men han beslöt att stanna hemma och bida där sin levnads slut. Tatiana upptog hans dilemma dock lika hjärtlöst som förut. Men av förhoppning till det sista hos honom glödde än en gnista, och tänd av feberaktig brand, han dristigt skrev med kraftlös hand ett brev till henne. Fordom tyckte han just ej om att skriva brev, men nu i hast han skrivsjuk blev och röjde helt, vad honom tryckte. Här nedan följer noggrant, vad han skrev till henne, rad för rad.

O n e g in s brev till Tatiana.

En inre röst mig redan sagt, att detta brev skall eder kränka, att Ni detsamma blott skall skänka en blick av vrede och förakt. Jag måste mig ändå förklara, ty det gör föga till och från, om denna bikt hos Eder bara skall väcka skadefröjd och hån.

När slumpen förde oss tillsamman och när hos Er jag märkte flamman, jag vågade dock icke tro, att den så mäktig kunde vara och glödhet. Framför allt bevara jag ville då min sinnesro.Så blevo vi än mera skilda,

då han — Vladimir — dödad blev,

och mina sista känslor milda

jag ur mitt hjärta skonlöst drev.

Av hem, av vän jag intet visste;

jag följde frihetslustens bud

och sökte — lyckan. O, min Gud!

Hur grvmt, hur brottsligt jag tog miste!

Nej, om ock blott för en sekund, att få i Eder närhet dröja, att fånga upp från Eder mund ett enda litet vänligt löje; att få en blick, om än så kort, från Edra ögon, att få trycka Er hand och sedan blekna bort, förvissna, dö . . . Se det är lycka!

Men allt är blott en fager dröm, och Er jag ej beveka mäktar. Snart rinner hän min levnads ström. I fåfäng längtan jag försmäktar och slösar fruktlöst bort de dar, som ödet än mig unnat har. Jag vet: mitt öde skall fullbordas. Men innan timmen slagen är, då jag i fuktig mull skall jordas, vill jag Er se. Jag Er besvär . . .

Jag fruktar, att Ni blott skall gäcka min bön, att den hos Eder blott skall hat, förakt och klander väcka, kanske ock ömkan med min lott. Men om Ni visste, om Ni kände en enda droppe av den flod av lidelse, av det elände, som sjuder i mitt heta blod! Ack, endast önska att få liggavid Edra fötter, blicka opp

till Er, att gråta, be och tigga

om Eder kärlek — utan hopp!

Men nödgas att med kall förställning

sig väpna, att på Eder se

med liknöjd blick, att skämta, le —

o, Gud, vad gräslig vedergällning! . . .

Men nog! Ej mera kraft jag har. Mot ödets udd jag fåfängt spjärnar. Allt är bestämt. Jag tåligt ärnar avbida Edert sista svar.

33-

Men svar ej kommer. Ännu tvenne epistlar sändas. Även de förgäves! På en bjudning henne han träffar, men hon tycks ej se åt honom ens. Det var, som rörde hans närhet henne ej. Hon hörde knappt på hans hälsning. Lugn och stel hon tog i andras samspråk del. Ej ens en rynka pannan fårar, och ej i hennes ögonvrår han skönja kan det minsta spår av nattvak eller gjutna tårar, av vrede eller obehag i dessa marmorvita drag.

34-

Men kanske fruktar hon att röja för sin gemål sin hemlighet, att lyfta något på den slöja av det, som blott Onegin vet? Nej, intet hopp! Han kvar ej stannar. Han skyndar hemåt och förbannar7

sitt vanvett, sina bittra kval. Som snigeln kryper i sitt skal, han i sin kammare sig stängde från världen in med hängsjuk min, som fallet också var, då spleen på honom lömskt och segt sig trängde och gjorde honom utan krus till fånge i sitt eget hus.

35-

Han åter gjorde lärospån i

sitt bokförråd: Gibbon, Rousseau,

Bichat, de Stael, Chamfort, Manzoni,

Bayle, Herder, Fontenelle, Tissot*

med flera franska, tyska packor.

Ja, även ryska almanackor

och tidningar han läste i;

fast det förstås ej kunde bli

stort gagn av dessa lärdomspiller,

vars värde lika är med noll,

ty ej finns annat innehåll

än madrigaler och paskiller

(ej minst mot min person!) galant

e sempre bene — icke sant?

36.

Han läste, men hans blickar smögo mekaniskt blott från blad till blad, tv aningar och drömmar flögo med lösta tankar långt åstad. Han läste mellan tryckta rader av lärda skrifter och ballader

* Bichat, den franske naturvetenskapsmannen (d. 1802), Chamfort, lustspeldiktare (d. 1794), Bayle (d. 1706) och Tissot (d. 1854), franska filosofer.en annan dikt, en annan sång, som likt en källas friska språng flöt ur hans eget hjärtas gömma. Det minnen var från svunnen dag om hjärtesår och nederlag, som mäktigt genom själen strömma. Men mest hans sinne fängslat blev av blott ett enda, gulnat brev.

37-

Allt flera drömfantomer svinga sig för hans syn i sällsam skrud, och gamla melodier klinga med nya, underbara ljud. Han ser: på enslig, snöhöljd mosse där ligger sänkt i sömn en gosse, men blod har färgat marken röd, och träden viska: "Han är död!" Han ser: en här av avgrundsandar, av fiender, med vilkas hån och hämnderop ett eko från förförda kvinnors kör sig blandar. Han ser: en by . . . den lilla ån . . . och hon, blott hon, i fönstervrån.

38.

Alltmera snärjd i drömmars snara, han nästan blev förryckt. Ja, det såg ut, som om han löpte fara rent av att också bli poet! Tack vare denna magnetismen förstod vår hjälte mekanismen uti vår ryska poesi. Jag härvid ej kan låta bli att apropå för er berättaom den där diktaren, som skrev vid sin kamin och därvid blev själv bränd och fräste: Benedetto och Idol mio, sen han släppt i elden tofflor och koncept.

39-

Så svunno dagar. Under barken av vårlig livslust re'n det sjöd. Onegin vart ej skald och varken han blev från vettet eller död. I stället kom han sig en smula, och ur sin kvava mullvadskula med dubbelfönster och kamin han med en mindre hängsjuk min en morgonstund sin näsa sticker. Han kör längs frusna Nevans kaj. Det börjar lida snart mot maj, ty tunna isen fläckvis spricker för solens varma sken, och ned i sörjan sjunker slädens med.

40.

Vart styr han denna gång sin bana, vår oförbätterlige vän? Naturligtvis till sin Tatiana han riktar sina steg igen. Så blek som själva döden springer han uppför trapporna och ringer. Han rusar genom korridor in i salongen. Intet spår av liv! Men vid en dörr han spritter av hemlig ängslan till förskräckt, ty i en enkel morgondräkt Tatiana blek och ensam sitter.Ett brev hon kramar, och av gråt är vita kinden ännu våt.

41.

Av sorg och kval ett livs historia han läste strax i hennes blick. Det ungmön var från Krasnogorja, som han nu åter skåda fick. Han handlöst sjunker ner att pressa mot hennes knä sin böjda hjässa. Hon skälver, tiger still och ser på honom oavlåtligt ner. Men ingen vrede, endast smärta hon känner för hans stumma nöd, för hans förtvivlan, för den glöd, som tärde detta sjuka hjärta, och hennes ömma blick har kvar en svärmisk glans från forna daf.

42.

Hon ögat ej från honom vände, men böjde sig ej heller ned mot honom. Vad av kval hon kände, vad i sitt innersta hon led, förutan ord och klagan slöt hon inom sig. Denna tystnad bröt hon omsider och till orda tog: "Stig upp, Onegin! Det är nog. Nu vill jag tala fritt och ärligt. Onegin, har ni glömt den stund, då ni en gån g i lantlig lund min kärlek kränkte så förfärligt? Jag lydde tyst och fogligt då. Nu är er tur att höra på.

13. — Eugen Onegin.43-

"Dii var jag ung och oerfaren, kanhända bättre ock än nu. För er jag i mitt hjärta bar en så stark passion — ni minns det ju. Men ni ej mera kunde finna behag på allvar i en kvinna. Jag var ju till och med för god för er — det var ju så? Mitt blod blir iskallt, när jag minnes eder och skillnan mellan nu och då. Jag härför dock ej klandra må. Ni handlade som man av heder och för er öppenhet i all min tid jag tacksam vara skall.

44.

"Långt bort från världens larm, på landet,

ni hade ej en blick för mig.

Det må så vara. Men hur kan det,

jag måste fråga, komma sig,

att ni mig nu alltjämt förföljer?

Är det blott för att världen höljer

mig med sitt smicker och med prakt?

Har jag nu större tjusningsmakt?

Kanhända därför att jag äger

en make, något allvarsam?

Kanske ni ville med min skam

bereda er ännu en seger

och skryta oblygt med er bragd,

som bleve snart åsidolagd?

45-

"Jag måste gråta. . . Varför krossa min sista kära illusion?Jag gärna skulle velat frossa

i den lycksaligt ljuva tron,

att ni ändå är man av heder.

Jag gärna ville minnas eder,

och edert kalla, hårda sätt

jag skulle föredra mer lätt

än edert brev och edra tårar.

Ni kände ömkan, då jag led;

ni hade aktning till och med

för mig, för mina drömmars vårar.

Och nu . . . på knä för mig!. . . Att ni

så låg och usel kunnat bli!

46.

"Onegin, om ni visste bara, vad jag är led vid denna lyx, som omger mig, vid denna skara av nöjen, i vars mitt jag rycks! Ack, alla dessa tomma fester, där flärd och falskhet äro gäster, allt detta bländverk och all glans jag gärna gåve för en krans av skogens blommor, för de lekar, jag lekte i den lilla vrå av världen, där vi möttes då, och för den kyrkogård med ekar, där nu min stackars amma, trött att tala sagor, slumrar sött!

47-

"Ack, lyckan har förbi mig ilat, och dock så nära! Men det var bestämt av ödet. Överilat kanhända ock jag handlat har.

Men ack, jag kunde inte annat.Min moder både bett och bannat, och blott för hennes skull till slut tog Tanja fulla steget ut och lät på gyllne våg sig vägas. Om ni är man av heder, låt oss nu för alltid skiljas åt. Jag älskar er. Behövs det sägas? Men jag är icke längre fri och eden skall jag trogen bli."

48.

Med dessa ord hon gick. Som dövad av åskan stod Onegin kvar allen. Sitt sista hopp berövad, än mer han förödmjukad var. Men plötsligt skramlar det i sälen av sporrar. Nu han syns, genralen, Tatianas man. Onegins kval ej minskas av en så fatal situation. Vår slagne heros vi lämna för en stund i fred . . . för längre tid . . . ja, till och med för alltid. Det anledning ger oss att glättigt brista ut: Hurra! Åt skilda håll vi skola dra.

49.

Till sist ett ord till allesamman, som följt mig på min långa stråt. Må vi i allsköns frid och gamman som goda vänner skiljas åt! Må dessa bilder, dessa minnen förstrött en smula edra sinnen! Och törs jag hoppas, att ni blir ej ond på mig för min satir,för mina fel mot grammatiken, och att ett enda litet ord må falla i en tacksam jord? Och give Gud, att ej kritiken må tiga alldeles ihjäl min lilla bok. Farväl, farväl!

5o.

Farväl, du hjälten i min saga! Och du, mitt ideal, farväl! Som kära ungdomsminnen draga ni ännu ofta för min själ. Med er jag fröjd och smärta delat, med er jag lett, med er jag felat och hoppats, älskat, trott på nytt. Ack, många bittra dar förflytt ifrån den stund, då första gången Tatiana och Onegin tett sig för min dröm och då jag sett dem skymta fram för mig i sången, tills de av konstnärns hand till slut till klar gestalt ha mejslats ut.

51-

De vänner, vilka fordom hade

hört början av min enkla sång,

dels dött, dels ock — som Sadi* sade •—

sin hembygd funnit alltför trång.

Dem utan blev Onegin färdig,

och även den, jag anser värdig

att kallas Tanjas förebild,

är nu för alltid från mig skild.

Säll den, som ej var nödd att dricka

till dräggen ut sitt livs pokal;

* Den bekante persiske skalden på 1200-talet.som lyckligt slapp ifrån det kval att slutet av mitt epos blicka; som gick ifrån det tidigt re’n, som jag nu från min Eugen!

Bonniers Klassiker-Bibliotek.

Hittills ha i denna serie utkommit:

Benvenuto Cellinis liv skildrat av honom själv. Översatt av Ernst Lundquist. Inledning av Ruben G:son Berg.

Platon: Gästabudet och andra dialoger. Inledda och översatta av E. Weer.

Machiavelli: Fursten. Inledd och översatt av Hj. Bergman.

Boccaccio: Decameron. 3 delar. Översatt av C. Eichhorn.

Emerson: Mänsklighetens representanter. Inledd och översatt av Im. Björkhagen.

Fichte: Tal till tyska nationen. Översättning och med slutord av E. Sköld.

Abbé Prévost: Manon Lescaut. Översatt av Klara Johanson.

Montesquieu: Persiska brev. 2 delar. Inledda och översatta av A. Silow.

Petrarca: Brev. Inledda och översatta av Vilhelm Ekelund.

Rochefoucauld: Maximer. Inledd och översatt av H. Sköld.

Schiller: Rövarbandet — Jungfrun av Orleans. Övers. av Karl Aug. Nicander.

Swift: Gullivers resor. 2 delar. Inledning av Doc. Johan Mortensen.

Dostojevski: Bröderna Karamasov. 1. Översatt av Ellen Rydelius.

Stendhal (Henry Beyle): Rött och svart. 2 delar. Översatt av Sven Rizell. Inledning efter Paul Bourget.

Tusen och En Natt. Översättning och inledning av Hjalmar Bergman. 1.

Pusjkin: Eugen Onegin. Översättning och inledning av Alfred Jensen.